

List

Revija za kulturna in druga vprašanja občine Šoštanj in širše.

LETO XI
ŠT. 1
27. JANUAR 2005
300 SIT

ISSN 1561-8373

Stran 13
Tema meseca
Tresenje Šoštanja

Stran 26
Intervju
Jože Robida

Stran 28
Kulturna dediščina

Stran 40
Čez Uršljo goro

Poštšina pl.pri pošti 3325 Šoštanj

Knjižnica Velenje
Titov trg 05

3320 Velenje

REZULTATI NEKATERIH ZANIMIVEJŠIH ANKET NA PORTALU Šoštanj.info v letu 2004 <http://www.sostanj.info/ankete.php>

[4.1.2004] Kateri lokalni dogodek v letu 2003 vam je najbolj ostal v spominu?	
Novoletni koncert PO Zarja!	41.7%
Dogodek, ki ni med zgoraj naštetimi!	16.7%
Dnevi rekreacije 2003!	12.5%
Državni taborniški mnogoboj!	10.4%
Proslava ob 100. obletnici OŠ KDK!	8.3%
Prihod Miklavža v Šoštanj!	4.2%
Otvoritev vodnega parka v Topolšici!	4.2%
Šoštanjski izziv 2003!	2.1%
Katarinin sejem!	0.0%
20. AMTK Rally!	0.0%
[15.3.2004] Mladinski center Šoštanj bo	
popestril izbiro mladih za izvajanje prostočasnih aktivnosti in postal zbirališče mladih!	62.5%
vsaj delno zapolnil vrzel pomanjkanja dogajanj za mlade!	31.3%
še en objekt, ki mladinsko problematiko ne bo bistveno zmanjšal!	6.3%
zgrešena investicija Občine Šoštanj!	0.0%
Me ne zanima!	0.0%
[2.5.2004] Kaj za vas pomeni vstop Slovenije v EU?	
Več možnosti za poklicni razvoj!	30.0%
Velik kup težav in problemov!	30.0%
Nič se ne bo bistveno spremenilo!	20.0%
Nimam pojma!	20.0%
Izboljšanje življenjskega standarda!	0.0%
Me ne zanima!	0.0%
[25.5.2004] Rokometno igrišče v Šoštanju je prenovljeno!	
Super, saj je bilo potrebno prenove!	50.0%
Mladi in športniki so s tem pridobili novo možnost za rekreacijo!	33.3%
Škoda denarja!	16.7%
No ja, nič posebnega!	0.0%
Me ne zanima!	0.0%
[27.10.2004] Bolnišnica Topolšica ima pomanjkanje zdravnikov.	
Ali podpirate prihod tujih zdravnikov v Slovenijo?	
DA	73.3%
NE	26.7%
Nimam mnenja	0.0%
[10.12.2004] Ali podpirate kurjenje posebnih odpadkov v TEŠ-u?	
Sem odločno proti, saj je to škodljivo za zdravje!	56.0%
DA, saj občina za to dobi denar!	20.0%
Načeloma sem proti!	14.0%
DA, saj jih je nekje pač potrebno uničiti!	6.0%
Mi je vseeno!	4.0%

Aktualna anketa, ki je objavljena na Portalu Šoštanj.info (<http://www.sostanj.info>):

VPRAŠANJE: Katera lokalna prireditev v letu 2004 je bila po vašem mnenju najodmevnejša:

- jan-dec: Praznovanja ob 100. obletnici PD Šoštanj!
- apr: Finale državnega prvenstva v odbojki!
- jun: Kuhanje oglja na Pristavi!
- jun: Linhartovo srečanje gledaliških skupin!
- avg: Tekmovanje starih brizgaln z veselico (Čuki)!
- avg: Kravje dirke in konjski galop v Gaberkah!
- sep: Praznovanja ob občinskem prazniku!
- sep: Dnevi rekreacije 2004!
- dec: Tradicionalni novoletni koncert PO Zarja!
- prireditev, ki ni med naštetimi!

Svoj glas oddajte na Portalu Šoštanj.info do 10. februarja 2005!

List

Revija za kulturna in druga vprašanja Občine Šoštanj in širše.

Izdaja

Zavod za Kulturo Šoštanj
Trg Svobode 12, 3325 Šoštanj
zanj Kajetan Čop, direktor
Izdajanje Lista finančno omogoča Občina Šoštanj, zanjo Milan Kopušar, župan.

Fotografija na naslovnici:

V.P.

Odgovorni urednik

Peter Rezman

Lektoriranje

Jožica Andrejč
(Za razpise in objave odgovarja naročnik.)

Priprava redakcije

Milojka Komprij

Tisk

Grafika Gracer Celje

Natiskano

900 izvodov.

Vse sodelavce prosimo, da prispevke za LIST št. 2 (februar 2005), pošljejo ali dostavijo najkasneje do 14. februarja 2005.

ISSN 1581-8373

9 770158 183733

Foto: Arhiv

Opis tehnologije izdelave posodja praškega tipa z Nove Table, Stran 28.

- 4
- 5
- 6
- 13
- 18
- 19
- 22
- 23
- 24
- 26
- 28
- 32
- 34
- 38
- 39
- 40
- 42
- 44
- 45
- 46

VSEBINA

Fotografija meseca

Uvodnik

Naša občina

Končana zgodba o gudronu

Tema meseca

Tresenje Šoštanja

Prostor za komentar

Informacije v prostoru

Poskrbimo zase

Mobilci (nam) razjedajo možgane

Utrinki iz življenja cerkve

Skavti

Sredina

Intervju

Pogovor z Jožetom Robido

Kulturna dediščina

Razkrivanje skrivnosti

Dogodki in ljudje

Kultura

Iz prejšnjega stoletja

K Sv. Antonu za zdravje prašičev

Knjige

Knjižne novosti in dogodki v mestni knjižnici Šoštanj

Čez Uršljo goro

Naša naravna dediščina

Voda - največji čudež

Svetloba

Horoskop

Križanka

List

Revija za kulturna in druga vprašanja Občine Šoštanj in širše.

Izdaja

Zavod za Kulturo Šoštanj
Trg Svobode 12, 3325 Šoštanj
zanj Kajetan Čop, direktor
Izdajanje Lista finančno omogoča Občina Šoštanj, zanjo Milan Kopusar, župan.

List

Fotografija na naslovnici:

V.P.

Odgovorni urednik

Peter Rezman

Lektoriranje

Jožica Andrejč
(Za razpise in objave odgovarja naročnik.)

Priprava redakcije

Milojka Komprij

Tisk

Grafika Gracer Celje

Natiskano

900 izvodov.

Vse sodelavce prosimo, da prispevke za LIST št. 2 (februar 2005), pošljejo ali dostavijo najkasneje do 14. februarja 2005.

ISSN 1581-8373

9 770158 183733

Foto: Arhiv

Opis tehnologije izdelave posodja praškega tipa z Nove Table, Stran 28.

- 4
- 5
- 6
- 13
- 18
- 19
- 22
- 23
- 24
- 26
- 28
- 32
- 34
- 38
- 39
- 40
- 42
- 44
- 45
- 46

VSEBINA

Fotografija meseca

Uvodnik

Naša občina

Končana zgodba o gudronu

Tema meseca

Tresenje Šoštanja

Prostor za komentar

Informacije v prostoru

Poskrbimo zase

Mobilci (nam) razjedajo možgane

Utrinki iz življenja cerkve

Skavti

Sredina

Intervju

Pogovor z Jožetom Robido

Kulturna dediščina

Razkrivanje skrivnosti

Dogodki in ljudje

Kultura

Iz prejšnjega stoletja

K Sv. Antonu za zdravje prašičev

Knjige

Knjižne novosti in dogodki v mestni knjižnici Šoštanj

Čez Uršljo goro

Naša naravna dediščina

Voda - največji čudež

Svetloba

Horoskop

Križanka

Svoboda! (Šoštanj, 22. prosinec 2005)

Foto: Marjan Tekauc

Kulturni pust ali pustna kultura?

Milojka Komprej

Iz srca rada bi v tale uvodnik vpletla veliko dobre volje, humorja in na sploh pozitivnega duha, da bi vam dvignila razpoloženje, ki bi omililo vtis tega sušnega januarja. Januarja je letos res suša. V denarnici tako ali tako, pa še s snegom skoparijo. Danes ponoči ga je sicer zapadlo za vzorec. Vsega skupaj ga ni niti za toliko, da bi se mi splačalo pripraviti lopato. Kar z metlo sem šla nad njega.

Torej nad uvodnik s humorjem, sem si rekla. Daj ljudem nekaj, da se bodo malo nasmejali. Samo od kod ga naj potegnem? Humor. Iz svoje bližnje okolice? Gradiva je tu res, kolikor hočeš. Ampak vrag bodi previden, iz ljudi ne smeš norcev briti. Moja tašča sicer pravi, da si lahko delaš norca iz bogatega in lepega človeka. Hm. Mogoče res, ampak tudi tu je boljše biti previden. Stvari namreč niso nikoli takšne, kot so videti na prvi pogled. Kaj pa veš, kakšna hipoteka visi na tisti graščini ali lizing na Audiju 8. Kar pa se lepote tiče, je tudi ta relativna reč. Če ste gledali Shreka, veste, o čem govorim, če pa ne, pa pride prav tudi domači pregovor: »Vsake oči imajo svojega malarja.« Kdor pa se hoče trendovsko ravnati, pa tudi ve, da se zadeva spreminja čez noč in da tudi Pamela Anderson ni več, kar je bila.

Tudi vsebina Lista mi ne ponuja kaj dosti humornega gradiva. Ob zapisniku seje sveta občine ni, da bi si popevala, mogoče le tu in tam malo zažvižgam. Tresenje tal v Šoštanj tu ni nič kaj zabavna reč. Za prizadete še najmanj. Ampak vseeno se mi izjave nekaterih, da bi rudnik kar zaprli, zdijo malo smešne. Verjamem, da bi človek v sveti jezi najraje prijel krivca za vrat, ampak kaj hitro bi oba ostala brez sape. Že cel planet in bivanje na njem nas vodi v soodvisnost, kaj šele tako majhno okolje. Če zdaj pričakujete, da vem za rešitev, vas moram potolažiti, da ne vem. Verjetno pa se bo kje našla kakšna glavca, (mogoče se je že, samo ni prava) ki bo vedela, da se z denarjem marsikaj zgleda in da je treba ljudem škodo na hišah in premoženju poplačati. In jim tudi v naprej dati nekaj v tolažbo, da bodo laže prenašali majava tla. Ljudem, posameznikom, ne samo lokalni skupnosti, kajti toliko pa že poznam domače dvorišče, da vem, da je tistemu z razbito kopalnico v Cankarjevi ulici figo mar, če so v Belih Vodah asfaltirali kakšen klanec.

Humor je torej treba iskati v daljni okolici, tam

je zamer najmanj. Ampak tudi tam se dogajajo v glavnem žalostne stvari. Še šale na račun Busha niso več smešne. Vse je res. In razne neumnosti, ki jih dobiš preko elektronske pošte, tudi niso smešne. No, vsaj meni podrtje hiše in naselja južne in jugovzhodne Azije niso smešni. In samo grenko se nasmejem ob fotografiji turista, ki se sonči na ležalniku poleg podrtje hiše. Ali pa ob šali, da bo Borut Pahor kot pomoč žrtvam prispeval svojih 615 kravat, ki jih bo delil osebno, ob prisotnosti novinarjev.

Seveda, življenje gre dalje. Ni časa za obžalovanje, je pa pohvale vredna humanitarna pomoč celega sveta. In novica, da na eni ljubljanskih šol za pomoč žrtvam decembrskih popotresnih cunamijev zbirajo otroci tudi smučarsko opremo, je skoraj smešna. Samo skoraj. Kaj pa vemo, ob tem vremenu, če ne bo na Shrilanki tudi sneg.

Pri nas ga ni. Kot sem rekla, ga je nocoj zapadlo samo za vzorec. Še za pošteno poledico ne, da bi se lahko smejali izjavam odgovornih pri zimski službi. Ti iz leta v leto sredi zime prodajajo stari štos. »Sneg nas je letos spet presenetil.« Ne vem, kako te lahko sneg preseneti sredi decembra, ko bi ga po vseh zakonih narave moralo ležati okoli in naokoli.

Januar mineva. Že je tu februar. Letos sta pust in kulturni praznik na isti dan. Tudi to se zgodi. Mogoče bo zato proslava ob prazniku kulture kaj bolj zabavna. Kar bi bilo več kot v redu. Mogoče se bomo celo komu smejali. K nam v Šoštanj pride za kulturni praznik Violeta Tomič. Brez skrbi, ne bomo se šli igre Najšibkejši člen. Da ne bi bilo koga strah, da bi mu gospa Tomičeva prezgodaj rekla: »Adijo.« Zato samo čestitke k prazniku kulture. Ali pa k pustu. Kar pač kdo praznuje.

Tako! Če ste vse do sedaj pričakovali, da bom zapisala kaj, čemur se boste lahko nasmejali, ste torej ostali razočarani. Ampak verjemite, imela sem dober namen.

Končana zgodba o gudronu

Uredniško redigiran zapisnik 15. redne seje Sveta Občine Šoštanj, ki je bila v ponedeljek, 20. 12. 2004 ob 11. uri v veliki sejni dvorani Občine Šoštanj.

Na seji je bilo prisotnih 18 svetnikov. Druge prisotne: Mirjam Povh – direktorica občinske uprave, Sonja Novak – višja svetovalka za GOP, Irena Skornšek – višji referent za finance. Sejo je vodil župan Milan Kopusar, zapisnik zapisala Anica Brložnik.

Dolg uvodnik

Uvodoma je Župan pozdravil vse prisotne na 15. redni seji. Omenil je, da so svetniki dnevni red za sejo prejeli skupaj z gradivom, vendar je vmes prišla pobuda za sklic izredne seje. Glede na to, da gre za redno sejo Sveta, se je župan odločil, da predlaga razširitev dnevnega reda za sejo.

Irena Skornšek, Sonja Novak in Mirjam Povh.

Foto: List

Pred glasovanjem o razširjenem dnevnem redu je povedal:

»Čudi me, kaj pišejo mediji, in glede na to, da predlagatelj sklicujejo izredno sejo Sveta glede 23. člena Poslovnika, bi bilo dobro, če bi si predlagatelj ta člen natančno prebrali.

Že na prejšnji seji smo določili termin za današnjo sejo. Če bi pobudo za kakšno točko prejel prej, zaradi predlagane točke za sklic izredne seje ne bi bilo potrebno dvigati toliko prahu. Še vedno sem vse predlagane točke uvrstil na dnevni red.

Od novinarjev sem tudi izvedel, da na občini ni bilo nikogar, ki bi mu lahko izročili pobudo za sklic izredne seje. Mislim, da je to smešno, saj sem bil zaradi sestanka odsoten od 9. pa do 12.30 ure, vedno pa je na občini prisoten kdo od sodelavcev.

Poudaril bi rad še, da si nihče od svetnikov, ki so vložili pobudo za sklic izredne seje, ni želel udeležiti ogleda sosežiga gudrona v Nemčiji. Tisti, ki je sprožil ta plaz, je pa jasno že na poti na ogled sosežiga oz. strokovnega ogleda celotnega postopka v Nemčiji povedal, da to ni strokovno, temveč politično vprašanje. Mislim, da je to res tako. Stroka je svoje dorekla. Pri sežigu škodljivih posledic ni. Če zadeve normalno potekajo v Evropi, katere člani smo tudi mi, in se s tem prav radi pohvalimo, se mi ne zdi

prav, da se stvari prikazujejo na takšen način.

Ko smo se vračali iz Nemčije, sem razmišljal, ali ta sklep preklicati ali ne. Veste, da ste takrat svetniki opozicije očitali kršenje Poslovnika, ker se je točka o poskusnem sosežigu gudron solidifikata uvrščala naknadno na dnevni red, da niste uspeli pregledati gradiva, zakaj se je to takrat tako mudilo itd. Mi smo takrat na osnovi poskusnega sosežiga še enkrat želeli ugotovljati ta dejstva (zakoni, rezultati ...). Ko smo prišli iz Nemčije, je bilo že jasno, da poskusnega sosežiga v termoelektrarni ne bo. Ali bo sežig ali pa ga ne bo. V Termoelektrarni Šoštanj sedaj iščejo potrebna dovoljenja za sežig. Sklep, ki je bil sprejet, je zatorej brezpredmeten.

Če se spomnim nazaj, so isti svetniki nasprotovali tudi sežigu kostne moke, kasneje pa so imeli veliko predlogov, zakaj porabiti denar, ki ga prejmemo od sežiga kostne moke. O kostni moki pa še to, da se je količina le-te prepolovila, saj jo sedaj želijo kuriti že vsi, posledično pa bo sčasoma ta vir dohodka ugasnil.

Nato je predlagal, da se točka »Preklic sklepa Sveta Občine Šoštanj št.: 062-02-0003/2004 21. 6. 2004 o poskusnem sosežigu gudron solidifikata na bloku 5 TEŠ« obravnava pod točko 10 dnevnega reda.

Član Sveta **Branko Debeljak** je predlagal, da se na dnevni red uvrsti še naslednja točka:

»Obravnava študije variante rešitve za državni lokacijski načrt poteka trase za prenosni plinovod Šentrupert-TE Šoštanj«.

V komentarju županovih izjav je **Vojko Krneža** povedal, da je med podpisniki pobude za sklic izredne seje in da je zelo vesel, da se je ta točka uvrstila na dnevni red. Povedal je še, da je osebno iskal človeka na Občini Šoštanj, ki bi mu lahko predal pobudo za sklic izredne seje, vendar ga ni našel, zato je pobudo na občino posredoval priporočeno preko pošte. Na kratko je še obrazložil, zakaj so predlagali sklic izredne seje.

Nadalje je predlagal umik 3. točke dnevnega reda. Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ureditvenem načrtu odlagališča pepela, žlindre in produktov odžvepljevanja je bil obravnavan na seji KOP-a dne 7. 12. 2004. Na tej seji člani Komisije niso bili enotni, kaj storiti. Predlogov je bilo več, pripravljavec odloka bi se moral opredeliti do pripomb občana Petra Rezmana. Nekateri menijo, da odlok

ni pripravljen skladno z občinskimi planskimi akti. Misli tudi, da bi bilo potrebno na KOP-u še dodelati. Za to je še čas, ker zadeva ni tako nujna.

Nato pa je **Drago Koren** predlagal, da bi se 2. točka dnevnega reda, predlog proračuna, zaradi nekaterih večjih predlaganih sprememb na tej seji obravnavala kot osnutek, na naslednji seji pa kot predlog. Župan je na to takoj pojasnil, da to poslovniško ni možno, ker je bil predlog proračuna že sprejet. Tu gre samo za spremembe in se sprejema samo po enofaznem postopku. Če bi bilo to možno, bi tudi sam predlagal dvofazni postopek. Skozi razpravo pa se bo bolj jasno pokazalo, kako in kaj.

Po tem so člani sveta izglasovali dnevni red 15. redne seje Sveta Občine Šoštanj.

Proračun za leto 2005

Po potrditvi zapisnika prejšnje seje so člani sveta pričeli z obravnavo najvažnejšega dokumenta Občine Šoštanj za leto 2005 - proračuna.

Pristojna za finance **Irena Skornšek** je na kratko pojasnila dokument.

Proračun za leto 2005 je bil sprejet pred enim letom. Glede na realizacijo proračuna v letu 2004 in glede na potrebo po dokončanju šole in izgradnji športne dvorane pa so potrebne spremembe. Predvsem gre za prerazporeditve sredstev v sprejetem proračunu. V Odloku o spremembah in dopolnitvah za leto 2005 se prihodki spreminjajo tako, da se povečajo in skupno znašajo 2.144.249.000 SIT, odhodki pa 2.432.357.000 SIT. Proračunski primanjkljaj v višini 288.108.000 SIT se pokriva iz sklada na podračunu dne 31. 12. 2004. Takšen velik saldo na koncu leta in toliko večji odhodki so načrtovani zaradi tega, ker načrtujemo realizacijo celotnih prihodkov s strani Premogovnika Velenje, situacije za izgradnjo šole pa so glede na valuto plačljive v letu 2005. Na računu finančnih terjatev in naložb ne načrtujemo prihodkov ali odhodkov, v računu financiranja pa je poleg odplačil anuitet kreditov za vročevod Lokovica, za stanovanja ob Paki in za ureditev Trga bratov Mravljak v višini 21.000.000 SIT načrtovana tudi nova zadolžitev za vodovod Ravne v višini 21.000.000 SIT, kar je razvidno tudi iz obrazložitve posebnega dela proračuna. Proračun občine sestavlja poleg splošnega in posebnega dela tudi načrt razvojnih programov, ki je bil prav tako sprejet skupaj

s proračunom za leto 2005 (na seji dne 22. 12. 2003) in je sedaj usklajen glede na predlog Odloka o spremembah proračuna. Obrazložitev, kot je razvidno v gradivu, sestavljajo tudi kadrovska načrta in načrt nabav in gradenj za leto 2005. Glede na to, da so v gradivu za vsako načrtovano spremembo podane obrazložitve, le-teh ni še enkrat ponavljala.

Po predstavljenem je župan o tej točki odprl razpravo.

Roman Kavšak (NSi) primerja predlog lani sprejetega proračuna in podatkov iz letošnjega gradiva.

Zanima ga, zakaj sprememba pri povečanju stroškov pri prispevkih delodajalca za socialno varnost in zmanjšanje stroškov za izdatke za blago in storitve. Dotakne se tudi takse za obremenjevanje voda, ki je sedaj predvidena nižja kot lani. To ne gre skupaj, saj so položnice vsako leto dražje, in ne razume, zakaj tega prihodka ni več. Prav tako ni zadovoljen s prihodki od takse za obremenjevanje okolja zaradi odlaganja odpadkov.

V razpravi se v nadaljevanju sprašuje tudi, zakaj primanjkljaj pri prihodkih od bazena in zakaj v nadomestilu od kostne moke takšen primanjkljaj.

Zanima ga, kaj je z namenskimi sredstvi za sanacijo Zdravstvene postaje Šoštanj. Tukaj gre tudi za ljudi, torej ima isti pomen kot gradnja osnovne šole.

V nadaljevanju svoje razprave se sprašuje tudi, zakaj tako visoka sredstva za prevoze šolarjev, če pa vemo, da bomo imeli samo eno osnovno šolo. Tu predlaga, da nadzorni odbor preveri pogodbe s prevozniki za naslednje leto.

Zanima ga tudi plača v. d. ravnatelja in kdo bo novi ravnatelj. Zakaj zmanjšanje sredstev pri postavki Pomoč socialno šibkim učencem? Ne razume, zakaj Občina kar naenkrat nima več posluha za socialno šibke učence. Rad bi vedel tudi, kako poteka posodobitev ceste Skorno-Florjan, zakaj povečanje postavke za vzdrževanje zelenic, kaj je s plinifikacijo Ravne-Gaberke, zakaj je KS Lokovica izpadla za kanalizacijo in toplovod. V letu 2003 je bilo namreč obljubljen, da se bo v letu 2005 gradil toplovod - faza B. Kaj je z ureditvijo doma KS Lokovica? Najprej so bila sredstva obljubljena in potem vzeta.

Svojo razpravo pa je strnil takole:

»V tem odloku se je pokazalo, kako nesmiselno je sprejemati proračun za dve leti. V NSi smo na to opozarjali, zato tudi nismo podpirali sprejetja proračuna za dve leti. V NSi poudarjamo, da takega predloga, kot je predlagan, ne sprejemamo. Predlagamo, da vodilni še enkrat sedejo skupaj in pregledajo predlog proračuna za leto 2005 oz. z amandmaji poskušamo ta predlog narediti kakovostnejši. Pri izdelavi proračuna ne sodelujejo vsi.«

Pred nadaljevanjem razprave je župan na kratko obrazložil vse spremembe po postavkah, ki jih je izpostavil g. Kavšak. Po županovi obrazložitvi se je razprava nadaljevala.

Marjan Vrtačnik (neodvisni) je bil mnenja, da je proračun korektno pripravljen. Moti ga le to, da

KS Šoštanj za pisarniški material porabi primerjalno z drugimi KS preveč denarja. Predlaga, da se nekaj denarja iz postavke za pisarniški material KS Šoštanj odvzame in se ga nameni za vzdrževanje gozdnih cest.

Marjan Jakob (SLS) se je strinjal z županovo teorijo glede kmetijstva. Občina Šoštanj je po kmetijski plati zelo razvita. Ni mu všeč, da je postavka pri kmetijstvu skoraj za polovico nižja. Predlaga, da se sredstva v postavki ne spreminjajo in ostanejo v isti višini, kot so bila prvotno. Predlaga, da bi se manjkajoča sredstva zagotovila iz »železnine«. Predlaga, da bi se železnina prodala vsaj za 20.000.000 SIT (cenitev objekta iz leta 2000 je bila 46.000.000 SIT). Predlaga, da se tako dobljena sredstva namenijo v višini 6.000.000 SIT za izgradnjo nove športne dvorane, 4.000.000 SIT pa se nameni za kmetijstvo.

Drago Koren (NSi) je v svoji razpravi opozoril, da se sredstva socialne pomoči po tem proračunu znižujejo. Dodal je še, da ga zelo veseli, če v občini ni potreb po socialni pomoči. Zanimalo ga je tudi, zakaj potrebujemo v. d. ravnatelja za novo šolo, če imamo sedaj v dveh javnih zavodih dva ravnatelja, želel pa je tudi vedeti, zakaj novi projekti in nove postavke pri investicijah v postavki komunalno gospodarstvo.

Matjaž Cesar (LDS) je želel samo opozoriti, da komentar, kam odhaja denar iz Krajevne skupnosti Šoštanj, ni na mestu.

Branko Valič (ZLSD) se je dotaknil postavke o športu. Šport je v tem letu dosegel največje uspehe doslej in ne zdi se mu prav, da klestimo postavko za šport.

Ivo Drev (SDS) se v svoji razpravi dotakne kmetijstva. Upa, da se bo pozitivno sodelovanje iz preteklosti nadaljevalo tudi v prihodnje in da se bo postavka za kmetijstvo povišala.

Opozori tudi na napako v gradivu, kjer se sredstva za odpravo posledic naravnih nesreč na strani 24 in 48 razlikujejo. Na koncu pa je predlagal, da se sedanjni znesek postavke za kmetijstvo, ki znaša 0,23 % občinskega proračuna, poviša na 1 % občinskega proračuna.

Vojko Krneža (SDS) meni, da je proračun nazadnjaško naravnan, ni naravnan razvojno - posledica tega sta nova šola in telovadnica z madeži. Konkretno je navedel, da je posledica menjave zemljišč velik strošek. Šola in telovadnica sta svetla stran, dobili pa ju bomo na račun odrekanja vseh proračunskih porabnikov. Predlagal je, da bi se namenska sredstva Premogovnika Velenje, ki so namenjena za plinifikacijo Gaberke, prenesla na druge postavke. Na koncu je še poudaril, da tudi on ni za to, da se krčijo sredstva za šport in sanacijo Zdravstvene postaje Šoštanj.

Po razpravi Vojka Krneže je župan le-to prekinil in podal svoje mnenje na predlagane spremembe iz razprav.

S predlaganim amandmajem g. Vrtačnika se ne strinja, zato predlaga, da se tak amandma ne

sprejme. V zvezi s predlogom g. Jakoba, da se poveča postavka pri prodaji »železnine«, predlaga, da se o tem, če bo podan amandma, ne razpravlja. G. Drevu pa je pojasnil, da se sredstva v kmetijstvo vsekakor vlagajo. Na vprašanje g. Korena je povedal, da v. d. ravnatelja potrebujemo, saj smo podvrženi zakonu. Takšno je tudi navodilo ministrstva. Nadalje pa je nekaj besed namenil še komunalnemu področju. Vodovod Ravne: vsi bi morali vedeti, da je tam voda oporečna. Kot župan pa je zadalžen, da zagotovi čisto vodo za vse. Kanalizacija Lajše: čistilna naprava se bo gradila, zato mora sredstva za izgradnjo planirati. Glede športa pa se je vprašal, za koga bo občina gradila telovadnico, če ne za naše športnike. Vsa društva vedo, da se o njihovem delovanju zahtevajo tudi vmesna poročila. Do 31. 7. pa je občina prejela samo štiri poročila o delovanju društev.

Foto: List

Župan je obranil predlagani proračun. Za govornico kritik akta Roman Kavšak.

Ivu Drevu se je zahvalil za odkrito napako v gradivu. Pove mu še, da se kmetijstvu do neke mere pomaga, kar pa se tiče cest, so te dobro vzdrževane, tudi tiste, ki niso asfaltirane. Vojku Krneži je župan v zvezi z izjavo o nazadnjaško naravnanem proračunu pojasnil, da niti Nadzorni odbor niti Računsko sodišče pri menjavi zemljišča za šolo nista odkrila nobenih napak. V zvezi s plinifikacijo Gaberke pa je pojasnil, da je v Gaberkah interes za izgradnjo plinifikacije, da so ta sredstva za plinifikacijo namenska in da se ta sredstva ne dajo prerazporediti drugam. V zvezi s sanacijo Zdravstvene postaje Šoštanj pa je pojasnil, da sredstev pač ni, iz razprave pa tudi ni bilo moč razbrati, da bi kateri izmed razpravljavcev predlagal, kje in kako priti do prepotrebne denarja.

Na povedano s strani župana so se zvrstile replike.

Vojko Krneža je še enkrat poudaril, da se mu ne zdi sprejemljivo, da Premogovnik Velenje pogojuje, kako naj se sredstva porabijo.

Ivo Drev pa je v svoji repliki povedal, da verjame,

da se v kmetijstvu res ne prelivajo veliki denarji, strinja se, da se ceste gradijo tudi za kmete, ne smemo pa pozabiti na to, da so tudi kmetje prispevali veliko svojih zemljišč za gradnjo infrastrukture.

Drago Koren se je zahvalil za pojasnila župana, poudaril pa je, da ga pojasnilo v zvezi z v. d. ravnateljem nove šole ni prepričalo. Misli, da bi bilo vseeno bolje, če bi imeli v Šoštanju dve šoli.

Nekaj besed v zvezi z imenovanjem v. d. ravnateljica nove šole je podala **Mirjam Povh** – direktorica občinske uprave. Povedala je, da je dejstvo, da bo v Šoštanju samo ena šola, že zelo staro. Zaradi že poznane dejstva, da bomo imeli samo eno šolo, je potrebno ukiniti sedanja obstoječa dva zavoda in ustanoviti enega novega. Za ustanovitev in začetek delovanja novega zavoda je potrebno imenovati v. d. ravnatelja. To predvideva zakon in v skladu z njim je potrebno zadevo tudi izpeljati. Ker ugasneta oba obstoječa zavoda v celoti, je najpravičnejše, da se ustanovi nov zavod. V. d. ravnateljica pa bodo vsekar imenovali na Svetu Občine Šoštanj.

Po krajšem odmoru so svetniki z 10 glasovi za in 7 proti sprejeli spremembo proračuna za leto 2005.

Z odškodnino za sežig gudrona sanirati Zdravstveni dom

Župan je, glede na to, da je bila za to točko dnevnega reda podana pobuda za sklic izredne seje, dal besedo za obrazložitev prvopodpisanemu pobudniku za sklic izredne seje.

Vojko Krneža je povedal, da je bila pobuda podana iz več razlogov. Eden izmed njih je bila tudi pobuda občana Petra Rezmana, da se sklep o poskusnem sosežigu gudron solidifikata razveljavi. G. Evgen Jurač je 7. decembra 2004 v javnosti povedal, da ravnokar pripravljajo dokumentacijo za pridobitev dovoljenja za poskusni sosežig gudron solidifikata, ki naj bi ga uvozili iz Nemčije. To so bili glavni razlogi za sklic izredne seje. Iz tega izhaja, da takrat, ko je svet sprejel sklep o dovoljenju poskusnega sosežiga gudron solidifikata (junij 2004), Termoelektrarna Šoštanj za tako početje ni imela dovoljenja in ga tudi danes še nima. Krneža je trdil, da iz tega izhaja, da pridobivajo dokumentacijo in kar je tu najbolj pomembno, je, da se gudron iz Nemčije na more primerjati z gudronom iz pesniških jam. V bistvu se še ne ve, kaj je v teh jamah, in primerljivost z gudronom, ki bi bil uvožen iz Nemčije, tu ni mogoča.

Tu so še dejstva, da se nihče izmed podpisnikov ni udeležil ekskurzije v Nemčijo (ogled sežiga gudrona). Po vseh procedurah, ki so se takrat odvijale za poskusni sosežig, misli, da ogled v Nemčiji ni bil smiseln, saj so bili sklepi že sprejeti. Pred tem je bilo rečeno, da si bodo šli to pogledat. Do tega takrat ni prišlo. Mogoče predlagatelji sklepa vedo, zakaj ne. Krneža pravi, da je njegovo osebno mnenje, da si ne bi bilo primerno takrat z vsemi dejstvi razjasniti okoliščin in bi mogoče že takrat prišlo do večjega odklonilnega stališča, kakršno je bilo na sami seji

(samo 5 svetnikov je glasovalo proti).

Meni, da bi lahko ta nova dejstva marsikomu odprla oči, da tu ne gre za isti gudron, kot je v pesniških jamah. Poleg tega primerljivost okolja, kjer stoji termoelektrarna, ki so si jo ogledali nekateri svetniki, župan in novinarji, ni primerljiva z našim okoljem, pa tudi termoelektrarna je modernejša od naše. Smatra, da bi bilo potrebno ta sklep preklicati. Še posebej zato, ker je župan danes podal izjavo, da aktivnosti že potekajo in da nas nihče več ne bo nič vprašal, da v TEŠ-u pridobivajo dovoljenje za sežig in nič več za poskusni sosežig. Občinskemu svetu zato predlagamo, da razveljavi sklep št. 062-02-00-03/2004, z dne 21. 6. 2004 o poskusnem sosežigu gudron solidifikata.

Pojasnili pobude za sklic izredne seje se je pridružil tudi **Drago Koren**. Pojasnil je, da je župan že na začetku povedal, da je sklep o poskusnem sosežigu gudron solidifikata brezpredmeten, zato nima smisla kaj preveč razpravljati okoli tega. Pojasniti pa hoče, zakaj se je tudi sam podpisal pod pobudo za sklic izredne seje.

Je proti temu, da bi Šaleška dolina in Šoštanj, predvsem pa Termoelektrarna Šoštanj kurila razne stvari, sploh pa nevarne odpadke. Šaleška dolina je bila v preteklosti močno ekološko prizadeta in si tega še enkrat ne zasluži.

Drago Kotnik pa je želel utemeljiti svoj glas, ki ga bo podal na podlagi te razprave. Pravi, da je bil že na 12. redni seji sem za sprejetje sklepa o sosežigu gudrona. Pri tem tudi ostaja, če pa bo danes kakršno koli glasovanje, ne bo glasoval. S sežigom gudrona bi se z denarjem, ki bi ga od tega prejela lokalna skupnost, lahko pomagalo na področju socialne, kulture, turizma in športa.

Peter Radoja je v razpravi pojasnil, da so stvari, ki jih je navedel g. Kotnik, protislovne. Po eni strani zagovarjamo zdravje, po drugi strani pa je danes s tem odlokom sprejel zadevo, da se zdravstveni dom ne bo mogel obnoviti. Nadalje je povedal, da v Šaleški dolini nikoli niso bile narejene raziskave o zdravju prebivalcev. Če bi imeli rezultate takšne raziskave, bi na osnovi le-te danes lahko rekli, da dokler se ni kurila kostna moka, je bilo stanje takšno, danes, ko se kuri kostna moka, pa je stanje takšno.

Drago Kotnik je repliciral Radoji in dejal, da je še vedno mnenja, da bi s sežigom gudrona lahko zaslužili tudi za obnovo Zdravstvene postaje Šoštanj.

Drago Kotniku pa je repliciral **Drago Koren** in dejal, da se ne strinja, da bi občina pridobivala denar na račun ekološko spornih zadev.

Peter Turinek je spomnil, da so prebivalci Šaleške doline žrtvovali že ogromno zdravja. V razpravi je še okrcal oziroma pozval medije, da naj v bodoče, ko se glasuje o kočljivih zadevah, poročajo tako, da bodo poimensko napisali, kako je kdo glasoval. Prisotne je še vprašal, če si je kdo od njih pogledal, kaj je o kurjenju gudrona povedal predstavnik Cinkarne Celje.

Marjan Jakob se je glede na to, da predsednik

Turističnega društva Ravne podpira sežig gudrona, vprašal, kako to sovпада s turizmom.

Vojko Krneža je opozoril na dejstva, da se trguje z našimi življenji. Poudaril je, da Šaleška dolina ne potrebuje dodatnega onesnaževanja, omenil je tudi čistilne naprave in kakšne koristi so nam prinesle, spomnil pa je tudi na to, da so te čistilne naprave namenjene za kurjenje lignita in ne za kurjenje gudrona. Pove še, da bi bili prihodki res veliki, posledice za zdravje pa bi bile vidne šele kasneje. Predlaga tudi rento in odškodnine (osip turistov v Termah Topolšica). Še enkrat predlaga razveljavitev sklepa.

Davorin Tonkli je v razpravi povedal, da pri tej točki ne bo glasoval, ker je nesmiselno. Se pa strinja z g. Jakobom. Žal živimo v Šaleški dolini in moramo sprejeti dejstvo, da je elektrarna pač tu.

Matjaž Cesar je nadaljeval razpravo. Poudaril je, da moramo vsi delati za preživetje. Opozoril je, da se nekateri med nami ukvarjajo s takšnimi dejavnostmi, ki obremenjujejo okolje. Dejal je, da v TEŠ-u zelo pazijo, da okolja ne le ne obremenjujejo, ampak tudi ohranjajo. Dejstvo je, da odpadki ostajajo in nekdo mora poskrbeti, da se ti odpadki odstranijo. V nekaterih primerih tudi lokalna skupnost, bi bilo pa zelo dobro, če bi bili vsi korektni in počistili za sabo.

Marjan Jakob je poudaril, da tudi v kmetijstvu veje nov veter, saj se je potrebno prilagajati novim evropskim standardom in upoštevati načela ekologije. Povedal je še, da ne želi, da bi imeli v našem mleku težke kovine, pripomnil pa je tudi, da je KZ Šaleška dolina ena vodilnih proizvajalk mleka v Sloveniji.

Drago Kotnik pa je prisotnim še enkrat pojasnil, da ne bomo mogli živeti zgolj od turizma. Za naše preživetje bomo morali imeti tudi industrijo.

Za konec razprave je župan še enkrat pojasnil nekatera dejstva o poskusnem sosežigu.

Pokomentiral je predlog o renti. Zakon o renti je bil s strani poslancev že vložen v Državni zbor RS. Poudaril je, da bo zelo vesel, če bo tak zakon sprejet. Opozoril pa je tudi na posledice sprejetja takega zakona. To pa bo višja cena energije, zmanjšan odkop premoga in nenazadnje tudi ukinitve delovnih mest.

Po razpravi so člani sveta s sedmimi glasovi in enajstimi vzdržanimi preklicali sklep o poskusnem sosežigu gudron solidifikata.

Gudron ne - gradbeni odpadki da

V uvod sprejemanja predloga Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o ureditvenem načrtu odlagalnišča pepela, žlindre in produktov odžvepljevanja je predlagatelj **Matjaž Cesar** pojasnil stališča Komisije za okolje in prostor.

Ta je problematiko obravnavala na 8. redni seji. Takrat so že predlagali nekaj vprašanj predlagatelju sprememb. Glavna vprašanja, ki so se takrat izoblikovala, so bila: kaj za njih pomenijo izcedne vode (kaj pomenijo za reko Pako) in kateri odpadki

so mišljeni pod reciklažo gradbenih odpadkov (natančna definicija).

Iz prejšnjega odloka, ki je veljal iz leta 1997, je bilo razvidno, da nevtralnemu telu za nadzor nad izvajanjem tega odloka v praksi ni nikoli zaživel. Ta komisija je bila ustanovljena, enkrat ali dvakrat si je ogledala odlagalnišče, konkretnih vprašanj pa niso imeli, saj so izvajalci delali tako, kot je bilo predpisano. V tem vmesnem času se je zamenjala zakonodaja na okoljevarstvenem področju in ravno zaradi tega je član komisije Edi Vučina predlagal, da se to nadzorno telo ukine. Ostale procedure so potekale normalno. Nadalje so se sestali na 9. redni seji komisije, kjer pa je isti član komisije predlagal, da se to delovno telo vrne.

Svetniki so brez razprave potrdili predlog Matjaža Cesarja, predsednika Komisije za okolje in prostor.

Bodo merilne naprave radioaktivnega sevanja na deponiji pepela koristile tudi reciklaži gradbenega odpada?

Komisija (6 članov) o teh dodatnih predlogih in o uvrstitvi predloga občana Petra Rezmana v sam odlok ni mogla sprejeti sklepa. Več o predlaganih spremembah pa je razvidno iz gradiva, ki so ga svetniki prejeli z vabilom na to sejo.

Brez razprave o tej točki je svet z 11 glasovi za in 6 proti potrdil spremembe odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o ureditvenem načrtu odlagalnišča pepela, žlindre in produktov odžvepljevanja.

Plin za TEŠ

V uvodu te točke je kratko razlago podal **Matjaž Cesar** – predsednik Komisija za okolje in prostor.

Trenutno potekajo študije, kje naj bi potekal odcep plinovoda Šentrupert-Šoštanj. Gre za oskrbo Termoelektrarne Šoštanj s plinom, ki bo služil kot gorivo za plinske turbine. Člani KOP-a so razsojali o sprejemljivosti tras na območju Občine Šoštanj. Strokovnjaki so podali dve alternativni rešitvi, kje naj bi potekal ta plinovod. Naša usmeritev je bila tudi ta, da se pripravi projekt oz. odcep za naselje Lokovica in da naj bo gozd čim manj degradiran.

Z razlago je nadaljevala **Sonja Novak**. Povedala je, da je bilo na hitro določeno, naj bi tudi Svet Občine Šoštanj obravnaval stališča, ki naj bi jih občina posredovala na Ministrstvo za okolje in prostor v zvezi s sprejemanjem državnega lokacijskega načrta za plinovod Šentrupert-Šoštanj. Mnenje je bilo, da se bodo svetniki verjetno težko opredelili do stališč, saj ne poznajo trase niti ne vedo, kakšne so predlagane variantne rešitve. Zaradi naštetega je ga. Novakova svetnikom na hitro predstavila projekt in nadaljevala predstavitev.

Občina mora v postopku sprejemanja državnega lokacijskega načrta posredovati stališče do predlaganih variant. Na pristojni komisiji so se ugotovili, da je glede poselitve trasa plinovoda izbrana dokaj funkcionalno, da v bistvu res minimalno posega na poselitvena območja, ki so določena s planom. Predlagana trasa ima po kriterijih oceno 4, kar je dobra ocena. Slabše pa je ocenjena trasa, ki poteka skozi lokoviški gozd. S tega vidika je trasa ocenjena slabo, saj je predvideno, da se bo moral s predlagano varianto M1 narediti precejšen posek gozda, da se bo plinovod lahko pripeljal do elektrarne. Zato je komisija predlagala traso O2, kjer bi potekal plinovod po obstoječi poseki, kjer že poteka visokonapetostni daljnovod.

Takšno stališče bo posredovano tudi naprej na Ministrstvo za okolje in prostor. Člani komisije so menili, da bi morali zahtevati, da se vsem lastnikom zemljišč, ki bi bili zaradi gradnje plinovoda prizadejti, prizna primerna odškodnina. Prav tako naj se pri izdelavi tehnične dokumentacije, če je to mogoče, natančno opredeli tisto območje znotraj varovalnega območja plinovoda, kjer bodo za posege potrebna soglasja bodočega upravljavca plinovoda.

V razpravi je **Roman Kavšak** želel, da se krajani Lokovice vključijo v projekt.

Več razprave pri tej točki ni bilo.

Za zaključek je svet sprejel stališče, da je seznanjen z informacijo o študiji variantne rešitve za državni lokacijski načrt poteka trase za prenos plinovoda Šentrupert-Šoštanj.

Po hitrem postopku

Po vročih ekoloških in proračunskih temah se je hitro odvil nadaljevanje seje, v katerem se je brez razprave in brez nasprotnih predlogov zvrstilo več točk. Svet je tako sprejel sklep o sprejetju Razvojnega

ga programa podeželja za Mestno občino Velenje, Občino Šoštanj in Občino Šmartno ob Paki, sklep o pridobitvi nepremičnin v k. o. Topolšica, sklep o odtujitvi nepremičnin v k. o. Paka, sklep o pridobitvi nepremičnin v k. o. Šoštanj ter še sklep o odtujitvi nepremičnin v k. o. Topolšica. O večji ali manjši nujnosti sprejetja teh sklepov pa je mogoče sklepati iz določila o pričetku veljavnosti le-teh.

Potem so svetniki obravnavali še sklepa o imenovanju mandata nadomestnemu članu Komisije za okolje in prostor, ki ga je pojasnil **Branko Valič**.

Svet je nato brez razprave imenoval na to mesto Marjana Vrtačnika.

Pri naslednji točki pa so se svetniki ukvarjali s pobudo ukinitve statusa pravnih oseb krajevnim skupnostim v Občini Šoštanj. Župan je na podlagi sklepa Komisije za pripravo statuta in poslovnika Občine Šoštanj, iz katerega je jasno razvidno, da je komisija pobudo obravnavala, predlagal, da se predlog postopka za takšno spremembo statuta ustavi.

K razpravi se je prigljal predlagatelj **Marjan Vrtačnik**. Pojasniti je želel, zakaj predlaga, da se krajevnim skupnostim ukine status pravnih oseb.

Dejal je: »Že na začetku moje pobude je ga. Tinauer kot predsednica KS Šoštanj in predsednica statutarne komisije napadla predlog, ne da bi ga prej korektno obrazložila. V zapisniku statutarne komisije je zapisano, da sem vsem KS poslal pobudo. To ne drži, saj sem pobudo poslal samo na Občino Šoštanj. Vsi svetniki me sprašujejo, zakaj sem podal takšno pobudo, nihče pa ne ve, kaj v tej pobudi piše. Od občinske uprave bi bilo korektno, da svetnikom posreduje celotno gradivo, da bodo vedeli, kaj je v njem. Globoko sem zgrožen ob dejstvu, da lahko KS Bele Vode prekorači svoj proračun kar za 15 MIO SIT, ta svet pa se za to niti ne sekira, pa čeprav je on tisti, ki ta proračun sprejema. Moj cilj ni zrušiti krajevne skupnosti, ampak opozoriti na nekatere nepravilnosti, ki jih počenajajo predsedniki teh. Svetu KS Bele Vode dajem pobudo, da razmisli o zamenjavi predsednika krajevne skupnosti in začne delovati pravno. Nadzorni odbor pa pozivam, da to obelodani in poroča svetu.«

Župan je odgovoril, da bo prvo pobudo naslovil na Nadzorni odbor, drugo o zamenjavi predsednika KS Bele Vode pa svetu te krajevne skupnosti, potem pa naj se na podlagi predstavljenega odločijo v skladu s svojimi akti.

Pobude in vprašanja svetnikov

Leopold Kušar (DeSUS) se navezuje na mnenje o pobudi g. Vrtačnika. Predlaga, da se ob obravnavi zaključnega računa pozove predsednike krajevnih skupnosti, da predložijo, kaj so v tekočem letu na področju svoje KS storili.

Vladimir Malenkovič (LDS) se naveže na sežig gudrona in pripomni, da nima nobenih pomislekov glede pravice posameznikov do svojega mnenja. Kar pa ga bega, je funkcija, ki jo določen človek opravlja. Na nek način ima možnost poudarjati v

Foto: List

V zvezi z Listom bi morali svetniki povedati svoje mnenje, meni Vladimir Malenkovič.

večji ali manjši meri določene informacije, s katerimi lahko direktno ali indirektno vpliva na mnenje vseh v Občini Šoštanj. Misli tudi, da je funkcija urednika nekega časopisa nujno povezana s tem, da vse informacije posreduje objektivno. Zdi se mu pomembno, da se v zvezi s tem pogovorimo in oblikujemo svoje mnenje, saj bi v zvezi z zadevo rad slišal tudi mnenje svetnikov.

Drago Kotnik (neodvisni) se strinja z mnenjem g. Malenkoviča in opiše svojo izkušnjo s predstavniki časopisa List. Povedal je, da so vložili veliko truda v prvomajsko srečanje in organizirali občinsko proslavo ob vstopu Slovenije v EU. Čeprav so predstavniki Lista o tem obvestili, se jim očitno ni zdelo vredno, da bi se proslave udeležili.

Nadalje je g. Korenu čestital ob izvolitvi za poslanca Državnega zbora RS, poudaril pa je tudi, da se mu zdi, da je v veliki meri krivda Lista, da nimamo še enega poslanca v DZ.

Pred volitvami je bilo po njegovem mnenju v Listu o županu napisano le najslabše.

Peter Radoja (SDS) je apeliral na Komisijo za okolje in prostor, naj se naredi Odlok o javnem redu in miru, zanimalo pa ga je tudi, kaj se dogaja z Mladinskim centrom Šoštanj.

Na vprašanje o Mladinskem centru Šoštanj pa je odgovoril **Davorin Tonkli** (SMS). Povedal je, da nihče ni odstopil od tega projekta. Trenutno so v fazi pridobivanja dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja. Svetnika Tonklija pa je tudi zanimalo, kaj je narobe z vodo.

Na koncu je župan je odgovoril, da bo vprašanje posredovano odgovornim, ter se vsem svetnikom zahvalil za dobro delo v letu 2004. V novem letu 2005 pa je vsem skupaj zaželel veliko zdravja, sreče in dobrega dela in zaključil 15. redno sejo ob 15. uri.

Ko obstane peščena ura

Če bi bil D. K. samo »zagnan pob« s Pristave in jaz samo anonimni intelektualec iz Šaleške doline, bi se mi pač ne bilo treba ozirati na njegove izjave, ki bi jih ta stresal iz rokava ob tej ali oni priložnosti.

Ker pa je Drago Kotnik tudi član Sveta Občine Šoštanj, telesa, ki mora imeti ugled najvišjega organa Občine Šoštanj, in ker jaz s svojim odgovornim urejanjem revije List odgovarjam za vsebino objavljenega tudi s pomočjo sredstev vseh davkoplačevalcev Občine Šoštanj, sem dolžan krivično obtožbo svetnika Kotnika, ki jo je ta izrekel za govornico najvišjega organa Občine Šoštanj, zanikati!

Drago Kotnik je namreč izjavil, da se mu zdi, »da je v veliki meri krivda Lista, da nimamo še enega poslanca v Državnem zboru RS«. Pred volitvami je bilo po njegovem mnenju »v Listu o županu napisano le najslabše«.

Ta trditev ni resnična in kaže na popolno politično spreženo sistema lokalne samouprave, ko so celo nekateri člani najvišjega organa Občine Šoštanj mnenja, da lahko župan občine svojo funkcijo uporabi v predvolilne namene te ali one stranke, ki se poda na volitve. Že res, da je videti tako, toda če bi res bilo tako - in še slabše - če je tako res, potem je to zloraba županske funkcije in zloraba občinskega proračuna za predvolilno kampanjo politične stranke, ki ji župan pač pripada.

Drago Kotnik nedvoumno namiguje, da je revija List sokriva, da župan Občine Šoštanj ni bil izvoljen za poslanca v Državni zbor Republike Slovenije. Očitno je imel v mislih župana Občine Šoštanj, ki pa NI kandidiral za poslanca v DZ RS. Res pa je, da je M. K., ki opravlja funkcijo župana, kandidiral na listi politične stranke LDS, a ne kot Milan Kopusar, župan Občine Šoštanj. In je s stališča Občine Šoštanj resnično čisto vseeno, ali ima LDS enega poslanca več ali manj v Državnem zboru RS. S stališča demokracije je za Občino Šoštanj važno samo, da je bilo izvoljenih 90 poslancev v DZ in da demokracija v Republiki Sloveniji funkcionira. Demokracija, ki je omogočila tudi svobodo tiska in izhajanje revije List.

Čas bi že bil, da član sveta Občine Šoštanj D. K. navije uro, ki mu je obstala leta 1990, pogleda na koledar ter si za božjo voljo nabavi Ustavo Republike Slovenije in si prečita tudi njen 39. člen, ki meni nalaga odgovornost pri urejanju javnega glasila, svetniku D. K. pa ponuja vse možnosti, da popolnoma svobodno tudi izza govornice najvišjega organa Občine Šoštanj govori neumnosti.

Odgovorni urednik

p.s.

Svetniku V. M., ki z vso pravico in vnemo želi od drugih svetnikov slišati, kaj oni mislijo o Listu in uredniku Lista, (ki da sicer lahko ima svoje mnenje, vendar je pred skušnjavo le-tega naprej posredovati postavljen), prijazno svetujem, naj si kakšen miren dan vzame v roke poučno humoresko slovenskega klasika Jurčiča z naslovom Kozlovska sodba v Višnji Gori in jo počasi prebere.

Krajevna skupnost Šoštanj

Krajevna skupnost Šoštanj je v zadnjem obdobju zopet malo bolj izpostavljena, predvsem v luči predlaganih sprememb statuta, ko je predlagatelj, ki je utemeljeval potrebo po ukititvi krajevnih skupnosti kot pravnih oseb, utemeljeval to tudi z delom KS Šoštanj.

Kaj se v resnici dogaja s to krajevno skupnostjo, je še najbolj razvidno iz zapisnikov zadnjih treh sej Sveta Krajevne skupnosti Šoštanj, zato jih tokrat povzemamo.

17. redna seja

Seja je bila 13. septembra, navzoči pa so bili predsednica mag. Cvetka Tianuer ter člani Matjaž Cesar, Danilo Čebul, Milojka Plamberger, Edi Vučina in Janko Zacirkovnik. Prisoten je bil tudi podžupan Občine Šoštanj Štefan Szabo.

Na tej seji so podrobneje spregovorili o problematiki vzdrževanja cest v KS Šoštanj.

Predsednica je člane Sveta seznanila, da za vzdrževanje cest v letu 2004 KS Šoštanj nima dovolj sredstev. Pripravljen je bil amandma, ki pa ga podpredsednik Sveta KS Šoštanj ni vložil ob razpravi o rebalansu občinskega proračuna, ker naj bi bil problem predmet dogovora med KS Šoštanj in Občino Šoštanj. Direktorica občinske uprave je predsednico KS Šoštanj seznanila, da občina v tem letu nima sredstev za povečanje te proračunske postavke, zato je predlagala, da se problematika vzdrževanja cest celovito obravnava in upošteva pri sprejemu proračuna za prihodnje leto.

Predsednica KS Šoštanj je direktorico seznanila, da KS Šoštanj do leta 2004 ni vzdrževala cest v KS Šoštanj; do spremembe je prišlo šele konec leta 2003. Povečale so se torej aktivnosti KS Šoštanj, ne pa tudi sredstva. Predsednica je v nadaljevanju seznanila člane Sveta KS Šoštanj, da je KS Šoštanj letošnja sredstva že porabila, celo prekoračila je kvoto, ki je za vzdrževanje cest namenjena. Predlagala je, da razliko, ki je nastala v višini približno 108 tisoč SIT, KS pokrije iz lastnih sredstev za redno dejavnost KS, vendar pa je

potrebno do konca leta prekiniti vse aktivnosti na področju vzdrževanja cest.

Podpredsednik Sveta KS Šoštanj Matjaž CESAR, ki je v Svetu KS Šoštanj zadolžen za področje infrastrukture, kamor sodi tudi vzdrževanje cest, je v nadaljevanju pojasnil, da mestne ulice vzdržuje Občina Šoštanj, v primeru KS Šoštanj gre le za nekatere javnih poti.

Člani Sveta so v razpravi predlagali, da vzdrževanje javnih poti v KS Šoštanj prevzame Občina Šoštanj, KS Šoštanj pa se na ta račun odpove sredstvom za te namene, ki so v letošnjem letu znašala 540.000,00 SIT.

Na tej seji pa je Svet KS Šoštanj odobril finančno pomoč KK Elektra v višini 40.000,00 SIT, in Kegljškemu klubu v višini 40.000,00 SIT, na koncu pa so seznanili z vsebinami obiskov krajanov v pisarni KS med uradnimi urami.

18. redna seja

Seja je bila 27. 9. 2004, prisotni so bili predsednica Tinauerjeva in člani Matjaž Cesar, Danilo Čebul, Vojko Krneža, Milojka Plamberger, Edi Vučina in Janko Zacirkovnik. Na sejo je prišel tudi župan Občine Šoštanj Milan Kopušar.

Glavna vsebinska točka te seje je bila problematika izgradnje sprehajalno-kolesarske poti od Premogovnika Velenje do Pohrastnika.

Predsednica Sveta je prisotne seznanila, da je to točko uvrstila na dnevni red na pobudo projektanta. Ga. Saša Piano je namreč ob ogledu trase skupaj s predstavnikoma Slovenskih železnic naletela na ovire za nadaljnje delo. Predsednica Sveta je predala besedo ge. Saši Piano, ki je v svoji obrazložitvi pojasnila, da Slovenske železnice zahtevajo v zvezi z izgradnjo sprehajalno-kolesarske poti od Premogovnika do Pohrastnika dva pogoja. Prvi je upoštevanje 8-metrskega varovalnega pasu, kar predstavlja največji problem v ožini pri bivši Langusovi hiši. V tem delu bo potrebno kolesarsko pot speljati okrog hiše po Cankarjevi cesti. Kot drugo pa morajo biti križanja ceste, ki prečka železniške tire, oddaljena od tirov vsaj 25 m. V zvezi s tem je prišlo do praktično nerešljivega problema pri prehodu ob novi šoli, kjer 25-metrskega odmika križanja kolesarske poti od železniškega prehoda ni možno zagotoviti.

V nadaljevanju je pojasnila, da bo potrebno ob železnici, ki meji na novo šolo, ob kolesarski poti zagotoviti varovalno ograjo. Predlagala je, da bi Svet KS Šoštanj predlagal Občini Šoštanj, naj razmisli in namesto predvidene protihrupne ograje ob šoli namesti transparentno ograjo, predvideno protihrupno ograjo pa namesti med kolesarsko potjo in železnico. Predlagala je še, da Občini Šoštanj razmisli tudi o možnosti vhoda v šolo na skrajno zahodni strani za pešce in kolesarje, ki bodo pri-

hajali iz smeri Pohrastnik, saj je kolesarnica predvidena na povsem drugi strani nove šole, to pa terja od otrok iz smeri Pohrastnik, da se peljejo s kolesom vse do železniškega prehoda in nato po cesti nazaj proti šoli.

Po daljši razpravi so člani Sveta sprejeli naslednja stališča v zvezi z izgradnjo sprehajalno-kolesarske poti:

Svet KS Šoštanj prosi Slovenske železnice za izredno soglasje in ponovno proučitev situacije pri železniškem prehodu na Koroški cesti ob predvideni novi osnovni šoli, s katerim omogoči križanje sprehajalno-kolesarske poti v pasu, ki je manjši od 25 metrov.

Svet KS Šoštanj predlaga Občini Šoštanj, da prouči možnost zamenjave predvidene protihrupne ograje med šolo in železnico s transparentno ograjo, predvideno protihrupno ograjo pa namesti med železnico in sprehajalno kolesarsko potjo.

Svet KS Šoštanj prav tako predlaga Občini Šoštanj, da prouči možnost vhoda v novo šolo na skrajno jugozahodni strani šoli, s čimer bi otrokom iz smeri Pohrastnik omogočili vstop v šolo pred železniškim prehodom.

V nadaljevanju so se člani sveta seznanili, da bo organizacija in izvedba proslave ob krajevnem prazniku predstavljala strošek v višini približno 420.000,00 SIT brez DDV. V tem znesku so zajeti naslednji stroški:

Koncert skupine Jurki & basisti z gostom Gogmirjem LEŠNJAKOM v višini 300.000,00 SIT, cvetlični aranžma za položitev pred spomenik v višini 10.000,00 SIT, pogostitev gostov in nastopajočih učencev v višini 20.000,00 SIT, okrasitev dvorane v višini 50.000,00 SIT in objava v medijih v višini 40.000,00 SIT.

19. redna seja

Ta je bila 29. 11. 2004. Sejo je vodila predsednica Cvetka Tinauer, prisotni pa so bili tudi vsi drugi člani Matjaž Cesar, Danilo Čebul, Vojko Krneža, Milojka Plamberger, Edi Vučina in Janko Zacirkovnik.

Na sejo pa sta bili povabljeni tudi arhitekti Saša Piano in Saša Dolenc Gojevič. Slednji predvsem zaradi predstavitve osnutka projekta obnove Trga svobode. Saša Piano je predstavila razlike, do katerih je prišlo v času od idejne zasnove do izdelave projekta. Predvideni sta dve manjši fontani, izbor oblike in načina delovanja bo prepuščen Svetu KS Šoštanj; prav tako bo Svetu KS Šoštanj prepuščena izbira izvajalca postavitve in vzdrževanja fontan.

Funkcijo osvetlitve bo vršila razsvetljava, ki jo nudi občinska zgradba, in razsvetljava ob zaključku ulice, ob cesti. Razsvetljava bo izvedena tudi talno okrog zelenih oaz, parkirišča in fontan kot funkcionalna in estetska dopolnitev.

Z uskladitvijo teh vsebin sta dobili projektantki zeleno luč za zaključek projekta prenove Trga svobode, za katerega nekateri menijo, da bo naletel na različne odzive v javnosti. Osnutek smo v Listu predstavili, prav tako pa bomo o tej temi še pisali.

V nadaljevanju so člani Sveta KS Šoštanj prešli na problematiko zimske službe. Obrazložitev je podal podpredsednik Sveta KS g. Matjaž Cesar. Poudaril je, da je pri opravljanju zimske službe osnovno vprašanje, kaj je podlaga za delitev pristojnosti in odgovornosti med Občino Šoštanj in KS Šoštanj. Razložil je, da je bila kategorizacija cest opravljena že v letu 1998 in bi bilo potrebno stanje posodobiti. Do letošnjega leta je bila ta problematika zadolžene za to področje na Občini Šoštanj rešena tako, da so bile v zimskem času očiščene kategorizirane in nekategorizirane ceste ter ulice v mestu in njegovi okolici. Sedaj je to nalogo prevzela druga oseba in se drži črke zakona, kar pa bo gotovo povzročilo težave.

Člani Sveta so po razpravi zavzeli stališče, da je lahko pravna podlaga le Odlok o kategorizaciji cest v Občini Šoštanj, ki ga je Svet Občine Šoštanj sprejel na svoji 35. seji dne 11. 11. 1998 na podlagi Zakona o javnih cestah in Statuta Občine Šoštanj.

Po krajši razpravi so člani Sveta sprejeli sklep, da bo Svet KS Šoštanj naloge zimske službe organiziral na naslednjih javnih poteh: Metleče-Gril (št. ceste 910950) v dolžini 516 m, Metleče-Gregorc (št. ceste 910940) v dolžini 158 m, Metleče-Gorogranc (št. ceste 910930) v dolžini 206 m, Metleče-Mlinar-Topolšica (št. ceste 910920) v dolžini 285 m, LC-Pusti grad (št. ceste 910670) v dolžini 69 m. Za ostale ceste na področju KS Šoštanj skrbi Občina Šoštanj tako kot do sedaj.

Nato je Svet KS Šoštanj odobril Javnemu zavodu Vrtec Šoštanj finančno pomoč v višini 25.000,00 SIT kot pomoč pri organiziranju novoletnega žura za otroke, ki je potekal 16. 12. 2004 na Trgu bratov Mravljakov v Šoštanju.

Nato je Milojka Plamberger povzela pripombe krajanov, ki jih zbere med uradnimi urami KS Šoštanj. Veliko je pritožb starejših občanov in turistov, ki prihajajo v Topolšico. Pritožujejo se, ker na avtobusni postaji v Šoštanju ni voznega reda. Izletniku Celje je potrebno posredovati pobudo za primerno objavo voznega reda na avtobusni postaji v Šoštanju.

Poleg tega se prebivalci Šoštanja pritožujejo nad zanemarjenostjo peš prehoda na Cesti talcev (v predelu med Gusičevo hišo in novimi bloki). Prehod je, po zagotovilih upravnika objektov na Cesti talcev, javna površina. O tem je potrebno obvestiti Občino Šoštanj.

Danilo Čebul pa je opozoril na širši problem zanemarjenosti javnih površin v Šoštanju. Pri tem je izpostavil primer površin pred novo pošto, kjer po njegovem mnenju ni bilo še nikoli doslej pospravljeno.

Čisto na koncu pa je podpredsednik Sveta KS Šo-

štanj Matjaž Cesar povedal, da se je aktivno vključil v projekt ureditve prometne problematike v Občini Šoštanj. V ta namen je pripravil popis celotne prometne problematike na območju naše krajevne skupnosti in jo v obliki elektronskega zapisa na zgoščenki predal Občini Šoštanj in KS Šoštanj.

Ustanovljen Urad za okolje in prostor SAŠA regije

Občinski sveti občin Solčava, Luče, Ljubno, Gornji Grad, Nazarje, Mozirje, Šmartno ob Paki in Mestne občine Velenje so v zadnjih dveh mesecih sprejeli ustanovitveni akt že drugega skupnega organa občinskih uprav občin Zgornje Savinjske in Šaleške doline.

Poleg Medobčinskega inšpektorata SAŠE so sedaj občine ustanovile še Urad za okolje in prostor SAŠA regije za področje urejanja prostora in varstva okolja skladno z določbami novega zakona o urejanju prostora.

Na podlagi tega so v četrtek, 23. novembra 2004, na Ljubnem župani podpisali tudi dogovor o ureditvi medsebojnih razmerij občin ustanoviteljic. Prisoten je bil tudi župan Občine Šoštanj, ki že ima organizirano svojo službo za urejanje prostora. Izrazil je namen, da bo občina ponovno preučila vse akte, saj se mu zdi rešitev, za katero so se dogovorile občine, zelo sprejemljiva, predvsem pa je pomembno celovito prostorsko reševanje območja Saša regije.

Urad je organiziran kot skupni organ občinske uprave v okviru Uprave Mestne občine Velenje. Občine so se dogovorile, da sedanji velenjski urad še naprej izvaja delo za Mestno občino Velenje, ki zanj zagotavlja tudi vsa sredstva, za potrebe ostalih občin ustanoviteljic pa se bo, najprej za določen čas enega leta, zaposlil še en javni uslužbenec. Občine so se dogovorile za poseben ključ delitve delovnega časa novega sodelavca ter stroškov - za povprečje med številom prebivalcev in površino posamezne občine. Dogovor pa dopušča tudi možnost, da se dve občini med seboj dogovorita in ena drugi odstopi sodelavca za določeno obdobje. Vsaka občina pri sebi zagotovi pogoje za delo.

Župani so tudi imenovali natečajno komisijo, ki bo v januarju 2005 izvedla postopek razpisa za novo delovno mesto. Prav tako se bo januarja izvedel sestanek z možnimi pripravljavci občinskih prostorskih dokumentov, da se seznanijo s predvidenimi akti, ki jih občine nameravajo izvesti.

Občine se zavedajo zahtevnih določil nove zakonodaje na področju rabe prostora in varstva okolja ter kratkih rokov, v katerih morajo občine sprejeti svoje strategije in prostorske rede. Vseh 193 slovenskih občin mora v roku treh let izdelati potrebne akte, saj v primeru, če ti ne bodo sprejeti, gradnja v teh občinah ne bo mogoča.

Župani so obravnavali tudi problematiko cestnih povezav in sprejeli sklep, da župan Mestne občine Velenje Srečko Meh organizira sestanek občin Koroške in SAŠA regije, kjer se bo oblikovala skupna delovna komisija, ki bo prvenstveno vodila postopke ureditve cestne povezave obeh regij - Koroške in SAŠE - na avtocestni križ. Občine vztrajajo, da je edina ustrezna rešitev cestne povezave izgradnja nove hitre ceste preko Koroške, vzhodno od Velenja, Šoštanja, mimo Šmartnega ob Paki tako, da se priključi na avtocesto v Zgornje Savinjski dolini.

Obenem so župani izrekli tudi podporo predlogu županu Mestne občine Celje, da se v statistični Savinjski regiji organizira škofija, izoblikovali pa so predlog, da bi bil, po načelu decentralizacije, sedež v Gornjem Gradu, kjer je nekoč že bil.

Andreja Katič

Šoštanjski župan na obisku v Domu za varstvo odraslih Velenje

V četrtek, 13. januarja, je bil župan Občine Šoštanj Milan Kopusar na obisku pri varovancih Doma za varstvo odraslih v Velenju, med katerimi je tudi 29 občanov Občine Šoštanj.

Župan je uvodoma povedal, da obljuba dela dolg in da je obisk obljubil ob lanskem dnevu knjige, 23. aprila, ko je v odmevni akciji 'podarimo knjigo' predal zbrane knjige za njihovo knjižnico. Zbrali so se v jedilnici, kjer je za kulturni program poskrbel pevski zbor Kraguljček, ki deluje v Domu za varstvo odraslih. Vzdušje je bilo prisrčno in zelo domačno, tako da so varovanci z županom 'kramljali' kar slabi dve uri.

Dokazali so, da jih, kljub temu da ne živijo več v Šoštanju, zelo zanima, kaj se dogaja v še vedno njihovem kraju. Največ vprašanj je bilo seveda v zvezi z novo osnovno šolo, izrazili so tudi željo, da bi si jo šli ogledat. Edi Kokot, dolgoletni Šoštanjčan, je podaril, da je, čeprav se je zaradi posledic rudarjenja

izselil iz Šoštanja, še vedno ponosen, da je bil 30 let Šoštanjčan. V zelo sproščenem vzdušju so skupaj s Kraguljčki tudi vsi ostali prisotni zapeli nekaj narodnih pesmi; ob koncu so se strinjali, da velja tako prijeten popoldan še kdaj ponoviti.

Župan je obljubil, da se ob koncu letošnje akcije 'podarimo knjigo' ponovno oglasi.

Tjaša Rehar,
referent za odnose z javnostmi

Uradni povzetek revizijskega poročila o poslovanju Občine Šoštanj v letu 2003

Računsko sodišče je revidiralo poslovanje Občine Šoštanj, ki jo sestavlja 9 krajevnih skupnosti in ima 8.366 prebivalcev.

Cilj revizije je bil izrek mnenja o pravilnosti poslovanja občine v letu 2003.

Pri revidiranju pravilnosti poslovanja je računsko sodišče ugotovilo, da je občina v nekaj primerih ravnala v neskladju s predpisi, ker je

- izplačala avtorski honorar za strokovno svetovanje v gradbenih zadevah v znesku 190.000,00 tolarjev, čeprav tovrstno svetovanje ni avtorska stvaritev;
- dodelila tekoče transfere, ne da bi prej izvedla javni razpis in postopek za dodelitev v znesku 1.942.000,00 tolarjev na področju kulture in v znesku 996.000,00 tolarjev na področju kmetijstva;
- dodelila tekoče transfere na področju športa v nasprotju z merili in kriteriji v znesku 2.174.000,00 tolarjev;
- dodelila tekoče transfere za ohranjanje in razvoj kmetijstva v znesku 13.069.000,00 tolarjev, ne da bi izvedla pravilne postopke dodelitve.

Računsko sodišče je Občini Šoštanj o pravilnosti poslovanja v letu 2003 izreklo *mnenje s pridržkom*.

Občina je razkrite nepravilnosti odpravila oziroma sprejela ustrezne popravilne ukrepe že med revizijskim postopkom, zato odzivno poročilo ni potrebno.

Številka: 1215-5/2004-18
Datum: 23. december 2004

Tresenjeje Šoštanja

Uradno poročilo o
sestanku dne 17.
1. 2005

(vir: www.sostanj.si)

V veliki sejni dvorani Občine Šoštanj je župan Milan Kopusar v ponedeljek, 17. januarja, sklical sestanek s svetniki in predstavniki Premogovnika Velenje; udeležilo pa se ga je tudi precej občanov.

V prvem delu so predstavniki Premogovnika Velenje (direktor Evgen Dervarič in Drago Potočnik, tehnični vodja pridobivalnega prostora, ter Marijan Lenart, vodja hidrogeološke službe) predstavili delovanje Premogovnika Velenje. Potočnik je med drugim povedal, da letno odkopljejo preko 4 milijone ton premoga in da je najkrajša razdalja med odkopom in Šoštanjem 1300 metrov. Potočnik je še poudaril, da so v Šoštanju zaradi odkopavanja premoga najbolj prizadete Gorice, kjer so deformacije na površini tudi zelo dobro vidne.

Lenart pa je pojasnil, da na Premogovniku Velenje že od leta 1996 spremljajo dogodke na površini tudi v Šoštanju in da je jakost tresljajev daleč pod dopustno mejo za spomeniško zaščitene objekte. Dopustna meja za te objekte je premik hitrosti 3 mm/s. Najvišja izmerjena vrednost v decembru 2004 je bila 2,16 mm/s. Devet od tridesetih zabeleženih premikov tal pa je preseglo vrednost 1 mm/s.

Premogovnik Velenje dopušča možnost, da je del teh tresljajev lahko posledica rudarjenja, vendar je težko oceniti, koliko. Možni vzroki so tudi druge: suša, tektonska prelomnica ...

Direktor Premogovnika Velenje Evgen

Dervarič je obljubil, da bodo vsako prijavo individualno obravnavali. Poudaril je, da se da ugotoviti, ali je škoda, nastala na objektih, posledica rudarjenja ali ne. Če se bo izkazalo, da je tako, bo Premogovnik Velenje nastalo škodo poravnal. Posebej pa je poudaril, da ve, da je **TRESENJE IZJEMNO NEPRIJETNO, NI PA NEVARNO!**

Predstavniki Premogovnika Velenje so še poudarili, da si želijo dobro komunicirati s ciljnim javnostmi in da so občani Šoštanja zagotovo ena izmed njihovih ciljnih javnosti.

Zaključki s sestanka glede tresenja tal v Šoštanju in okolici:

1. Evgen Dervarič, direktor Premogovnika Velenje: 'Tresenje tal je sicer grozno neprijetno, ni pa nevarno!'
2. Vzpostavitev telefonske linije, na katero se bo javljalo zaznavanje tresljajev in prijava škode.
številka telefona: 080 11 58
3. Premogovnik Velenje bo škodo, za katero se bo dokazalo, da je posledica rudarjenja, oškodovancem povrnil.
4. Celovito informiranje javnosti preko medijev.

Do sedaj je večina pripomb prihajala neposredno na Občino Šoštanj, zato so na Premogovniku Velenje imeli zabeleženih pravzaprav malo uradnih prijav. Ljudi torej vabimo, da v prihodnje o tresenju tal obvestijo neposredno Premogovnik Velenje. Direktor je tudi obljubil, da bodo vzpostavili telefonsko številko, na katero bodo lahko ljudje javljali, da so se tla ponovno stresla, in tudi prijavljali morebitno škodo. Anonimnih klicev pa ne bodo mogli upoštevati, tako da mora vsak, ki bo klical, navesti vsaj priimek in lokacijo, kje je tresenje zaznal.

Takoj ko nam bodo s Premogovnika Velenje javili, katera številka je to, bomo to objavili na naših spletnih straneh www.sostanj.si in na oglasni deski Občine Šoštanj.

Stvari so se na ponedeljkovem sestanku sicer nekoliko premaknile, žal pa nihče ni mogel obljubiti, da bo tresenje prenehalo.

Tjaša Rehar

Kroce na GPS

V sredini meseca januarja je iz občinske hiše prispelo na več naslov župana Občine Šoštanj zaradi domnevno močnejšega in pogostejšega tresenja tal v Šoštanju.

Manj ali skoraj neznano pa je dejstvo, da je bil sklic posledica precej ostrega protesta trojice občanov v prostorih občine, ki je na ta način ponovno opozorila rna enega od nerešenih in kot kaže tudi nerešljivih problemov vsaj v času rudarjenja v Šaleški dolini. Kajti, kot je rekel župan, ne trese se samo Šoštanj, temveč tudi njegova okolica. Da pa je s te okolice pritožb manj ali praktično nič, je pa tudi logično. Od tam so namreč že zdavnaj izselili ljudi!

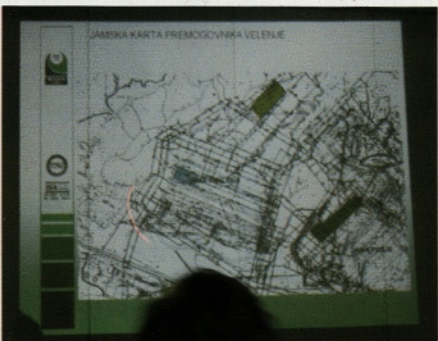
Sestanek se je zgodil v ponedeljek, 17. 1. 2005, zvečer, vabljena pa je bila pisana družina občinskih svetnikov, "delegacija" podpisnikov protesta, članov "ad hoc" komisije, ki je zadeve leta 2002 že preučevala, članov Sveta KS Šoštanj in medijev. Za vodstveno mizo so sedeli župan in tri pristojne osebe iz Premogovnika Velenje: direktor dr. Evgen Dervarič ter inženirja rudarstva Drago Potočnik, ki je tehnični

Kljub novoletno okrašeni sejni sobi vzdušje na sestanku ni bilo nič praznično.

Direktor Premogovnika: "Nimamo dovolj znanja, da bi znali ugotoviti, zakaj se Šoštanj tresne. Sprostitvam napetosti v okolici delovišč odkopavanja lignita pripisujemo največ 15 % možnosti."

Delovišča odkopavanja lignita se odklikajo stran od Šoštanja. To naj bi bil kronski dokaz, da to ni razlog za tresenje Šoštanja.

Predsednica KS Šoštanj mag. Cvetka Tinauer ter člana Edi Vučina in Vojko Krnežič imajo o problematiki precej podobno mnenje. Član sveta KS - z najvišjim zaupanjem Šoštanjčanov Danilo Čebul pa je izjavil, da se strokovnjaki s Premogovnika Velenje sprenevedajo.

vodja pridobivanega prostora, in Marjan Lenart, vodja hidrogeološke službe premogovnika. S sabo so imeli tudi sedaj že nepogrešljivi prenosni računalnik ter projektor računalniške podobe z bolj in manj zanimivimi in prepričljivimi sličicami in tabelami.

Potem se je "ritual" začel z nagovorom župana in direktorja. Žal s strani premogarjev zopet ni manjkalo znane demagogije o delovnih mestih in "kako da tudi mi tukaj živimo". Sledilo je šolsko "izpovedovanje" (najprej prva vrsta, potem druga itd.) težav Šoštanjčanov, vsemu skupaj pa bi lahko rekli dialog gluhih ali pa "že slišano in videno", ko eni ponavljajo trditve, da je za tresenje krivo odkopavanje premoga, predstavniki Premogovnika Velenje, ki premog kopljejo za drag denar, pa se venomer izgovarjajo, da tega ne zna na tem svetu dokazati nihče. Temu je žal treba pritrčiti, kajti - tudi če bi vsa reč bila dokazljiva, je zaman pričakovati, da bi Premogovnik Velenje sam ponudil dokaze o škodi, ki jo povzroča! Zato je toliko bolj nenavadno, da občina kot zaščitnik večinskega interesa občanov ne poskrbi za, vsaj na videz, neodvisne strokovne podlage in mirno pristane, da "neodvisna" državna inštitucija vse svoje premične potresne opazovalnice prestavi v Posočje. Tukaj pa smo sedaj "omejeni na seizmološke meritve Premogovnika Velenje", kot je zapisno v sporočilu za javnost. To je približno tako, kot bi meritve alkoholiziranosti voznikov namesto policiji zaupali "Zvezi alkoholikov".

Razlago za takšno nelogično nadziranje pa najdemo v istem sporočilu za javnost, saj je zapisno tudi, da "glede na znana dejstva lahko ugotovimo, da sta glavna povzročitelja tresenja prisotnost večjih gospodarskih panog v Šaleški dolini in narava sama." Torej meritve nevšečnosti, ki jih povzroča narava sama, pač lahko zaupamo Premogovniku Velenje, ki ima zvrhan kup najsodobnejših tehnoloških pripomočkov. Vprašanje pa je, če je pre-

mogovnik sploh pristojen za takšne meritve še kje drugje kot na vplivnem območju rudarjenja ... In smo skupaj! Smo ali nismo na vplivnem območju rudarjenja?

Razlage pristojnih s premogovnika o vprašanju tresenja Šoštanja pa so še bolj čudne. Sam direktor pravi, da ne moremo ugotoviti, zakaj se trese, in v isti sapi doda, da bi se gotovo treslo manj, če bi se premog ne izkopal. Ta premog pa da trenutno ponuja Šaleški dolini 6500 delovnih mest in s tem se ne gre igrati! Zato kljub nenehnemu tresenju ne smemo dvomiti v vesoljno korist početja, ki je bilo kje drugje in kdaj drugič označeno tudi kot "ropanje narave in uničevanje okolja".

A časi slepega kupovanja neslanosti so, hvala bogu, mimo in se je ostrina razprave Šoštanjčanov, ko je beseda prišla v četrto vrsto sejne dvorane, nekoliko dvignila. Na vrsto so namreč prišli mestni politiki, ki so se že v začetku posedli bolj zadaj. Prvi je

Marko Bervar, predsednik "ad hoc" komisije, ustanovljene leta 2002: "Komisija je svoje delo opravila dobro. Člani sveta so poročilo dobili, zakaj ga niso obravnavali resno, ne vem."

predavanje premogarjev kot čisto sprenevedanje označil Danilo Čebul, za njim pa se je Cvetka Tinauer na glas vprašala, kaj nam predstavniki Premogovnika Velenje sploh prihajajo pojasnjevati zadeve, če pa po njihovih suverenih in strokovnih trditvah tresenja ne povzroča odkopavanje premoga. Občina naj torej poskrbi za neodvisno ekspertizo, ki bo razkrila krivca te,

Na koncu sestanka je župan Milan Kopušar povzel razpravo v zaključke sestanka.

domnevno nenevarne, zadeve.

Razprava je potem nihala od bolj k manj resnim vsebinam in slišali smo zopet, da tresenje povzročajo promet (cestni in železniški - o letalskem ni bilo govora), nivo talne vode oziroma suša ter burno geološko dogajanje, ki ga povzroča planetarna geologija na črti treh prelomnic pod Šaleško dolino. Ob tem je bila seveda izrečena še primerjava z Japonsko, kjer da se še bolj trese kot v Šoštanju, da o cunamiju ne govorimo. In zato posmeh enemu od spraševalcev, ki ga je zanimalo, ali bi lahko zdrs zemlje v šoštanjsko jezero povzroči burno valovanje in preliv le-tega, ni bilo upravičeno.

Če ne bi bilo resno, bi bilo zabavno. Tako je bilo pa žalostno. Nekoristno, dolgočasno in že videno. Kdo koga poneumlja, se človek nehote vpraša in si v brado zabruna tudi to, da ni čudno, da slovenskih visokih šol, z rudarsko vred, ni najti na spisku 500 najuspešnejših na svetu.

Šoštanjčanom je slej ko prej že dolgo jasno, da od Premogovnika Velenje ni pričakovati niti tega, da bi popeskal pešpoti okoli jezera, kaj šele, da bi prevzel odgovornost in izplačal škodo, ki jo povzročajo pogosti sunkoviti stresi mesta, ki menda niso nevarni. Je pač stiska krajanov občasno tako velika, da si ne morejo kaj, da ne bi na glas tarnali. Kaj več se tako ne da. Kajti ko so zahteve za kanček ostrejše, direktor rudnika požuga, naj se ne igramo s 6500 delovnimi mesti, ki bi izginila, če bi se ta zadeva uredila. Žal je več kot očitno, da si ta vodstvena ekipa premogovnika niti malo ne predstavlja, kako bo v dolini čez desetletje ali dve, ko bo rudnik dejansko obstal, pa je direktorju, (ki se mu zdi, da bo rudnik živ še 40 let), to ljubo ali ne. Počasi pa nam postaja jasno tudi, kje so korenine "pikado-razvojna strategija" odgovornih v Šaleški dolini, ko bi le-ti na eni strani Velenjskega jezera gradili turistični vodni park, na drugi obali pa reciklažo gradbenega odpada iz vse Slovenije s kompostarno vred.

Razprava na sestanku pa je bila zabeležena z različnimi interpretacijami o naravi 800 milijonov, ki jih je Premogovnik Velenje leta 2004 nakazal Občini Šoštanj. Čeprav je dr. Dervarič svojo prvo nedvoumno izjavo, da so namenili denar za izgradnjo šole, kasneje skušal relativizirati, češ da so to sredstva, ki jih premogovnik namenja za vso nedefinirano škodo, ki jo povzroča, z besedami, da gre "za odškodnino za vse posledice, ki jih ima zaradi rudarjenja mesto Šoštanj." Po naknadnem preverjanju

na Občini Šoštanj so nam pojasnili, da v tem primeru ne gre za neko neznano škodo v Šoštanju, ampak za zaokroženo poplačilo ocenjene škode 844 milijonov SIT na Osnovni šoli Bibe Roecka.

V prazno pa so izzvenele besede domačna Hinka Stakneta, ki je dejal, da je bila Šaleška dolina nekdaj biser Evrope, pa je zaradi davka energetiki danes v poraznem stanju, ter da nekaj desetletij dobička in nekaj tisoč delovnih mest dveh, treh generacij ne more odtehtati povzročene škode v okolju, ki je ne bo moglo resno sanirati tisoč generacij ...

Kdor mu ne verjame, naj se povzpne na ugrezajoče se Gorice in se ozre proti Družmirju.

Peter Rezman

Kako se rodi civilna iniciativa

V senci "velikega pompa" - sestanka o tresenju 17. januarja - je v ozadje smuknilo dejstvo, kako je do sestanka sploh prišlo. Zgodba je poučna tako za tiste zgoraj, kot one spodaj, samo slutimo pa lahko, da se je "veliki pomp" zgodil tudi zato, da bi ta nauk (p)ostal pozabljen.

V uvodu tega zapisa pa se mi zdi pomembno poudariti, da razcvet t. i. civilnih iniciativ po vsej državi kaže na določeno stopnjo nezadovoljstva občanov/državljanov, ki izvira iz tega ali onega nerešenega problema, pogosto pa tudi iz neuresničenih obljub oblastnih organov, ki se skoraj vedno postavijo v obrambo kapitalskih interesov velikih in močnih ter pogostokrat služijo zgolj kot katalizator nezadovoljstva, stvari pa se ne spreminjajo na boljše in gredo svojo pot. Na slabše. A pustimo ta pojav v raziskavo sociologom, zanimiv je v Šoštanju samo zato, ker se mora brez teoretičnega vedenja in znanja z njim ukvarjati predvsem na videz nemočna garnitura uslužbencev občinske uprave. Žal pa gre bolj za podcenjevanje problemov in pomakanje povratnih informacij in zaradi popolne anemičnosti dvajseterice občanov, ki nosijo pomenljivo ime: Svet - najvišji organ Občine Šoštanj. Ti so svoje poslanstvo zreducirali na pretežno nemo dvigovanje rok po predhodnih lobističnih

in koalicijskih uskladitvah. Ko pa nastane takšna ali drugačna zadrega, se postavi vsak na svoj breg in kažejo s prstom eden na drugega, kot je bil tudi primer na sestanku o tresenju, ko je župan po nastopu nekaterih svetnikov, ki so kritizirali proračun občine, žogico vrnil, češ, proračun sprejemajo svetniki. On da ga samo predlaga...

S tem "fenomenom" prelaganja odgovornosti se bomo v prihodnjih dveh letih zanesljivo še veliko srečevali, mi pa se vrnimo k naši zgodbi, ki razkriva, zakaj se je sestanek o tresenju tal 17. t. m. v resnici zgodil.

Foto: List

Boštjan Škrbot: "Ko sem se malo ohladil, sem že misli, da smo naredili narobe in da tako že ne bomo prišli do župana, ko je že čez 45 minut zazvonil telefon. ..."

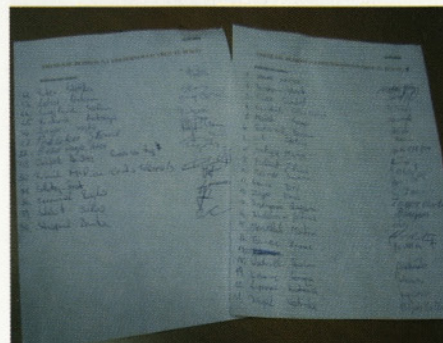

Foto: List

Podpisi so bili zbrani skoraj v trenutku.

"Rukerji" Šoštanja se vrstijo že nekaj časa. Kljub tolažbi tistih, ki bi morali imeti odgovore, pa jih nimajo in pravijo, da ti treslaji niso nevarni ne za ljudi ne za nepremičnine, se nelagodje pri odraslih večja, večajo pa se tudi poškodbe objektov. Zasebnih in družbenih. In otroke je strah. Resnično strah.

Ob enem teh "rukerjev" v začetku tedna pred 17. januarjem je pri Boštjanu Škrbotu, ki stanuje na Prešernovem trgu 12, dozorela odločitev, da je NEKAJ treba ukreniti. Kam drugam naj se človek obrne v takšnih primerih po pomoč kot na tiste, ki ga vsake štiri leta prosijo za zaupanje in ki mu obljublajo, da bodo zanj postorili to in ono. Stopil je do župana. Seveda so mu odgovorni povedali, da župana ni in da naj

pride jutri. To je razumljivo, saj župan ne čaka ves dan, kdaj bo prišel kakšen Boštjan Škrbot. Zato je ta prišel "jutri", pa zopet brez uspeha. Malo nejevoljen je menil, da bo več ljudi bolj uspešnih, in je na en-dvatri pripravil obrazec za podpise, poklical dva znanca in skoraj v hipu so imeli dve poli podpisov ljudi, ki jih skrbi in ki jih je strah zaradi tresenja tal v Šoštanju.

Naslednji dan se je, tokrat tričlanska delegacija, ponovno odpravila na lučaj oddaljen občinski sedež, da preda podpise županu, ki naj NEKAJ naredi, da se Šoštanj ne bo več tresel! Pa župana zopet ni bilo pri roki in so možje: Škrbot, Urh in Zager povzdignili glas - padlo je nekaj krepkih z ene in druge strani - a česar ni, tudi vojska ne vzame in delegacija ni prišla do župana, da bi mu predala protest in zahteve, ker ga v hiši pač ni bilo. Možje so odšli in obljubili, da še pridejo.

V pol ure se vroča glava ohladi in ravno ko je Škrbota že glodal črv dvoma, ali bodo na takšen način sploh kdaj prišli do prvega moža občine, je zazvonil telefon. "Neznana številka" - je pisalo na mobitelu in Škrbota je zopet vznejevoljilo. Kdo da bi lahko to bil ...? A glej! Z druge strani je prihajal spravljiv glas, in da se je zadeva vendarle premaknila z mrtve točke, da je župan, kot se zanj spodobi, nemudoma ukrepal in da bo sestanek že v ponedeljek. Nanj naj pride delegacija in drugi podpisniki zahteve, da bodo lahko na licu mesta mojstre z rudnika povprašali to in ono. A tega naj ne obešajo na veliki zvon, ker da je prostora v sejni dvorani malo, da pridejo še svetniki in neka komisija in tako dalje in tako naprej.

Tako je tudi bilo, le da so na veliki zvon udarili pristojni na občini, povabili na sestanek vesoljno novinarsko srenjo in konkreten protest konkretnih Šoštanjčanov zavili v stavek na vabilu. Pisalo je: "V Šoštanju se v zadnjem času ponovno tresejo tla. Na Občini Šoštanj smo se odločili, da pozovemo pooblaščenca na Premogovniku Velenje, da nam zadevo pojasni."

Nauk zgodbe je jasen. Pritožbe, pobude in zahteve, ki so posredovane po uradnih poteh, se po teh poteh rešujejo po dolgih upravnih rokih, pogosto pa padejo z mize tega ali onega pristojnega delavca, da človek zaman upa na odgovor, kaj šele, da bi bila pobuda deležna resne obravnave. Tako se stvari pri nas, žal, ne rešujejo. Treba je priti v hišo, udariti po mizi in povzdigniti glas. In glej čudo prečudno - stvari se premaknejo ... brez vlog, prošenj in taks.

Pri takšni "organizaciji" je problem samo vprašanje vztrajnosti civilne iniciative in to izkušeni uradniki natančno vedo. A kot nam je zatrdil Boštjan Škrbot, se ogroženi prebivalci poleg zahteve za župana resno pripravljajo, da bodo s pomočjo odvetnikov nastopili s konkretnimi zahtevki do povzročitelja tresenja Šoštanja. To pa je po do sedaj zbranih dokazih in tudi po reakcijah Občine Šoštanj t. i. "večja gospodarska panoga v Šaleški dolini". Torej energetika, konkretnije odkopavanje premoga. Nosilec te dejavnosti pa je seveda Premogovnik Velenje, ki pa ni nekakšen osebni fevd vsakršnega direktorja te državne firme, ampak lastnina nas vseh, državljanov RS, zato bo slej ko prej potrebno zahtevek nasloviti na pristojnega ministra.

Najprej pa se bo treba otresti grožnje, s katero je na veliko manipuliral direktor Premogovnika Velenje na že večkrat omenjenem sestanku, in sicer, da zahteve krajanov Šoštanja ogrožajo 6500 delovnih mest v Šaleški dolini. Direktorja namreč bolj kot za teh 6500 abstraktnih delovnih mest skrbi samo eno, konkretno. Njegovo.

P.S.

Temu članku korigiram prelom v torek, 1. februarja ob 9 uri in 11 minut. Pravkar je "ruknilo", zaškripalo je pohišstvo, stresla se je podoba na monitorju in zanihala pisalna luč na stojalu. Kdo ve, ali je peljal mimo hiše tovarnjak, je pljusnil val podtalne vode, ali pa so se sesedle plasti za hitro napredujočim "turbo-čelom", ki je plod strokovnega razvoja odkopnih metod lignita v Premogovniku Velenje? Ali pa bo bruhnil Smrekovec?

Peter Rezman

Začetek konca

Medtem ko pomembne osebnosti v Šaleški dolini, kot je na primer direktor Premogovnika Velenje, javno napovedujejo še 40 let izkopavanja premoga, so tukajšnji politiki očitno bolj realni.

Tako je 11. januarja 2005 poslanec Bojan Kontič na pristojnega ministra naslovil pobudo za sprejem zakona o pričetku zapiranja enega dela velenjskega premogovnika. Takole je zapisal:

Spoštovani gospod minister, v obdobju stotih dni, namenjenih proučevanju "vašega" resorja, ki po štirih letih ponovno vključuje tudi področje energetike in seveda vsebinskega načrtovanja vašega delovanja, vam predlagam, da pristopite k pripravi Zakona o postopnem zapiranju jame Škale znotraj Premogovnika Velenje.

Foto: Arhiv

Le kaj bo tukaj čez 10, 20, 40 let?

Jama Škale je območje, kjer je končno pridobivanje lignita. Z zakonom naj se določi višina proračunskih sredstev za izvajanje programa postopnega zapiranja. Pri tem je nujno upoštevati razvojno prestrukturiranje Šaleške doline in znotraj tega zakona zagotoviti potrebna sredstva kot odgovor na škodo, ki jo je dolina z eksploatacijo premoga v preteklosti utrpela."

Vemo, da gre v prvi vrsti za denar in morda bo znotraj tega miselnega obrata počasi zamrl strah, kaj bomo s 6500 delovnimi mesti, ki so odvisna od Premogovnika Velenje. Premoga pač ni za večno!

P

Porušene hiše v Gaberkah

Izkop premoga v Premogovniku Velenje je do jeseni 2004 napredoval v taki meri, da so se morali odseliti še zadnji prebivalci spodnjega dela Gaberk - Žabje vasi.

S tem se je končalo več desetletno izseljevanje ljudi iz Družmirja in spodnjega dela Gaberk, vzporedno s čimer se je zelo hitro spreminjala tudi podoba same pokrajine. Pred našimi očmi so izginjale cele domačije, ki so v tem prostoru obstajale kar nekaj časa. Domačini so se le s težkim srcem sprijaznili s tem, še posebej zato, ker pri tem ni šlo samo za selitev v drug kraj, temveč tudi za dejstvo, da nji-

hove rodne zemlje, kamor bi se lahko vračali, ne bo več. Vsaka domačija ima svojo zgodbo in prav je, da se ohrani spomin na nekoč zelo živo in rodovitno območje. Zato bomo zgodbe večine od teh domačij predstavili v naslednjih številkah Lista.

Plešejeva domačija

Kot prvo vam predstavlja življenjsko zgodbo Plešejeve domačije, ki je bila zadnja kmetija, ki je decembra lani pädla pod rušilnimi stroji. Po ustnem izročilu naj bi bila hiša zgrajena med leti 1860 in 1870. Hišo so leta 1989 prenovili in povečali. Na kozolcu, ki trenutno še vedno stoji, je možno razbrati letnico postavitve, in sicer 1875. Na tabli je omenjen tudi tesar kozol-

Franca vpoklicala na služenje delovne obveznosti. V brigadah Arbeitdiensta na Dunaju je preživel 6 mesecev, nato pa so ga mobilizirali v nemško vojsko, kjer je bil vezist. Doma so delo na kmetiji in furmanske posle naprej opravljale ženske. Franc pa bi bil med vojno skoraj ostal brez roke, saj je bil vanjo hudo ranjen. Na njegovo zahtevo mu roke niso odrezali in tvegana odločitev se je izkazala za pravilno. Roka je ozdravela in mu potem še dolgo služila. Kapitulacijo nemške vojske je Franc dočkal v Pragi, od koder se je skupaj z dvema Slovencema peš odpravil domov. Pot domov je trajala kar tri mesece, saj so se zaradi strahu pred ujetništvom, posebej ruskim, posluževali daljših in bolj skritih poti. Franc je srečno prispel domov in se nekaj

Hiša in gospodarja nekoč, ujeta v čas

ca, mojster Johan Vizjak. Poleg kozolca je kmetija imela še hlev in zidano lopo, kjer sta se nahajala preša in klet. V bližini kmetije je stala tudi kočica, ki pa so jo gradbeni stroji zaradi lege na ogroženem območju že zdavnaj porušili.

Furmanstvo je bil na začetku glavni vir dohodka Plešejevih. Pri hiši so imeli dva močna furmanska konja in velik težek voz. Takrat so traktorje in tovorna vozila nadomeščali konji, s pomočjo katerih je zadnji gospodar Videčnik Franc vozil les, kameenje, pesek, premog in ostale stvari, ki jih je bilo pač treba »furat«, in s tem služil denar za preživetje svoje družine. V začetku leta 1942 je nemška uprava še ne 18-letnega

časa še naprej ukvarjal s furmanstvom, kasneje pa si je s prihranki lahko privoščil tudi traktor. Na kmetiji so se pričeli ukvarjati z intenzivnim kmetijstvom, saj so imeli zato ugodne razmere. Franc je bil prav tako znan kot dober mesar, zato je imel tudi pozimi zelo veliko dela in si ga le redko našel doma. Družinski člani so vedno našli čas tudi za gasilske dejavnosti.

Plešejeva domačija se je ponašala tudi s tem, da je na njenem posestvu stala kapela. Zaradi svoje vrednosti jo bodo v kratkem v originalni obliki preselili na novo lokacijo v bližini njihovega novega doma v Gaberkah.

A. Grudnik in Z.Mazej

Mati Štefka je pravkar pekla kruh.

Še zadnji pogled na domačijo.

Gradbeni stroji sredi dela.

Ali se tudi kozolcu letnik 1875 obeta selitev?

Kočica na sončni legi so porušili že zdavnaj.

Informacije v prostoru

Edi Vučina

Najhvaležnejša tema za začetek je še vedno ... vreme. Pustne šeme že preganjajo zimo, a snega ni in ni. Sušno obdobje pozimi osuši tudi naše reke, to pa pomeni več lignita v kotlih TEŠ. Da več elektrike iz termoelektrarne pomeni tudi slabši zrak, vam najbrž ni treba razlagati. A suša je baje obtožena tudi za več tresenja šoštanjskih hiš. Kakor koli, vreme je glavni krivec naših težav. Pa je res?

Ni se še polegel gudronski prah, že je Šoštanjčane okupirala nova tema. Tokrat je župan reagiral hitreje in v premajhno sejno dvorano povabil omejeno skupino ljudi po lastnem izboru. Tudi mediji so na težave z občasnim in v zadnjem času pogostejšim tresenjem bolj pozorni kot na številne druge, a za zdravje bolj nevarne težave. Celo sam direktor velenjskega premogovnika je s svojo prisotnostjo potrdil resnost problema. Ker ste si o srečanju predstavnikov premogovnika, občinskih svetnikov, članov sveta KS Šoštanj in še nekaterih krajanov (žal ni bil sklican zbor krajanov Šoštanja) lahko ustvarili mnenje iz poročanja ostalih medijev, se bom omejil le na nekatere misli in vtise.

Predstavniki premogovnika seveda niso pri-

šli v Šoštanj priznat, da je zoprno tresenje tal posledica intenzivnega odkopavanja lignita, temveč nasprotno. Vse svoje strokovne potencialne so uporabili v smeri dokazovanja, kaj vse bi lahko bilo vzrok za »seizmične dogodke«, kot so tresenje poimenovali sami, in seveda, kaj vse, kar počnejo pod zemljo, zagotovo ni povezano z imenovanimi dogodki. Ob samohvali o obvladovanju napovedovanja gibanja terena, ki ga spremljajo z natančnimi meritvami ter naj sodobnejšo vesoljsko (GPS) tehnologijo, je obviselo v zraku le eno samo vprašanje. Zakaj vendar potem Šoštanj trese? Ne, na to vprašanje pa, kljub številnim rudarskim doktoratom, ne znajo odgovoriti. Ali ni malce grozljivo, da strokovnjaki, ki jim je država s koncesijo zaupala, da v imenu pičlega dobička spodkopavajo naše temelje, dejansko sploh ne poznajo vseh možnih škodljivih posledic takega početja?

V smrekovski prelomnici, železniškem prometu, padcu podtalnice, suši in še v čem so rudarji našli potencialnega krivca. Roko na srce, v celoti ne zanikajo vsaj delne povezave izkopavanja lignita s tresenjem tal, ki po njihovem mnenju tako ni nevarno oz. je v skladu z nemškimi normami za spomeniško zaščitene objekte.

Seveda pa kljub izražanju razumevanja, da mi, laiki, ne razumemo zapletenega geološkega delovanja našega planeta, nihče ni jasno povedal, da posredno, kot posledica nove intenzivnejše odkopne metode, hitrejšega posedanja, sprememb obtežb zaradi premikanja vodne mase jezera, rudarjenje vendarle odločilno vpliva na dogajanje, ki ga Šoštanjčani čutimo kot kratkotrajno, a močno stresanje naših objektov in neprijetno vznemirjanje naših živcev.

Direktorju pa po številnih pripombah krajanov le ni bilo preveč prijetno, zato je v stiski opozoril, da so Šoštanjčani nekaj nadomestila za svoje tegobe že dobili, in sicer v obliki prispevka h gradnji nove osnovne šole (na presenečenje nekaterih baje 800 mio SIT).

Ta nesrečna osnovna šola pa res veže nase vse, kar je slabo. Sofinancira se torej s posledicami izkopavanja (tresenje objektov, odlaganje gradbenih odpadkov, degradacija s posedanjem zemljišč, izguba najkvalitetnejših kmetijskih površin, ...), s kostno moko, skurjeno v TEŠ, del pa je s proračuna dodala tudi država (v okviru volilne kampanje bivše vladajoče stranke). Manjkal je le še gudron solidifikat, pa bi bila investicija zaključena. Upam, da ne bo zdaj preklic sklepa o poskusnem sosežigu kriv, da bo šola zgrajena brez telovadnice. Župan namreč že priznava, da se pri poskusu zadolževanja zaitika.

Kakor koli že, nihče ne obljublja, da bo tresenje ponehalo. Alternative torej ni. A malce bega izrečena grožnja o izgubi 6500 delovnih mest (v primeru predčasnega zapiranja premogovnika). Ali direktor premogovnika s povezovanjem tresenja in zapiranja delovnih mest posredno vendarle priznava odgovornost za seizmične dogodke?

Predlagam, da zaenkrat obtožimo kar prvotnega Družmirčana TRESIMIRJA, mitskega junaka praznika luči, saj bo le ta še naprej občasno stresal naš mir.

Mobilci (nam) razjedajo možgane

Vane Gošnik

Da z mobilci nekaj ni v redu, vemo že dolgo. Pravzaprav od njihovega nastanka. A tudi v tem primeru je človeška nrv tista, ki dela še večjo škodo kot same naprave. Gre za varovalni in obrambni princip, ki v človekovo podzavest potiska neprijetne dogodke in dejstva, predvsem pa neprijetne napovedi prihodnjih dogodkov. To še posebej velja za tiste vplive na človeka in njegovo telo, ki niso čutno nazorno zaznavni, ki ga neposredno (fizično) ne ogrožajo. Tu pomaga le pamet. Na srečo je imamo še vedno na pretek, a kaj, ko jo uporabljamo predvsem za primerjavo cen v Šparih, Merkatorjih in podobnih kvarnih izmišljajah »sodobnega« življenja.

Negativni vplivi, ki na naša čutila ne delujejo neposredno, so danes prevladujoči. Kemija v vseh pojavnih oblikah, elektromagnetna sevanja, strupena voda, prst, hrana, aditivi, pesticidi, dioksini, furani ... Če bi želeli zgolj naštetati vse, bi porabili ves prostor v tem prispevku. O škodljivosti elektromagnetnih sevanj (EMS) ne gre izgubljeni besedi, v zadnjem času pa se je razplamtela razprava o škodljivosti EMS, ki jih oddajajo prenosni telefoni. Kot se spominjamo, se je vse skupaj začelo pred več kot desetletjem z analogno NMT telefonijo. Seveda je bilo drago, predvsem pa čudovito, enkratno in sploh. Toda po več kot desetletju raziskava, ki so jo nedavno opravili na Švedskem, pokaže, da se je pri tistih, ki NMT telefone uporabljajo 10 let in več, število rakavih tumorjev na tistem pre-

delu možganov, kjer so imeli ljudje običajno prislone telefon, povečalo za 50(!) odstotkov. Mimogrede, NMT telefone je Mobitel prav letos umaknil iz uporabe. Res je, da je jakost sevanja pri digitalnih tudi do polovice manjša kot pri analognih telefonih, toda švedski raziskovalci trdijo, da je digitalna mobilna telefonija v množični uporabi manj kot 10 let in da so zato primerjave z NMT telefonijo nemogoče.

Glasovi, ki bi javnost opozarjali na tveganja pri uporabi mobilcev, so redki, razlog pa je preprost. Ker gre za nepredstavljivo velike denarje, ki jih služijo in obračajo mobilni operaterji in izdelovalci telefonov, ti z lahkoto in izdatno podpirajo le tiste »raziskovalne« ustanove, ki kot pokvarjena lajna ponavljajo vedno

isto mantro: ni dokazov, da bi EMS in mobilci škodljivo vplivali na zdrave ljudi. Če dodamo še dejstvo, da so prav ti operaterji in izdelovalci eni največjih oglaševalcev v medijih, lahko razumemo, zakaj rezultati kolikor toliko nepristranskih raziskav o negativnem vplivu EMS tako težko prodrejo do javnosti. V Sloveniji še prav posebej. Toda vedno in povsod ni tako. In bo vedno manj tako! Za pokušino le nekaj navodov.

Leopold Gregorač že maja 2002 v Dnevniku v članku Sevalna bombica na ušesih zapiše, da je zelo malo slišati o daleč največjem problemu sevanja tega časa, to je o prenosnem telefonu, ki bo kmalu največja ekološka bombica tega stoletja. Doda, da večji del strokovnjakov še ni

zaskrbljen, del, med katere sodi tudi sam, pa jih še vedno dvomi in nadaljuje: »Kaj pa bo z našimi ušesi in glavo po desetletjih telefoniranja z visokofrekvenčno 'pečko' na ušesu? Bomo poizkusni zajci? Posledice zanesljivo bodo, ker je sevanje daleč nad naravnim.« Pojasni, da je oddajna moč analognega telefona 0,6 W, digitalnega 0,125 W, uredba o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju pa omejuje gostoto pretoka moči na 0,425 W na m² na frekvenci 850 MHz. Če bi v stekleno bučko s premerom 2 cm postavili okoli 1 cm veliko anteno mobilca z močjo 0,6 W, bi bila površina bučke osvetljena s 60 mW/cm², kar je enako kot 600 W na m². Kar je ogromno. »Ker je antena le kakšen centimeter od človekove glave, je ta obremenitev večja kot kdaj koli v zgodovini elektromagnetnega sevanja ... povsem zanesljivo (pa) je kakšen kvadratni centimeter naše glave obremenjen s sevanjem velikosti 100 W/cm² in več«. L. Gregorač nas seznanja tudi z dejstvom, da so kmalu po uvedbi mobilne telefonije uvedli nov pojem SAR (specific absorption rate), ki pove, koliko W moči na kg človeškega tkiva se absorbira v telo, njen namen pa naj bi bil določitev količine električne moči, ko jo lahko človeško tkivo še prenese brez posledic. A glejte zlomka: te umetno izbrane velikosti nihče ne zna (iz)meriti. Določajo jo le na osnovi računalniško modeliranega človeškega tkiva.

Britanski The Independent septembra 2003 poroča, da je najnovejša raziskava o sevanju mobilnih telefonov na švedski univerzi Lund razkrila, da lahko mikrovalovi resno ogrozijo zdravje. Profesor Leif Salford, ki je raziskavo vodil, »trdi, da je prostovoljno izpostavljanje možganov mikrovalovom iz mobilnega telefona, ki ga z roko pritiskamo k ušesu, doslej največji biološki eksperiment na ljudeh«. Raziskavo je financiral švedski svet za raziskovanje delovnega življenja, izsledke pa je objavil ameriški državni inštitut za znanosti o zdravem okolju. Profesor Salford je ugotovil, da lahko nevroni (ki sicer normalno ne postanejo senilni, dokler človek ne doseže 60 let) pri uporabi mobilcev postanejo senilni že pri 30-letnikih. The Independent še zapiše, da prof. Salford sprva ni nameraval objaviti svojih izsledkov, da ne bi povzročil preplaha, objavil pa jih je zato in takrat, ko je industrija mobilcev pričela najbolj pritiskati, da se v javnosti zmanjša vtis o škodljivosti te tehnologije na zdravje.

Februarja 2004 prava bomba: svetovne zavarovalnice nočejo več zavarovati proizvajalcev prenosnih telefonov za primer škode, ki bi jo ti lahko povzročili človekovemu zdravju !!! Proizvajalci prenosnih telefonov so lahko namreč dotlej vplačevali premije zaradi

morebitnih prihodnjih tožb zaradi škode, ki bi jih njihovi mobilniki povzročili zdravju uporabnikov, zdaj pa vse več zavarovalnic te premije ukinja. Tudi največja nemška zavarovalnica Allianz. Njen predstavnik za tisk za Münchenski Süddeutsche Zeitung izjavi, da »resnične nevarnosti, ki jo t. i. elektrosmog povzroča zdravju, ni mogoče ugotoviti, a če bi strokovnjaki v prihodnosti nevarnost dokazali, bi najbolj trpele prav zavarovalnice«. Veliki proizvajalci mobilcev, kot so Siemens, Nokia, Motorola ipd., se zavijejo v molk, časniku pa še nekaj velikih zavarovalnic potrdi, da tega tveganja tudi one ne zavarujejo več, k umiku pa so jih spodbudile tožbe, ki so jih predvsem v ZDA proti zavarovalnicam vložile žrtve azbesta. Tudi zanj so namreč znanstveniki dolga desetletja trdili, da ni nevaren, potem pa so se namnožili dokazi o nasprotnem. Kljub temu da večina velikih proizvajalcev prenosnikov že nekaj časa objavlja stopnje sevanja (SAR), mnogi menijo, da takšni podatki še zdaleč ne zadostujejo. In zaščita: edina kolikor toliko zanesljiva zaščita naj bi bili čim krajši pogovori in uporaba mikrofонов in slušalk ter prepoved uporabe mobilnikov otrokom, mladoletnikom, nosečnicam in bolnim.

Januarja letos vest, da je britanski distributer za prodajo otroških mobilnih telefonov Communic8 iz prodaje umaknil vse mobilne telefone MyMo, ki so bili narejeni izključno za otroke, stare od 4 do 8 let, saj britanski nacionalni odbor za varstvo pred radioaktivnim sevanjem po zadnjih raziskavah njihovo uporabo odsvetuje. Avtor raziskave in predsednik neodvisne strokovne skupine za preučevanje mobilne tehnologije in zdravja sir William Stewart priporoča, naj otroci, ki še niso stari 8 let, razen v nujnih primerih sploh ne uporabljajo mobilcev. Da sicer še ni trdnih dokazov o negativnem vplivu na zdravje, negotovost pa vsekakor je. »Raba mobilnih telefonov je razmeroma mlada, nova in čisto mogoče je, da se lahko negativni učinki pokažejo šele čez vrsto let ...«. Za TV kanal Sky news pa Sir Stewart staršem priporoči: »Otroci naj uporabljajo mobilnike le za najnujnejše klice, če je le mogoče, naj uporabljajo SMS sporočila, ob nakupu naj preverijo moč sevanja mobilnikov.«

In kako je s tem v Sloveniji? Kakšnega resnega odpora proti nebrzdani uporabi mobilnikov ni niti v širši laični, še manj pa v strokovni javnosti. Prav nasprotno! Organizirali so se le tisti, ki mastno služijo na račun dirigirane neobveščeniosti prebivalstva. Uprava za varstvo pred sevanji pri Ministrstvu za zdravje, Inštitut za neionizirna sevanja, Telekom Slovenije, Mobitel, Si.mobil, Western Wireless Interna-

tional (Vega) in RTV Slovenija so ustanovili projekt Forum EMS, ki naj bi imel naslov na Slovenčevi 95 v Ljubljani, prav tam, kjer naj bi bil tudi sedež Inštituta za neionizirna sevanja. In zakaj? Takole pravijo na svoji spletni strani (<http://www.forum-ems.si/>): »Prizvok nevarnosti besede 'sevanja' ter pomanjkanje objektivnega obveščanja in dialoga v največji meri botrujejo preveliki zaskrbljenosti zaradi uporabe mobilnih telefonov ter odklonilnim stališčem javnosti do umestitve novih baznih postaj v prostor.« Koordinator projekta je Inštitut za neionizirna sevanja (INIS), katerega lastnik je znani slovenski borec **proti zaščiti ljudi pred EMS**, doc. dr. Peter Gajšek. Toda s tem inštitutom so same težave, saj ga zelo težko najdete. Ni ga na Delovi poslovni strani, ni ga v registru GZS, ni ga v PIRS-u, ni ga na priznani spletni strani mojdenar.com ipd., le v imeniku ETIS se pojavi, a le z eno (!) mobilno številko na naslovu Ulica Pohorskega bataljona 215 v Ljubljani. A poglej nesrečo: na tem naslovu stanuje gospa Gajšek - Pančur Helena, s. p., ki je morda celo žena gospoda Petra, in gospod Jože Gajšek, dipl. inž. Na istem naslovu ga sicer vodi tudi AJPEŠ, prav tako ga tam najde tudi iskalnik Najdi.si, ki navede, da ima ta zasebni inštitut le enega zaposlenega. Toda spletna stran tega skrivnostnega inštituta navaja naslov Slovenčeva 95, kar je, mimogrede, le nekaj korakov stran od gospe Gajškove, s. p. in gospoda Gajška, inž. Gre torej za skrajno nenavaden inštitut, ki se pregledno izogiba registrom, pa čeprav ga očitno (so)financira tudi država. Kljub temu na spletni strani Foruma trdijo, da so neodvisna in nevladna organizacija. Njihovo neodvisnost, nepristranost in nevladnost dokazuje dejstvo, da so med ustanovitelji tega foruma kar Ministrstvo za zdravje (torej so nevladni !!!), edini monopolni operater fiksne telefonije in vsi operaterji mobilne telefonije (neodvisnost !!!!). Država Slovenija je torej soustanovila nekakšen forum, ki ga kar v neki zasebni hiši v Ljubljani vodi zasebni inštitut z enim zaposlenim. Svoj namen pa ta nenavadna in »neodvisna« forum in inštitut razkrijeta kar v uvodnem stavku: beseda sevanje da ima prizvok nevarnosti (torej ni nevarno, le prizvok je tak), objektivnega obveščanja da je premalo (torej objektivno obveščanje zdaj obvodno financirajo kar operaterji mobilne telefonije), da je zaskrbljenost zaradi uporabe mobilcev prevelika (torej bodo zmanjšali zaskrbljenost, ne pa nevarnost) in da jih skrbijo odklonilna stališča javnosti do umestitve novih baznih postaj v Sloveniji. Še bolj to verjetno skrbi njihove financerje, torej mobilne operaterje.) Forum, ki se skuša javnosti predstavljati kot nekakšna znanstvena in objektivna ustanova, je torej v resnici prava po-

kveka, nevredna vladne (!) pomoči in nevredna najmanjše pozornosti javnosti. Vredna pa je verjetno pozornosti kakšnih drugih organov. Predvsem Računskega sodišča in znamenite Kosove komisije za boj proti korupciji.

Poglejmo si delovanje tega skrivnostnega foruma in »inštituta« v praksi. Evropska unija je financirala večletno študijo REFLEX, predvsem zato, da bi končala dolgoletna ugibanja in nasprotujoče si izsledke dosedanjih raziskav o negativnih vplivih EMS. Dvanajst raziskovalnih skupin je v sedmih evropskih državah potrdilo, da v **laboratorijskih pogojih sevanje mobilnih telefonov poškoduje celice DNK**. Študijo je koordinirala Münchenska fundacija Verum, njen izvršni direktor Franz Adlkofer pa je izjavil, da so dokazali, »da nizko in visokofrekvenčna elektromagnetna polja poškodujejo celice v individualnih celičnih sistemih«. V dvanajstih evropskih laboratorijih so skupine celic izpostavili EMS, ki je podobno sevanju mobilcev, za osnovo pa so vzeli SAR med 0,3 in 2 W/kg (običajni današnji mobilci imajo SAR do 1 W/kg). In naprej: »Celice, vključene v raziskavo, so pokazale izrazito veliko število zlomov verig DNK. Obseg poškodb je bil različno obsežen in nekatere med njimi so se uspele same popraviti, nekatere pa so ostale poškodovane brez možnosti vrnitve v prvotno, zdravo stanje ... poškodovani material se prenese na bodoče generacije celic.« Raziskovalci so sicer poudarili, da so naredili le laboratorijski preizkus in zato ne morejo trditi, da rezultati dokazujejo škodljivost sevanja mobilcev na ljudi, Adlkofer pa kljub temu priporoča izogibanje mobilcem, ko imamo možnost uporabe fiksnega omrežja, ali vsaj uporabo slušalk in svari: »Če bodo kdaj podobni rezultati dokazani na živih organizmih, kot so recimo podgane in miši, bomo imeli velik problem ... poizkuse pa bi bilo nujno nadaljevati na celovitih živih organizmih in tudi na ljudeh, ki bi se pristojevoljno vključili v projekt.« Rezultati študije so bili objavljeni junija 2003, končno poročilo pa 31. 5. 2004, vendar jih večina evropskih medijev ni objavila. Šele decembra 2004 (pol leta po objavi končnega poročila) so o tem pričeli poročati tudi večji svetovni elektronski mediji.

In kako se je na objavo rezultatov odzval slovenski neodvisni in sploh skrivnostni Forum EMS oz. naš znameniti inštitut? V rubriki Zadnje novice januarja letos (hopla, novica je stara že več kot leto in pol!) pravijo, da je »zadnjem času precej medijske pozornosti zbudila študija, izvedena v Nemčiji, kot del projekta REFLEX, ki ga je finančno podprla Evropska unija (VERUM Foundation, 2004). Avtorji so na podlagi rezultatov v omenjeni študiji poro-

čali o učinkih mikrovalov na celične kulture ter tako spodbudili domneve o možnosti, da bi elektromagnetno sevanje mobilnih telefonov povzročalo raka ... «. Sledi pa ocena rezultatov raziskave REFLEX. Nekaj najbolj presenetljivih dognanj skrivnostnega slovenskega foruma in inštituta, ki smeši 12 evropskih znanstvenih ustanov, navajamo dobesedno:

1. »... celotna zadevna znanstvena literatura kaže na to, da mikrovalovi nimajo dovolj energije, da bi povzročila neposredne poškodbe DNK ... po pregledu razpoložljivih izsledkov so nekatere ugledne mednarodne organizacije ugotovile, da 'kljub obstoju širokega spektra različnih izpostavljenosti in preučevanih bioloških sistemov ni mogoče razbrati nobenega doslednega vzorca sprememb'. Opozorile so tudi, da pozitivnih izsledkov druge neodvisne študije niso potrdile, podobni poskusi pa se medsebojno ne ujemajo oziroma včasih kažejo celo nasprotujoče si rezultate. Čeprav raziskave na celicah nikoli ne morejo dokazati, da EMS povzročajo obolenje, pa lahko bistveno pripomorejo k nadaljnjemu raziskovanju te domneve.« Torej: **zadevna** (katera?) znanstvena literatura izpodbija trditev 12 evropskih laboratorijev, da sevanje mobilcev poškoduje DNK, **nekateri** (katere?) znanstvene organizacije pa so ugotovile, da pa bi bilo kljub temu dobro še naprej raziskovati!
2. »... omenjeni izsledki so lahko zelo specifični glede na preučevane vrste celic ter pogoje izpostavljenosti. Če jih obravnavamo kot celoto, bi lahko zaključili, da določene vrste izpostavljenosti lahko povzročijo genetske okvare v določenih vrstah celic. Vendar pa bi v primeru, da bi imeli mikrovalovi zares genotoksične ali karcinogene učinke, pričakovali dosleden vzorec odzivov. Poleg tega bi pričakovali doslednost tovrstnih odzivov pri različnih vrstah celic, izpostavljenih enakim SAR. Tudi dokaz o dosledni zvezi med odmerkom in učinkom bi okrepil verodostojnost rezultatov.« Skratka, evropski laboratoriji oz. izvajalci večletne evropske študije ne znajo vzorčiti odzive oziroma tega ne znajo interpretirati, niso zaznali nedoslednosti tovrstnih odzivov pri različnih vrstah celic in še več, niso dokazali dosledne zveze med odmerkom in učinkom EMS na celice. Zato rezultati za skrivnostni slovenski Forum EMS oz. inštitut niso verodostojni.
3. »... nekatere odzive so sicer potrdili različni laboratoriji, drugi pa so bili v okviru projekta neponovljivi. Nekateri so se pojavili le pri določenih vrstah celic, nekatere spremembe pa so nastopile le pri določenih vrednostih

SAR, medtem ko jih pri višjih ali nižjih jakostih niso opazili. Zaradi omenjene nekonsistentnosti ne moremo govoriti o zanesljivih odzivih, uporabnost izsledkov pa je nejasna ...« Torej, evropski raziskovalci v 12 priznanih institutih ne znajo vzorčiti, niso konsistentni, odzive celic so nemarno označili za zanesljive, čeprav so bili nezanesljivi, niso predlagali uporabe njihovih izsledkov ipd.

4. »... zaključuje, da do sedaj objavljene raziskave ne dajejo povoda za zaskrbljenost. Razpoložljivi izsledki ne kažejo na obstoj škodljivih vplivov mikrovalov na zdravje pod nivoji, ki jih določajo priporočila Mednarodne komisije za varstvo pred neionizirnimi sevanji.« Sapientit sat! Večletna evropska študija 12 raziskovalnih skupin je bila torej nepotrebna, saj naj bi jo opravili izraziti amaterji, ki o zadevi nimajo pojma. Če bi EU 2.059.450 EUR namenila skrivnostnemu slovenskemu Forumu EMS, bi ta raziskavo opravil v enem tednu, pa tudi rezultati bi bili neprimerno bolj spodbudni. Predvsem za operaterje mobilne telefonije in za tovarne, ki mobilce izdelujejo.

Tako torej nekakšen skrivaški slovenski »inštitut« z enim zaposlenim na dveh naslovih, ki javno navaja različne naslove svojega sedeža, ki je kapitalsko povezan oz. odvisen od vseh slovenskih operaterjev mobilne telefonije in države (ki je večinska lastnica Telekomu in hčere Mobitela) o EMS in mobilcih. Da pa ne bi bilo nesporazuma, slaven inštitut na koncu še rahlo grozeče zapiše: »... v okviru projekta Forumu EMS bomo še naprej spremljali raziskave, ki so pomembne za razumevanje možnih vplivov EMS na zdravje«. Toliko, da bodo v EU vedeli, da slovenski Forum ne namerava zaspiti. Še naprej bo budno spremljal njihovo početje! Objektivnost, nepristranost, neodvisnost? Dajte no! Če bi bilo to res, potem bi lahko mirno trdili, da je šoštanjski List boljši od Washington Posta.

Poenostavimo: Evropska zveza nameni 2 milijona EUR za večletno raziskavo o vplivih EMS na ljudi, ki jo opravi 12 priznanih raziskovalnih ustanov iz različnih držav EU, objavi rezultate, mediji molčijo, potem pa se po letu in pol (ko rezultati nekako le prispejo do javnosti) izza ovinka prikaže nekakšen slovenski inštitut, ki kot kača noge skriva celo svoj pravi naslov. In vse skupaj razsuje. Proglasi jih za bebce. In nas tudi, ki ta inštitut s Slovenčeve 95 ali z Ulice Pohorskega bataljona 215 ali od kjer koli že s pomočjo vlade, Mobitelov in Simobilov tudi plačujemo.

Teden krščanske edinosti

Letošnji teden krščanske edinosti ali molitveno osmino za edinstvo smo obhajali v znamenju dveh velikih obletnic. Novembra je minilo štirideset let od izida koncilskega Odloka o ekumenizmu, decembra pa prav tako štirideset let, ko je bilo v Rimu in Carigradu preklicano izobčenje iz leta 1054 ter »izbrisano iz spomina in srca Cerkve ter prepuščeno pozabi«. Ekumenizem pomeni gibanje raznih krščanskih cerkva, da bi se zblížale in združile. Zato gibanje za edinstvo kristjanov neločljivo spada k življenju in delovanju Cerkve. Papež Janez Pavel II. je dejal: »Ekumenska pot ni lahka, a vodi samo naprej, nikoli nazaj.«

Teden krščanske edinosti je letos potekal od 18. do 25. januarja. Vsak dan smo pri mašah premišljevali odlomek iz Svetega pisma, in sicer iz Prvega pisma Korinčanom (1 Kor 3, 1-23), ki usmerja našo pozornost na Kristusa, ki je edini temelj Cerkve, kar je bilo tudi geslo tedna. Ta odlomek govori o eni izmed prvih tedaj cerkvenih občinah, v kateri so nastali prepiri in oblikovale so se stranke, ki so nekakšna predpoda današnjega razdeljenega krščanstva. Apostol Pavel daje napotek za premagovanje needinosti: graditi moramo na Kristusu, ki je edini temelj Cerkve, ne na ljudeh.

MOLITEV ZA EDINOST

Gospod Jezus, na večer, preden si umrl za nas, si molil, da bi bili vsi Tvoji učenci popolnoma eno, kakor Ti v Očetu in Oče v Tebi. Daj, da bomo živo začutili, kako velika nezvestoba do Tebe je naša razdeljenost. Daj nam iskrenosti, da bomo priznali ravnodušnost, nezaupanje in medsebojno nenaklonjenost, ki se morda skrivajo v nas. Daj nam poguma, da bomo vse to izkoreninili. Nakloni nam, da se vsi zedinimo v Tebi, da bi se iz naših src in ustnic neprestano dvigala Tvoja molitev za edinstvo kristjanov, kakršno Ti hočeš. VTtebi, ki si popolna Ljubezen, naj najdemo Pot, ki vodi do edinosti v poslušnosti Tvoji Ljubezni in Resnici. Amen.

K temu temelju se moramo vrniti. Čim bliže smo mu, tem bolj smo eno med seboj. Prizadevanje za obnovitev edinosti je ena velikih skr-

Anton Martin Slomšek - edina ohranjena fotografija (1862).

bi sedanjega papeža. Tudi blaženi škof Anton Martin Slomšek nas zavezuje k temu, da bi bila to naša vsakdanja skrb - predmet molitve, premišljevanja in konkretnih dejanj.

Zato vsa prizadevanja za edinstvo priporočimo in izročimo blaženemu škofu A. M. Slomšku, blaženemu papežu Janezu XXIII. in svetemu Leopoldu Mandiču.

Janko Babič, kaplan

Nikodemovi večeri v Velenju

Tudi letos bomo imeli v Velenju nekaj Nikodemovih večerov v dneh od 10. do 13. februarja. Predavanja bodo v gasilskem domu v Šaleku ob 19. uri. Letošnji večeri so uglašeni na tematiko naših medsebojnih odnosov, ki botrujejo raznim stranpotem današnjega časa. Naši predavatelji bodo:

- **četrtek, 10. 2., ob 19. uri:**
g. Franc Prelc: Od medvedka do slona
- **petek, 11. 2., ob 19. uri:**
g. Roman Globokar: Vzgoja za odgovorno samostojnost
- **sobota, 12. 2., ob 19. uri:**
g. Christian Gostečnik: O ti težki odnosi
- **nedelja, 13. 2., ob 19. uri:**
g. Vinko Potočnik: Komercializacija intimnega življenja

ŽUPNIJSKA OBVESTILA

Ob vstopu v februar nas pozdravi še zadnji »božični« praznik - Gospodovo darovanje - svečnica (2. februarja). Pri mašah bomo blagoslovili sveče, ki bodo posebno sveto znamenje v krščanskih domovih.

Svete maše bodo:

šoštanjaska župnijska cerkev ob pol 9. uri,
šoštanjaska mestna cerkev ob 11. in 18. uri,
Bele Vode ob 8.30,
Zavodnje ob 10. uri.

3. februar, god sv. Blaža, škofa in mučenca, ko pri sv. maši prejmemo »Blažev blagoslov« z besedami: »Na priprošnjo sv. Blaža, škofa in mučenca, naj te Bog obvaruje boleznih v grlu in vsakega drugega zla. V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha!«

Sv. maše bodo:

šoštanjaska mestna cerkev ob 7. uri,
šoštanjaska župnijska cerkev ob 18. uri,
Bele Vode ob 8. uri,
Zavodnje ob 8. uri.

6. februar, 5. navadna nedelja, zaključek predpustnega časa.

Sv. maše bodo:

šoštanjaska župnijska cerkev ob 7. in 8.30,
šoštanjaska mestna cerkev ob 11. in 18. uri,
Bele Vode ob 8.30,
Zavodnje ob 10. uri,
Topolšica ob 9.45.

9. februar, pepelnica, začetek postnega časa pred veliko nočjo. Ime pepelnica izhaja iz obreda pepeljenja, ki je tega dne pri sv. maši. S pepelom oljčnih vejic, ki smo jih blagoslovili na cvetno nedeljo nas duhovnik zaznamuje na čelu, govoreč: »Spreobrniti se in veruj evangeliju!«

Sv. maše bodo:

šoštanjaska župnijska cerkev ob 7. uri,
šoštanjaska mestna cerkev ob 18. uri,
Bele Vode ob 8. uri,
Zavodnje ob 8. uri.

13. februar, 1. postna nedelja. Letošnja prva postna nedelja je po vseh slovenskih župnijah dan volitev župnijskih pastoralnih svetov (ŽPS). V naši združeni župniji bomo volili 20 članov ŽPS, v vsakem volilnem okrožju 2 člana.

Sv. maše bodo:

šoštanjaska župnijska cerkev ob 7. in 8.30,
šoštanjaska mestna cerkev ob 11. in 18. uri,
Bele Vode ob 8.30,
Zavodnje ob 10. uri,
Gaberke ob 9.45.

20. februar, 2. postna nedelja.

Sv. maše bodo:

šoštanjaska župnijska cerkev ob 7. in 8.30,
šoštanjaska mestna cerkev ob 11. in 18. uri,
Bele Vode ob 8.30,
Zavodnje ob 10. uri,
Topolšica ob 9.45.

27. februar, 3. postna nedelja.

Sv. maše bodo:

šoštanjaska župnijska cerkev ob 7. in 8.30,
šoštanjaska mestna cerkev ob 11. in 18. uri,
Bele Vode ob 8.30,
Zavodnje ob 10. uri,
Gaberke ob 9.45.

Poslanica ob luči za mir

Včasih mora človek daleč, da pride v svoje srce, včasih pa gre daleč, da vanj ne bi prišel.

Človek ostaja popotnik. Nenehno je v gibanju od ene do druge točke. Nenehno

Foto: Jerica Koren

hoče naprej. Veliko je že prehodil, veliko videl in dosegel, a daljni kraji ga še vedno vabijo, znova in znova ga mikajo skrajna izkustva, ki jih omogočajo visoke gore in globoka morja. Menda celo prihaja čas izletov v veselje. Ne, draž potovanja še dolgo ne bo popustila.

Ob vsem tem pa se zdi, da marsikateri človek najdragocenejšega in najpotrebnejšega potovanja še ni opravil. Obstaja sum, da marsikdo veliko potuje po svetu prav zato, da bi se izognil najtežji poti - poti k sebi. Včasih moramo res porovati daleč od doma, da pridemo v svoje srce; po drugi strani pa radi odhajamo v hrupni svet, da v svoje srce ne bi prišli. Kot da se hočemo izogniti prvim in temeljnim vprašanjem: Kdo sploh smo? Zakaj smo tu? Kaj bi radi? Nas ima kdo zares rad?

Draga sestra, dragi brat! Luč miru, ki prihaja iz Betlehema, je tudi luč, ki tja vodi. Pojdi letos pogumno za njo! Ne obotavljaj se vstopiti v hlevček, od koder je prišla. Ko boš tam ugledal Dete, boš presečen ugledal še sebe. Ko Ga boš pozdravil, boš zvedel, kdo si. Močno boš začutil bitje lastnega srca in spoznal boš, kako edinstven, lep, negovan in ljubljen si.

Pojdi letos daleč, pojdi dlje, kot greš ponavadi, in pridi k sebi!

Luč za vse

Današnji svet. Neprestano hitenje, pehanje za denarjem, večno nezadovoljstvo, želja po še. Poleg tega vojne, nasilje, globalne krize in katastrofalne nesreče. Zasuti smo z delom in obremenjeni s tisoč skrbmi.

In ravno v ta svet je v času pred božičem tiho in nevsiljivo vstopila lučka. Majhna lučka, ki želi s svojim toplim plamenom širiti posebno sporočilo. Vsak, ki se je v letošnjem božičnem času srečal z njo, se lahko strinja z mislijo iz njene poslanice: »...Včasih mora človek daleč, da pride v svoje srce, včasih pa gre daleč, da vanj ne bi prišel ...«

Foto: Jerica Koren

Delitev plamena.

Projekt Luči miru iz Betlehema se je začel že leta 1986, ko je avstrijska televizija ORF v oddaji Luč v temi invalidnim otrokom prvič (namesto daril) podarila plamen, ki je bil prižgan v votlini Jezusovega rojstva, v Betlehemu. V naslednjih letih se je akcija razširila po vsej Evropi in lahko rečemo, da že dosega željo pobudnikov, da bi na božični večer gorela v čim več družinah v vseh državah Evrope in jim prinašala mir. Kljub temu da je akcija krščanskega izvora, je hkrati odprta tudi za nekrščane. V svojem bistvu pa ima Luč miru religiozen pomen in ne prihaja zgolj slučajno iz Kristusove rojstne votline.

V Slovenijo je Luč miru iz Betlehema prvič prišla leta 1991 in od takrat naprej vsako leto, predvsem v organizaciji raznih skavtskih gibanj, Sloveniji prinaša toplino in svetlobo svojega plamena ter posebno sporočilo.

Tudi v Šaleški dolini smo skavti in taborniki sprejeli plamen Luči miru in ga naprej delili vsem, ki so prisluhnili njegovemu sporočilu. Manjša skupina se je za sprejem odpravila na Dunaj, nekaj jih je Luč miru sprejelo v Mariboru, ostali pa smo njih in plamen pričakali kar v Velenju. Najpomembnejše se je dogajalo v soboto pred božičem, ko smo v šaleškem župnišču pripravili različne delavnice. Z izdelovanjem voščilnic smo poskrbeli za naše ročne spretnosti, v gledališki delavnici pripravili krajšo igro, ki je bila sestavni del sledeče sv. maše, navdušeni kuharji so se izkazali s slastno torto in kasnejšo pogostitvijo; ob vsem tem so možgančki

še pripravljali misli za sv. mašo, ušesa pa so prisluhnila glasovom iz glasbene delavnice: ... Daj, daj, zapri oči, naj srce spregovori, naj ti da plamen svoj, nosi ga vedno s seboj ...

Vrhunec sobotnega dneva je bila sv. maša, ki je sledila in med katero smo končno sprejeli dolgo pričakovano Luč miru iz Betlehema. Po enem letu smo spet zaslišali njeno himno in prisluhnili novi poslanici. Med vse prisotne se je razširil plamen in prej temačna cerkev je bila napolnjena z novo svetlobo, toploto in mirom.

Za nadaljevanje prijetnega vzdušja je bilo poskrbljeno s sledečim programom. Navdušeni smo

Foto: Jerica Koren

Predavanje o Madagaskarju.

prisluhnili predavanju o Madagaskarju ter se naprej veselili ob pogostitvi in slastni torti, ki nam je prinašala tudi del poslanice: Pojdi letos daleč, pojdi dlje, kot greš ponavadi, in pridi k sebi! Najbolj aktiven del Združenja slovenskih katoliških skavtinj in skavtov (to so vsi velenjski skavti od dvanajst do nekaj čez dvajset let) je po večernem programu, obogatenem z razmišljanjem o Lučki, noč prebil kar v župnišču, kjer smo s spalkami okupirali celo hišo.

V naslednjem dnevu pa na delo! Nov dan je bil leteč, delaven, zelo naporen, a izredno zanimiv. Obiskali smo vse župnije v Šaleški dolini, kjer smo ljudem delili plamen in širili poslanico. Vsi prostovoljni prispevki, ki so jih ljudje darovali ob tej priložnosti, so bili namenjeni organizaciji Zarja, ki pomaga ošebam po poškodbi možganov, njihovim svojcem in preventivnemu delovanju v širšem družbenem okolju. Poleg cerkva je Luč miru iz Betlehema obiskala še večja podjetja v Šaleški dolini, občine in medije, vsi prebivalci doline pa so jo lahko dobili tudi na velenjskih ulicah. Najbolj zavzeti iz skavtskih vrst so poskrbeli še za njen vzpon na bližnje vršace. Poromala je na Uršljo goro in na sam božični dan tudi k Svetemu Križu.

Kljub temu da je po božiču plamen v večini domov ugasnil, njegovo sporočilo še odmeva med nami. Poslanica Luči miru iz Betlehema nas bo spremljala vse do naslednjega božiča in opominjala današnji svet, naj pride k sebi!

Jerica Koren

KDAJ	KAJ	KJE	VABI VAS
1. teden			
torek, 1.2. ob 13:00	šolstvo	Kviz "Problemi odvisnosti ter mladi in gibanje Rdečega križa"	Kulturni dom Šoštanj
torek, 1.2. ob 17:00	delavnica	Torkova peta: ustvarjalna delavnica za otroke in starše	Mestna galerija Šoštanj
sreda, 2.2. ob 7:00	krvodajalstvo	Krvodajalska akcija v Šoštanju (traja do 13:00)	Restavracija Rednak
četrtek, 3.2. ob 17:00	predavanje	Praviljična ura z Metko Pivk	Mestna knjižnica Šoštanj
četrtek, 3.2. ob 18:00	razstava	Odprtje razstave Antona in Janeza Repnika	Mestna galerija Šoštanj
petek, 4.2. ob 20:00	košarka	Elektra : Krka Novo mesto (1. A slovenska košarkarska liga)	Športna dvorana Šoštanj
sobota, 5.2. ob 10:00	košarka	Dan Elektre - predstavitev mlajših selekcij kluba (tekme do 17:00)	Športna dvorana Šoštanj
sobota, 5.2. ob 16:00	odbojka	Šoštanj Topolšica II : Turbina (3. državna odbojkarška liga vzhod)	Telovadnica OŠ KDK Topolšica
sobota, 5.2. ob 19:00	odbojka	Šoštanj Topolšica : Calcit Kamnik (1. državna odbojkarška liga)	Športna dvorana Šoštanj
nedelja, 6.2. ob 13:00	pust	Pust Šoštanjški - karneval	Trg bratov Mravljakov
2. teden			
sreda, 9.2. ob 8:00	pohodništvo	Izlet po Trški poti (lahka pot)	Trška pot
sreda, 9.2. ob 16:00	pust	Slovo od Pusta	most pri Kajuhovem parku
sreda, 9.2. ob 19:00	koncert	Svečanost ob kulturnem prazniku (nastopa Violeta Tomic z gostom)	Kulturni dom Šoštanj
četrtek, 10.2. ob 17:00	predavanje	Praviljična ura z Metko Pivk	Mestna knjižnica Šoštanj
sobota, 12.2. ob 16:00	odbojka	Šoštanj Topolšica II : LIP Poljčane (3. državna odbojkarška liga vzhod)	Telovadnica OŠ KDK Topolšica
sobota, 12.2. ob 19:00	odbojka	Šoštanj Topolšica : Krka (1. državna odbojkarška liga)	Športna dvorana Šoštanj
nedelja, 13.2. ob 7:00	planinstvo	Planinski izlet Vinska gora - Paški Kozjak - Huda luknja (lahka zimska tura)	Paški Kozjak
3. teden			
sreda, 16.2. ob 18:00	koncert	Večer glasbene šole	Mestna galerija Šoštanj
četrtek, 17.2. ob 17:00	predavanje	Praviljična ura z Metko Pivk	Mestna knjižnica Šoštanj
četrtek, 17.2. ob 18:00	bridge	Razmigajte svoje možgane: Bridge za stare in mlade (predstavitev bridge)	Kavarna Šoštanj
sobota, 19.2.	planinstvo	Snežkovanje za osnovnošolce (traja do torka, 22.2.)	Naravske Ledine
4. teden			
sreda, 23.2. ob 20:00	košarka	Elektra : Geoplin Slovan (1. A slovenska košarkarska liga)	Športna dvorana Šoštanj
četrtek, 24.2. ob 17:00	predavanje	Praviljična ura z Metko Pivk	Mestna knjižnica Šoštanj
petek, 25.2. ob 9:00	izlet	Izlet na Golte - kjer bomo delali snežake, snežne gradove... (odhod avtobusa iz Šoštanj ob 9:15)	Smučarski center Golte

Napovednik prireditev pripravljajo in objavljajo: mesečnik LIST, Kabelska televizija Šoštanja (kanal 22) in spletni Portal Šoštanj.info (<http://www.sostanj.info>)

KATEGORIJE PRIREDITEV: ■ šport ■ kultura ■ šolstvo ■ gospodarstvo ■ splošno

52. ŠOŠTANJSKI KARNEVAL

Tudi letos so se v TOD Šoštanj odločili izpeljati tokrat že 52. tradicionalni pustni karneval. V karnevalskem času bodo v sodelovanju vrtcev 30. 1. 2005 ob 14. uri izpeljali 2. otroški mini karneval, to je karneval skupinskih mask, ki se ga bodo udeležili otroci vrtcev Šoštanja, Mozirja, Velenja ... V nedeljo, 6. 2. 2005, se bo ob 13. uri pričel karneval Pust šoštanjški. V karnevalu bo sodelovalo okoli 20 pustnih skupin. Tematike bodo lokalnega in širšega značaja. Na pepelnično sredo, 9. 2. 2005, bo ob 16. uri pokop Pusta s Pustnega trga k mostu ob Paki.

Koši šoštanjški se bodo udeležili tudi prikaza slovenskih pustnih likov na Ptuj, karnevala v Mozirju in še kakšnega pomembnega karnevala v Sloveniji. Na šoštanjškem bazenu bodo za vse pustne dogodke postavili šotor, kjer bo za vse »pustnjake# in udeležence karnevalov dovolj zabave.

Intervju z Jožetom Robido

Najvišje slovensko priznanje

Marija Lebar

Foto: Marija Lebar

Jože Robida je konec minulega leta prejel Severjevo nagrado za gledališke dosežke. Gotovo ni bilo nikogar, ki se ne bi s tem strinjal, ko je slišal novico. Jožeta pozna in ga ima rado staro in mlado, da tako rečemo, in prejeto priznanje je le majhno povračilo za vse tisto, kar nam kot igralec, kot zdravnik in kot človek daje.

Že dolgo sem razmišljala o pogovoru z njim, pa čas tako beži in vedno je kaj prišlo vmes. Visoko priznanje pa je bilo končni povod, da ga povabim na intervju in vam ga malo podrobneje predstavim.

Dobro se spominjam, kdaj sem ga prvič videla igrati. Seveda je bilo to v tandemu z Jožetom Krajncem. Takrat se še nista imenovala Strašna Jožeta in sta bila še na začetku skupne kariere. V dobrih starih časih so v Tovarni usnja Šoštanj za dan žena priredili proslavo in tako so nekoč povabili oba Jožeta, da sta odigrala znameniti Prihranjeni dolar. Ploskanja in navdušenja ni bilo konec.

Se morda tega spominjate?

Da, spominjam se nastopa v tovarni. Dobro še vem, da sva imela zvečer še neke obveznosti, pa sva morala uiti skozi okno, ker naju navdušene gledalke nikakor niso hotele izpustiti.

Kako se je pa vse skupaj sploh začelo?

Začelo se je že v prvem razredu. Naj povem, da je bila zame pot iz rodne Podgore do šole v Šmartnem kot potovanje v nov svet. Bil sem majhen in droban deček in precej izgubljen. Morda me je ravno zato Slavica Pečnik izbrala za predstavo, v kateri sem igral vlogo jokavega Primoža. Kar naprej sem jokal in se cmeril in bil sem neskončno začuden, ko se je skupaj z mano jokala tudi publika. Moj dar so opazili drugi, sam zanj nisem vedel. Tako so se začeli vrstiti razni nastopi, deklamacije in predstave, na primer znameniti Kekec.

Vas je to pri učenju kaj oviralo?

Čisto nič, učenje mi je šlo dobro. Moji konjički so bili smučanje in igranje harmonike, vpisal sem se tudi v foto krožek na šoli. Seveda pa ne bi bil Šmarčan, če se ne bi poskusil tudi v nogometu. Doma me je čakalo delo. Imeli smo nekaj zemlje in živine, včasih pa je bilo treba tudi v »tavr«. Zelo me veseli, da sem se že mlad naučil raznih kmečkih del.

Potem ste odšli v Celje?

Odšel sem na Pedagoško gimnazijo v Celje in bil prepričan, da bom postal učitelj. Z učenjem nisem imel težav. Ker smo kmalu izgubili očeta, je bilo med počitnicami treba kaj zaslužiti. Tako sem delal za tekočim trakom v Gorenju, pa tudi v Oljki in kasneje v Lesni Šoštanj, kjer sem delal več počitnic, tako da sem se naučil narediti okno.

Kakšni so spomini na študentske čase?

Kot sem že rekel, sem razmišljal o tem, da bi bil učitelj; zanimala me je slovenščina in nemščina pa kemija pa igralska akademija me je tudi mikala. Slučajno sem spremljal prijatelje na informativni dan na medicinsko fakulteto in tako tam tudi ostal.

Vemo, da delate v bolnišnici v Celju.

Sem predstojnik otroškega oddelka kirurške stroke, kot se to uradno imenuje. Sicer pa opravljam oddelčno delo, kot so vizite, prav tako diagnostiko, ambulantno delo in dežurstva na travmatološkem oddelku za otroke.

Pred časom smo vaše ime lahko večkrat slišali v zvezi s problemi vodenja bolnišnice.

Za politiko se nisem nikoli zanimal. Sem potrpežljiv človek, ne prenašam pa krivic in to se je takrat dogajalo. Žal so zaradi vmešavanja politike pacienti izgubili zaupanje v zdravnike, kar je zelo slabo. Bolezni ni mogoče zdraviti brez sodelovanja tako zdravnika kot bolnika in brez zaupanja med njima. Tako se mi zdi, da so bili zaradi tega prikrajšani pacienti.

Ste zadovoljni s svojim poklicem?

Lahko bi rekel, da sem res. Svojemu poklicu sem se zelo posvetil in pred več kot 10 leti sem prvi razvil posebno metodo zdravljenja dolgih kosti, ki se imenuje intramedularna fiksacija.

Pa ste se poleg tega še vedno posvečali gledališču?

Gledališče je, da tako rečem, rdeča nit mojega življenja in po svoje tudi povezano z mojim poklicnim delom. Gledališče mi je po naporih in težavah v bolnišnici vedno nudilo razvedrilo in zabavo, ponujalo pa je tudi prostor za svojevrstno ustvarjalnost.

Vaše ime je tesno povezano z gledališčem Pod kozolcem.

Res, tam sem odigral kar nekaj vlog in našel veliko dobrih prijateljev. Ustanovili smo posebno skupino za skeče in komedije. Tako se je začelo dolgoletno tovarištvo in prijateljstvo z Jožetom Krajncem. Ime Strašna Jožeta pa sva si izbrala, ko smo na velenjskem radiu delali vesele večere in je v špiči Agropop pel pesem s podobnim naslovom.

Kako pa ste potem prišli na televizijo?

Ja, tudi to je bilo čisto slučajno (ali pa mogoče ne?). Jože Krajnc je bil urednik na TV. Vodil je oddajo, kjer je lahko vsakdo tekmoval v pripovedovanju vicev. Nekoč se je zgodilo, da je eden od tekmovalcev tik pred zdajci odpovedal svoj nastop. Jože ni vedel, kaj storiti, pa je povabil in prepričal za nastop mene. Na koncu sem med šestdesetimi tekmovalci celo zmagal.

Najino delo je opazil Mito Trefalt in naju večkrat povabil k sodelovanju. Tako sva dvakrat sodelovala v silvestrskih oddajah, večkrat pa tudi v nedeljskih oddajah za narodnozabavno glasbo.

Kaj pa Pod kozolcem?

Tukaj nisem sodeloval kar 15 let, so delali bolj mladi. Ravno sedaj pa smo spet oživili starejšo skupino in naštudirali predstavo z naslovom Mrtvi ne plačujejo davka. Čeprav je bila zadeva napisana med obema vojnama, je še kako aktualna. Režiser je Jože Krajnc, z njo pa smo se uvrstili na republiško srečanje amaterskih gledališč.

Kaj počnete v prostem času?

Dela je vedno dovolj. Poleg dela v bolnišnici se, kot že rečeno, posvečam gledališču. Doma imam nekaj zemlje in z veseljem opravljam razna dela okoli hiše. Nasadili smo kar precej trte, ki jo je tudi treba negovati. Vesel sem, da sem se v življenju moral naučiti tudi fizičnih del. Tako veliko lažje razumem paciente in verjamem, da je, na primer, delo za trakom res garaško in pušča posledice na človekovem zdravju. Poleg tega me fizična opravila zelo sproščajo. Sedaj smo si omislili še nekaj ovac, da dela ne bi zmanjkalo.

Še vedno igrate harmoniko?

Harmoniko imam samo zato, da se obiskova-

lec usede nanjo, ker se boji, da bi mu jaz kaj igrar. (Smeh, sproščen, nalezljiv, nato se zresni.) Da, še vedno igram, a le zase, za svojo dušo.

In vaša družina?

Zanimivo je, da sem svojo ženo spoznal v Kopru na nekem gledališkem tečaju. Čeprav je doma iz Paške vasi, sva se poznala le na videz. Seveda so mi žena in vsa družina ves čas stali ob strani, brez te podpore ne bi mogel toliko doseči. Ne samo, da so me razumeli, zgodilo se je celo, da so me opominjali, da imam vaje ali nastop in me vozili, če je bilo potrebno.

Kako ste zvedeli za nagrado?

Nič nisem vedel, da me je predlagal velenjski urad za kulturo. Ko je za nominacijo izvedel Jože Krajnc, je privihral k meni domov s steklenico šampanjca. Začuden sem ga gledal, ko mi je v ihti komaj uspel razložiti, kaj bomo proslavljali. Kmalu za njim je prihitela še njegova žena: »Poglej, obul si dva različna čevlja!« je vzkliknila in v roki držala čevlja, ki sta ostala doma. Seveda je bilo na ta račun obilo smeha.

Kaj vam nagrada pomeni?

Najprej sem se malo ustrašil, da sem dobil nagrado za življenjsko delo in bi to pomenilo, da moram nehati. Ko pa sem videl, da je nagrada za gledališke dosežke na amaterskem področju, sem se potolažil. Podelitev je bila v Škofji Loki in ko so brali obrazložitev, sem se šele zavedel, koliko sem pravzaprav že naredil in koliko nagrad sem že prejel. Nikoli nisem delal za nagrade in jih nikoli nisem štel. Vedno sem delal za ljudi. Lahko pa odkrito priznam, da sem bil Severjeve nagrade, ki je najvišje priznanje na tem področju pri nas, zelo vesel in da sem nanjo ponosen.

Bi nam za konec povedali kakšno anekdoto?

Ali jih še ni bilo dovolj? No, pa naj bo. Ko sem pričel hoditi na gledališke vaje Pod kozolcem iz Podgore v Šmartno, me je bilo ponoči strah. Ljudje so to vedeli in tako se mi je nekoč okrog miklavževega nekdo, preoblečen v parklja, postavil ob pot in me pošteno prestrašil. Zavpil sem, se obrnil in pričel brezglavo teči proti domu. V temi nisem videl, kod tečem, in sem se v nekoga zaletel. Lepo sem ga pozdravil, ker ni odgovoril, pa sem se obrnil in videl, da sem pozdravil drevo. Tako sem tisto drevo pozdravljaj še dolga leta, dokler ga niso podrli.

Poslovil se je in odhital.

Včasih me pogovor s kom čisto izčrpa, tokrat pa je bilo obratno. Tako veselega, prijaznega in preprostega sogovornika redko srečam. Ko je odšel, je v meni pustil ogromno energije in žuboreč potoček smeha.

Poštar zvoni samo dvakrat

Čeprav je božično-novoletna evforija že za nami, ne bo nič narobe, če se še malo pomudimo ob teh praznikih.

Medtem ko v tem času večina ljudi bolj malo dela in več praznuje, pa imajo drugi ravno v tem času največ dela. Najbolj so nam seveda na obeh trgovci, ki morajo zaradi podaljšane delavnika in povečane kupne moči ljudi delati več. Prav čudimo se jim, da kljub temu ostajajo dobre volje in pač to sprejmejo kot del njihove službe.

Foto: A. Grudnik

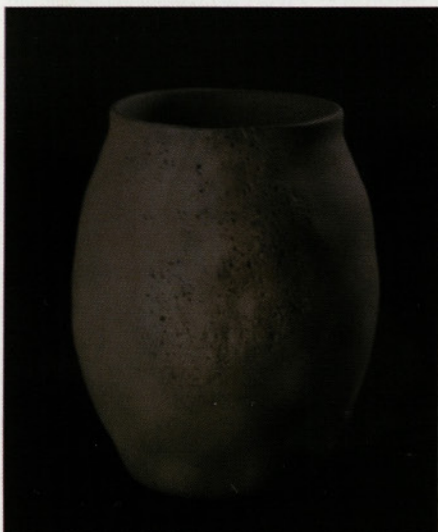
Ko Bojan in Rok razvrščata pošto, pride vedno na pravi naslov.

Pozabljamo pa, da imajo več dela tudi v drugih poklicih, ki niso tako vidni. Vsako leto ob teh praznikih skoraj vsak Slovenec napiše kar nekaj voščilnic. In te navadno vsi pišemo tik pred prazniki. Zamislite si, koliko voščilnic tako pride na pošto v pičlih nekaj dneh. Vse te je treba razporediti, odpeljati do matičnih pošt in tam zopet razporediti v poštarske torbe. Poštarji so takrat tako rekoč zasuti s pošto. Iz vsake voščilnice je potrebno pravilno prebrati naslov, saj si napak ne smejo privoščiti, saj veste, da si vsi želimo, da bi naše voščilnice prišle pravi čas do ljudi, ki jim želimo le najlepše v novem letu. Pa ne mislite, da je to vedno lahko. Nekateri naslovi so namreč prave »krace« ali nepopolno napisani in poštar mora biti kar iznajdljiv, da jih odda na pravi naslov.

Z. Mazej, A. Grudnik

Razkrivanje skrivnosti

Pogosto slišimo misel, da brez poznavanja preteklosti ne moremo potovati v prihodnost. Za naš razvoj so pomembna tudi temeljna spoznanja razvoja. Lončarstvo na splošno, praktično ter umetnostno, sodi med ta spoznanja.

Posode, v katere ljudje od pradavnine spravljajo svoje pridelke in izdelke, so zanesljivo ena od značilnosti, ki so v vseh dobah in na vseh celinah zaznamovale človeški razvoj. Posode same kakor tudi postopki izdelave le-teh pa nam razkrijejo mnoge podrobnosti iz življenja naših prednikov. In če so izkopanine posod in drugih izdelkov človeških rok nesporno takšne, kot jih najdemo, je postopek, kako so ljudje v davni tuzi izdelke napravili, skrivnost, ki pa nam lahko razkrije, kako razvita znanja in spretnosti so imeli ljudje v določenih obdobjih. Eno takšnih skrivnosti pa je skušal razkriti lončarski mojster Igor Bahor, ki dela in živi v Topolšici.

Ko se zaradi različnih vzrokov, na primer gradnje avtocest, na veliko razkopava po zemljiščih, je običajno, da se pri takšnem delu odkrijejo arheološki zakladi. Nekaj takega so v minulem obdobju našli tudi v Prekmurju, odkrito je bilo namreč večje staroslovansko grobišče v Novi Tabli. Med drugim je bilo najdeno tudi nekaj ostankov posode tako imenovanega praškega tipa. In če so strokovnjaki hitro ugotovili, čemu so ostanki služili, je teže določiti, kako je bilo najdeno narejeno. To pa je najlažje ugotoviti s poizkusi v razmerah, ki so identične razmeram v času nastanka takšnih izkopanine. Igor Bahor se je tako v sodelovanju z dr. Andrejem Pleterskim po njihovih nasvetih lotil izdelave posode, ki bi bila enaka najdeni. Ko pa se vse teorije strokovnjakov

nekako niso mogle potrditi s praktičnimi poizkusi, je Bahor sam poizkušal razkriti delo naših praočetov in kakor je videti, je bil pri tem zelo uspešen. Nastala je zanimiva študija, temelječa na praktični izkušnji, ki jo predstavljamo v celoti. O njej pa je imel pred kratkim predavanje na Velenjskem gradu - in na tem mestu povejmo, da je honorar za to predavanje odstopil žrtvam potresa in popotresnih valov v JV Aziji.

Igor Bahor

Opis tehnologije izdelave posodja praškega tipa z Nove Table

Razmisleki ob pregledovanju originalov in predhodni poizkusi

Za izhodišče svoje raziskave sem vzel ostanke posodja praškega tipa z Nove Table pri Murski Soboti.

Lončarska glina - vprašanje pustila

Zakaj so glini dodajali pustilo? Prav gotovo zato, da so s tem izboljšali lastnosti žgane posode. Ker so v teh posodah kuhali na ognju ali žerjavici in ker je pri takšni kuhi posoda izpostavljena temperaturnemu šoku, je bil namen dodatka, da bi posoda ta šok bolj prenesla. V keramični industriji je danes splošno znano, da ima glina z dodatki večjo odpornost na temperaturni šok.

Pri pregledu odlomkov lončenine smo hitro ugotovili, da je zelo porozna, polna praznih luknjic.

To je še posebej očitno videti v prelomu, kjer pokrivajo luknjice približno 40 % prelomne površine. Prazne luknjice so se pojavile zato, ker je lončar uporabljal glino, v katero so bile umešane nekakšne organske primesi, ki so med žganjem zgorele, tako so bile te luknjice pri novi posodi drugotno zapolnjene z ogljem in pepelom. Zaradi uporabe pri kuhanju in kasneje zaradi stoletij ležanja v zemlji so se ob prisotnosti vlage zgorjene organske primesi raztopile. Tako so danes stare črepinje polne luknjic. V nekaterih primerkih pa so še vedno vidna črna polnila. Zanimivo je, da v glavnem prevladuje samo en granulati dodatka s premerom približno 2 mm. Zaradi velike podobnosti med različnimi poso-

dami iz različnih najdišč in ker so bile take posode v uporabi skozi daljše razdobje, bi težko trdili, da so se organske primesi pojavile v lončarski glini zgolj po naključju. Prej bi si upal trditi, da je šlo za dobro premišljeno tehnologijo, pri kateri so lončarji uporabljali lončarsko glino s 40 % organskega dodatka granulacije 2 mm. Ker je lončar ob koncu gradnje posode površino posode zgladil z roko, je tako prekril drobne organske delce s tanko plastjo gline. Ko se je kasneje takšna posoda redno uporabljala v gospodinjstvu, se je med uporabo površina posode obrabila in majhne luknjice so se povečale.

Dodatek, ki ga je lončar dodajal glini, je moral biti nekaj takega, kar se je nahajalo nekje blizu naselbine. Kremen, apnenec in sljuda se v lončenini pojavljajo bolj ali manj sami od sebe, saj so zelo pogost spremljevalec gline, odvisno pač od geološke značilnosti nahajališča gline. Za prekmursko glino je tipični spremljevalec sljuda. Lončarji je v glino niso dodajali namenoma. Kremen se dodaja glini takrat, ko si želimo dobiti črepinjo, odporno na temperaturne šoke. Z apnencem pa je treba biti previden. Če je apnenec dodan glini v granulaciji 0,2 mm ali manj in če ne presega kot dodatek 10 %, lahko pri nekaterih glinah dosežemo to, da se točka sintranja spusti tudi do 1100 °C. Gre za temperaturno točko, pri kateri se med žganjem mikroskopsko majhni drobcji lončenine pričnejo mehčati in se zlepijo skupaj. Zato postane lončenina nepropustna za vodo. Vendar se drobcji še ne stalijo. Zato se posoda ne zmehta toliko, da bi se deformirala. Pri večji granulaciji apnenca pa se ta nad temperaturo približno 900 °C začne spreminjati v apno, kar ima za posledico določen pritisk plinov v glini in izdelek med žganjem počni. Ker pa so pri žganju dosegali nižje temperature, je bil kot dodatek sprejemljiv. Njegova prednost pred kremenom je bila v tem, da je na Slovenskem lažje dosegljiv in ga je preprosteje drobiti kot kremen.

Kot organski dodatek v glini, ki potem v žgani črepinji pusti sled v obliki prazne luknjice, bi lahko uporabili primerno drobno žagovino. Vendar bi bile v tem primeru luknjice zelo enakomerne, vprašanje pa tudi je, kako je bilo tedaj z uporabo žage pri Slovanih, ali jim je bila žagovina sploh na voljo.

Včasih se na kakšnem delčku razbite črepinje pojavi sled semena. Ta se v glini verjetno pojavi po naključju. V glino jih niso mešali namenoma, ker semena, zlasti tista s trdo luščino, rada počijo med segrevanjem. Tako bi počil tudi lonec. Če pa so sledi semen na površini, potem imamo opravka z zelo lepim okrasom. Preprost preizkus s semeni pšenice, lanu, ovsu in zelene leče sem izvedel v kuhinjski pečici in ugotovil, da so pšenica, oves in lan počili že pri temperaturi 250 °C, torej bi tudi posoda počila

že v začetnem koraku žganja. Zelena leča je temperaturo 250 °C prenesla.

Stari Slovani so se ukvarjali tudi s poljedelstvom in ob žetvi ali mlačvi je bilo v bližini mnogo materiala, ki bi bil morda primeren za mešanje v glino.

Tako sem vzel plevo pira. Ko sem jo zrezal in zdrobil, sem dobil zelo čudno mešanico materiala raznih velikosti. Sledi pustila v črepinjah, najdenih na Novi Tabli, pa so zelo enakomerne, skoraj iste granulacije. Podobni rezultati so se pojavili tudi pri poizkusu še z drugimi organskimi dodatki. Traviška pleva je preveč vlaknasta in pušča v glini žlebičaste sledi, ki jih na staroslovanski lončenini skoraj ni. Podobno tudi pleve pšenice in ovsu ne moremo zdrobiti in zrezati na primerno velikost. Za rezanje takega materiala je potrebno uporabiti orodje s primerno obliko rezila. Izbokla rezila, kot jih poznamo pri nožu ali sekiri, so dobra, ker z njimi lahko na ravni podlagi režemo na drobne kosce. Obratno je vbočena ostrina srpa neprimerna.

Tudi poizkus z materialom iz mravljišča ni dal zelenih rezultatov.

Ob trenju lana se pojavi laneni pezdir. Tega sem poskusil zmleti na žrmljah, vendar je bil rezultat mletja neprimeren, ker nisem dobil »okroglih«
drobcev, temveč kratka in tanka vlakna. Rezultat je bil podoben kot pri poizkusu s plevami. Laneni pezdir, zrezan na tanko z nožem, pa je v črepinji pustil predrobne sledi.

Ko je že skoraj zmanjkalo idej, se je porodila misel, da bi se mogoče dalo doseči zelene rezultate z ogljem. Tega sem zdrobil med prodniki ter sproti ločeval prah in zel drobne delce od večjih kosov, ki sem jih potem ponovno zdrobil. Ta postopek sem ponavljal tako dolgo, da sem dobil ustrezno količino drobnega prašnega oglja. Ker se z dodajanjem prahu glini med mešanjem izgubi plastičnost pripravka, kar zelo oteži gradnjo posode, je potrebno prah ločiti od majhnih delcev oglja. Lončarska glina z ogljenim prahom se med oblikovanjem rada trga, ker je pusta, in nam dodatno oteži delo ali ga celo onemogoči. Sit stari Slovani najverjetneje niso uporabljali. Jaz sem to naredil tako, da sem uporabil predpasnik. Nekaj oglja sem stresel na predpasnik, ki je bil položen na tla. Nato sem predpasnik stresal tako, da so se večji delci oglja odkotalili naprej, prah pa je ostal na mestu. Drobne delce sem prestregel, prevelike izločil, prah pa zavrgel. Tako sem prišel do primerne dodatka.

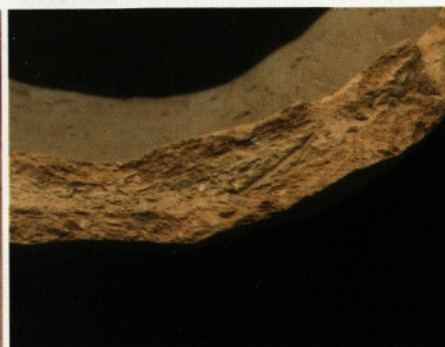
Misel o uporabnosti oglja sem preveril s poizkusi in dal na izdelkih opraviti test v laboratoriju tovarne Keramika Gorenje. V nadaljevanju predstavljam ugotovitve. Lončarski glini se je povečala sprijemljivost in čvrstost. Tako se med delom izdelek ne poseda in se z lahkoto dodaja nove in nove kose zmesi. Brez večjih problemov lahko brez prekinjanja in vmesnega sušenja polizdelka zgradimo tudi večjo posodo, visoko 30 cm. Dodatek oglja zmanjša krčenje lončarske gline med sušenjem in žganjem. S tem se zmanjša tudi možnost, da bi izdelek med sušenjem počil. Ploščica z dodatkom oglja se je hitreje posušila in manj skrivila kot ploščica brez dodatka. Žgani lončenini se je povečala odpornost na temperaturni šok. Laboratorij v Keramiki Gorenje je prav tako potrdil predvidevanje, da se je lončenini povečala tudi prelomna trdnost.

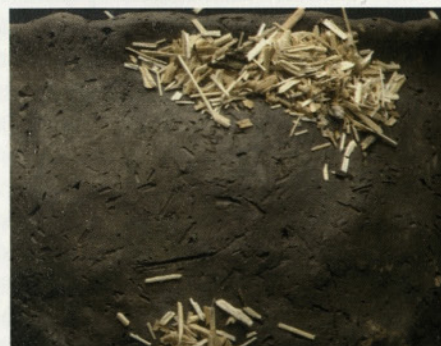
Pustilo pira in prelom izdelka s pustilom pira.

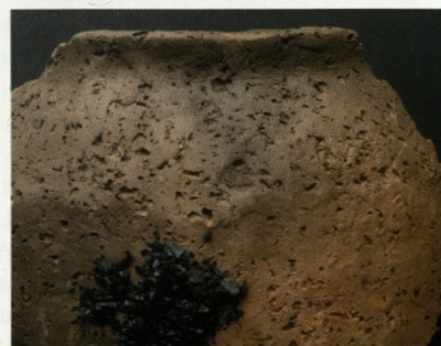
Traviško pleve in prelom.

Material iz mravljišča in prelom.

Laneni pezdir in prelom.

Ogljeni drobir in prelom.

Če povzamemo geslo lončarstvo po Enciklopediji Slovenije (knjiga 6, 1992, 319-322) v tistem segmentu, ki ga obravnava članek v nadaljevanju, pravi nekako tako: »Izdelovanje lončene posode in drugih lončenih izdelkov sodi med najstarejše in najbolj razširjene obrtne dejavnosti na Slovenskem ... V materialni kulturi iz konca 5. in 6. stoletja se kažejo poznoantične in zgodnesrednjeveške značilnosti. Opazno je nazadovanje tehnologije izdelovanja lončenih posod, tehnično znanje in število oblik se je zmanjšalo, lončenino so izdelovali iz različno peskane gline, zunanost izdelkov je bila groba, ...«

Vse to so dejstva, ki jih arheologi ugotavljamo pri primerjavah antične in kasnejše keramične produkcije. Keramično gradivo obravnavamo znotraj konteksta, v katerem je bilo odkrito, zanimajo nas odnosi do drugih predmetov, struktur, njihov namen, uporabnost, kdaj in zakaj so bili odloženi ravno na mestu odkritja ... Časovna opredelitev keramičnega posodja še vedno v večji meri temelji na primerjavi t. i. tipoloških tipov, kjer primerjamo med seboj posode z različnih časovno bolj ali manj opredeljenih najdišč. Primerjamo oblikovanost ustja posode, vratu, trupa, dna, velikost posode ipd., pa tudi fakturo keramike, vendar ne na mikroravni. Gre predvsem za besedni opis barve po žganju (npr. siva, rjava, bež ipd), površine (hrapava, gladka, ...) primesi (sljuda, kremen, ...). V zadnjem času tudi arheološka stroka posveča večjo pozornost določanju t. i. fakturnih tipov – t. j. sestavi glinene mase, primesem, načinu žganja, trdnosti, obdelavi površine, določitvi barve po barvnih lestvicah ipd., s čimer želi ustvariti arhiv vzorcev, na podlagi katerega bi lahko sledili lokalnim delavnicam, trgovskim tokovom ipd. Analiza slovanske keramike praškega tipa z najdišča Nova Tabla avtorja Igorja Bahorja je v slovenskem prostoru izjemna predvsem zaradi drugačnega pristopa do obdelave arheološkega gradiva, saj avtor pristopa k analizi z vidika tehnologa, ki pozna celoten proces nastanka posode od izbire in obdelave gline, dodajanja pustila, oblikovanja, žganja ... Išče odgovore na vprašanja, ki si jih arheologi redko ali pa sploh ne zastavljamo:

- Posledica katerih primesi je tipična luknjičava struktura keramike praškega tipa?
- Zakaj so Slovani vztrajali pri tako enostavni tehnologiji žganja posodja, če vemo, da so vsaj občasno vendarle prihajali v kontakt z vrhunsko antično tradicijo lončarstva?
- Zakaj so žgali keramiko pri tako nizkih temperaturah?

Pričujoči članek tako z odgovori kot tudi z vprašanji, na katera bo potrebno odgovore šele poiskati, kaže, da je v raziskavah »arheološkega« lončarstva še veliko neznan in da je pred obema strokama, ki sta na primeru arheološkega najdišča Nova Tabla bolj kot ne orali ledino, še dolgo in plodno sodelovanje.

Daniela Brišnik, univ. dipl. arheologinja

Izdelovanje posode

Posode praškega tipa so izdelane prostoročno, brez uporabe lončarskega vretena. Poznamo nekaj prostoročnih tehnik oblikovanja gline: tehnika ščipanja, tehnika svitkanja, gradnja s trakovi in gradnja s ploščami ter kombinacije teh tehnik. Gradnje s ploščami stari Slovani niso uporabljali, ker je pri tej tehniki najprej potrebno na ravni površini zvaljati pripravljeno lončarsko glino. Tako valjanje pusti na površini posode tipične odtise podlage. Edini odtisi, vidni na posodah z Nove Table, pa so odtisi prstov.

Pri gradnji s svaljki, ki jo imenujemo tudi tehnika svitkanja, se posoda gradi tako, da se na ravni podlagi ali med rokama nasvaljka ustrezno količino primerno velikih svaljkov in se potem vsakega posebej dodaja na posodo. Lončar jih zgledi sproti ali na koncu gradnje, tako da na površini ni vidnih spojev med svaljki. Vendar se tudi pri zelo skrbno zglajeni posodi način izdelave prepozna po prelomu, kjer se vidijo spojna mesta med svaljki. Včasih se zgodi, da se posoda prelomi prav na spoju med dvema svaljkoma. Takšnih prelomov pri staroslovanskih posodah skoraj ne poznamo.

Tehnika gradnje s trakovi je zelo podobna tehniki gradnje s svaljki. Razlika je v tem, da si pri gradnji s trakovi pripravimo debelejšo svaljko, jih sploščimo v trakove in z njimi gradimo posodo.

Staroslovanska posoda se lomi po nepredvidenih smereh na razne nepravilne kose. Takšni prelomi so nam poznani pri posodah, narejenih v tehniki ščipanja. Pri tej tehniki lončar stiska lončarsko glino z eno roko, tako da je palec v notranjosti, ostali prsti so zunaj, ali pa je obratno. Z enakomernimi pritiski ščipa steno posode, ki se posledično tanjša in posoda se veča. Ščipamo lahko samo toliko lončarske gline, kot jo lahko dosežemo s prsti ene roke. V tehniki ščipanja je mogoče narediti samo manjše posode, lahko pa to tehniko oblikovanja uporabimo kot dopolnilo kakšne druge tehnike. Stari Slovani so najverjetneje uporabili kombinacijo gradnje s trakovi in tehniko ščipanja. Pri tem načinu gradnje je lončar posodo oblikoval tako, da je iz kupa vzel določeno količino gline, jo z obema rokama oblikoval v debelejši svaljek, ga sploščil v trak in ga dodal posodi. Ko je z več trakovi dopolnil cel krog posode, jo je v tehniki ščipanja stanjšal do primerne debeline in oblike. Nato je nadaljeval z novim krogom trakov. Na novi posodi, narejeni v kombinaciji tehnike ščipanja in gradnje s trakovi, sem naredil poskus lomljenja. Posoda se je pod pritiskom zdrobila v pričakovane nepravilne oblike.

Vprašanje žganja

Postavi se tudi vprašanje, zakaj so v času, ko je že obstajalo znanje izdelave kakovostne lončenine, izdelovali pri temperaturi 500 °C do 700 °C relativno slabo žgano lončenino. Verjetno so vsaj površno poznali tehniko žganja v zaprtih komorah, klasičnih pečeh. Da so vztrajali pri tehnologiji, ki nam da na prvi pogled zelo slabo črepinjo, so jih gotovo nape-

ljale nekatere praktične življenjske izkušnje. Gradnja velikih peči, v katerih se da razviti visoke temperature in tako izdelovati kvalitetnejšo lončenino, je bila nepraktična. Zahteva specializirana znanja in poklicno delitev dela. Te stopnje družbeno-gospodarskega razvoja pa Slovani vsaj pri lončarstvu tedaj še niso dosegli. Razviti so morali tehnologijo v okvirih možnosti, ki jim jih je nudila narava, v kateri in s katero so živeli. Upal bi si trditi, da so to bili zelo skromni, vendar iznajdljivi ljudje in so znali iz danih možnosti potegniti najboljše. Verjetno so uporabili način žganja v kopi. Zanj namreč potrebujemo samo prostor in nič ni treba zidati. V kopi ni mogoče razviti zelo visoke temperature in tudi najdena staroslovanska lončenina je nizko žgana, ker verjetno ni bila žgana v peči za žganje lončenine.

Moderna izdelava posode praškega tipa po rekonstruiranem postopku

Poizkus je potekal junija in julija 2003 v delavnici lončarstva Bahor v Topolšici zaradi priprav na snemanje filma o starih Slovanih v Prekmurju, potem pa še na snemanju v avgustu 2003 v bližini Broda na Muri pri Murški Soboti.

Postopek oblikovanja in žganja staroslovanskih posod sem razdelil v pet delovnih korakov: priprava lončarske gline, gradnja posode, obdelava površine, sušenje, žganje.

Priprava lončarske gline

Recept: glina in oglje. Ogolja je v teži 2 %, v prostornini pa 40 %.

Dodajanje pustila.

Gnetenje gline.

Oblikovanje podlage glinene posode.

Kot pustilo uporabimo navadno lesno oglje, ki ga zdrobimo in presejemo po zgoraj opisanem postopku, tako da dobimo delce v velikosti približno 2 mm. Oglja si moramo pripraviti toliko, da je njegov kupček velik slabo polovico kupčka, torej približno 40 %, enkrat zgetene glin. Glina, ki smo jo uporabili, je bila nakopana v Prekmurju. Takšna izkopana glina je polna trdih grudic in praznih prostorov, zato jo je potrebno pred dodajanjem primesi dobro pregneti, da postane homogena. Volumen se ji zaradi tega malo zmanjša. Pripravljeno oglje med gnetenjem zmesi postopoma dodajamo in pripravek po potrebi vlažimo z vodo. Lončarsko glino gnetemo na tleh z nogami tako, da sistematično delamo kroge iz sredine proti robu. Da se zmesi ne prime preveč nečistoč, jo gnetemo na podloženem usnjem predpasniku. Ta nam pomaga tudi, ko je treba pregneti kup obrniti okoli in ponoviti gnetenje z nogami. Ta postopek ponavljamo toliko časa, da je vsa lončarska glina enakomerno zgetena, kar pomeni, da v njej ni trših grudic glin, delci oglja pa so enakomerno porazdeljeni po celem kupu.

Gradnja posode

Lončarskega vretena lončar na Novi Tabli ni poznal. Za delovno površino je verjetno uporabil ploščat prodnik, ki ga je med gradnjo posode po potrebi obračal. Posodo je pričel graditi tako, da je najprej iz okrogle kepice oblikoval dno posode na ta način, da je kepico stisnil na kamen. Stene posode je izdelal tako, da je v roki stisnil manjši trak in ga natančno dodal že narejenemu delu izdelka. Dodano glino je dokončno oblikoval s tehniko ščipanja, kar se prepozna po tipičnih sledih prstov na površini posode.

Obdelava površine

Ko je bil izdelek izoblikovan, vendar še svež, je lončar površino preprosto zgladil z vlažnimi prsti.

Sušenje

Sušenje izdelkov ne potrebuje posebne pozornosti, ker je lončarska glina pripravljena tako, da se posode ne krčijo in zvijajo premočno ter da zaradi tega tudi ne pokajo. Posoda se oblikuje in suši na istem prodniku. Ker je kamen nekoliko porozen, se dno hitro posuši in posoda odstopi sama. Vseeno je potrebno pričeti s sušenjem v senci in ko se izdelek posuši toliko, da dobi čvrsto ustje, ga obrnemo okoli in posušimo do konca. Potem ga postavimo še na sonce, kjer se dodatno še popolnoma presuši. Samo popolnoma suh izdelek je primeren za žganje.

Žganje

Kako postaviti kopo? Pri tem sem si pomagal z izkušnjami, ki sem jih pridobil leta 1989 v indijanskem rezervatu plemena Hopi v Santa Clari, New Mexico, ZDA. Imel sem priložnost sodelovati pri procesu izdelovanja lončenine na preprost način domačinov. Bistvena razlika med indijanskim postopkom in mojo rekonstrukcijo staroslovanskega je v tem, da

so Indijanci uporabili za kurivo drevesno lubje, jaz pa sem uporabil smrekov les, skrbno ločeno tanko dračje, za prst debele veje in za dva prsta debele veje. Vse skupaj sem zložil po enakem postopku, kot zložijo različne kose lubja Indijanci.

Izkopljemo plitko okroglo jamo globine približno 20 cm in premera približno 1m. Na dno jame postavimo in plitko zakopljemo nekaj prodnikov, ki podpirajo dno »žgalne komore«. Ta se naredi iz polomljenih črepij. Če posod ne bi obložili z njimi, bi bile izpostavljene močnejšemu temperaturnemu šoku, tako pri ogrevanju kot tudi pri ohlajevanju.

Dračje položimo med kamni in okoli njih. Iz črepij naredimo dno žgalne komore in na sredo postavimo posode, ki jih želimo žgati. Posode obložimo in pokrijemo s črepijami, tako da so kar se da pokrite. Gradnjo kope nadaljujemo s tankimi vejami in na koncu vse skupaj pokrijemo še z debelejšimi, vendar ne predebelimi vejami. Med gradnjo kope predvidimo kurišča: eno, dve ali več, odvisno od velikosti kope oziroma od števila izdelkov, ki jih želimo žgati. Kopo zakurimo na vseh kuriščih hkrati. Če je kopa postavljena pravilno oziroma če smo uporabili primerno kurjavo, bo ogenj v »žgalni komori« sam razvil temperaturo približno 700 °C. Pri tem moramo biti pozorni na več pogojev. Ne sme biti vetrovno, kar bi imelo za posledico, da bi se izdelki žgali preveč neenakomerno. Proces žganja ne sme prekiniti dež. Izbrana morajo biti primerna drva, npr. smrekova, ki hitro dajo močno vročino. Ta morajo biti pravilno prebrana po debelini in zelo suha. Ko ogenj dogori in se izdelki pohladijo toliko, da jih lahko primemo z roko, jih vzamemo iz kurišča. Hiteti ni dobro, ker lahko posoda zaradi temperaturnega šoka počni.

Preizkus izdelka

Površina posode je zelo mehka in pušča sledi na trši podlagi. Zanimivo je, kako dobro prenaša udarec s kladivom. Zanimivo je, kako dobro prenaša udarec s kladivom. Ne premočan udarec posode ne razbije, temveč pusti na njeni površini sled kladiva. Ostenje se namreč pod udarcem malo stisne. Zaradi oblike in materiala, iz katerega je narejeno, prenese vretence padec na beton z več metrov višine in se ne razbije, samo malo se obtolče. Posoda, narejena iz iste snovi, vendar žgana na temperaturi 1050 °C, je dobila tipičen zven in postala trša, vendar tudi krhkejša. Zato preizkusa z rahlim udarcem kladiva ni prenesla. Iz tega lahko sklepamo, da bi imela posoda, žgana v kopi na temperaturi približno 700 °C, večjo uporabno vrednost za stare Slovane, kot pa bi jo imela, če bi bila žgana na visoki temperaturi v komorni peči. Takih peči torej Slovani tedaj preprosto niso rabili.

Poskusil sem pripraviti lončarsko glino po staroslovanskem receptu tako iz glin, ki sem jo dobil v Prekmurju, kot tudi iz glin, ki sem jo dobil na Dolenjskem. Ugotovil sem, da sta obe zmesi pri oblikovanju enaki po občutku med prsti, da se enako obnašata med gradnjo posode in tudi rezultati žganja so enaki.

Priprava dna kope.

Gradnja kope.

Prižiganje kope.

Posoda po žganju.

Rekonstrukcija posode (levo) in odlomek izkopane staroslovanske posode.

Hrabrost in srčnost!

Čas celi rane, a ohranja spomine. Tudi Adolf Drofelnik in Matjaž Podvratnik sta ohranila spomin na 8. februar, ko se je v velenjskem rudniku zgodila tragedija, ki je terjala dve življenji. Dan si bosta zapomnila po tem, ko se je povsem normalen popoldan v službi okrog petih spremenil v moraste sanje, za katere pravi Matjaž, da ga spremljajo še zdaj. Dan pa si bosta zapomnila tudi po tem, ker sta za svojo pomoč pri reševanju lani decembra prejela iz rok predsednika države Janeza Drnovška medalji za hrabrost, prvi medalji v Sloveniji, ki sta jih dobila civilna državljana. Prav gotovo sta medalji prišli v zaslužene roke.

Foto: Tomo Lipnik

Pogovarjali smo se z Matjažem Podvratnikom, ki nam je dogajanje februarja 2003 opisal nekako takole.

»Nenadni vdor plina sem občutil kot migotanje zraka nad tlemi in kot da se premika cela jama. Takoj sem vedel, da je nekaj narobe, in se skupaj z drugimi začel umikati proti izhodu. Bilo nas je okoli 25, ker pa sem tudi reševalec, sem se potem, ko sem že bil na varnem, vseeno vrnil v jamo ter v temi zagledal migotanje luči, kakršno imamo rudarji na čeladah. Bil je »kamerad«. Poskušal sem ga rešiti, vendar je bil zaradi plina že obnemogel in tudi meni se je vrtelo, zato sem si namestil samoreševalni aparat in pomagal tudi njemu. Pridružil se mi je še Adolf Drofelnik, s katerim sva potem še nekaterim, ki jih je plin že omamil, pomagala na varno. To je bilo tisti trenutek vse. Nato smo bili nekaj časa doma, saj nas je zastrepil plin, bili smo pod vtisom nesreče in žalosti zaradi smrti dveh tovarišev. Življenje se je potem nekako vrnilo v ustaljene tire.«

Vendar vodstvo Premogovnika Velenje ni pozabilo na svoja delavca, ki sta gotovo pripomogla k temu, da katastrofa ni bila še večja. Ob dnevu rudarjev sta dobila posebno priznanje, še eno presenečenje pa ju je čakalo, ko ju je vodstvo rudnika obvestilo, da sta predlagana za medaljo za hrabrost. V decembru 2004 sta dobila povabilo, da se oglasita v predsedniški palači, v kristalni dvorani, kjer sta svečano

Foto: Tomo Lipnik

Foto: Tomo Lipnik

Foto: Tomo Lipnik

kot prva civilista v Sloveniji prejela medalji za hrabrost.

Ko smo Matjaža vprašali, kakšni so občutki ob tem, nam je iskreno odgovoril: »Lepi in žalostni. Lepi zato, ker sem pomagal, žalostni pa

zato, ker sem izgubil dva tovariša.« Medalja za hrabrost, ki sta jo prejela, pa je našla posebno mesto v njenem domu in tudi v spominu.

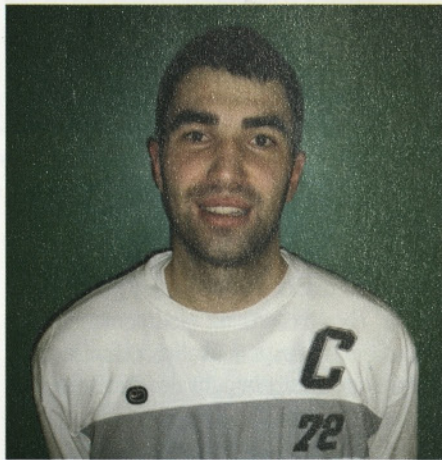
Milojka Komprij

Novice iz tabora Elektre

Članska ekipa.

Članska ekipa Košarkarskega kluba Elektra v letošnji sezoni zelo uspešno nastopa v 1. A slovenski košarkarski ligi, saj je v dosedanjih 12. krogih dosegla kar 10 zmag. Pri tem velja omeniti, da je že od 4. kroga naprej neporažena ekipa in ima tako že 8 zaporednih prvenstvenih zmag. Poleg tega je v 3. krogu Pokala SPAR dvakrat premagala ekipo Radenska Creativ in v 4. krogu prav tako dvakrat premagala ekipo Zagorja Banke Zasavje.

Blaž Ručigaj.

Trener Perica daje nasvete svojim igralcem.

Tako se je Elektra uvrstila na zaključni turnir najboljših osmih ekip Pokala SPAR, ki bo od 16. do 19. februarja 2005.

Članska ekipa Elektra je od 2. novembra 2004 dalje brez centra Mitja Gorška, ki si je poškodoval hrbtenico. Prve diagnoze poškodbe so bile vzpodbudne, a se je v decembru po drobnejših pregledih izkazalo, da gre za resno poškodbo, ki terjaja dolgoročno rehabilitacijo. Zato je center Elektre že pričel s programom rehabilitacije, ki bi mu naj omogočila, da se bo že prihodnjo sezono vrnil v ekipo.

Po poškodbi Mitja Gorška se je že tako kratka klop igralcev še skrajšala, zato je uprava kluba v sodelovanju s trenerjem Antem Perico pričela iskati ustrezno rešitev.

Pred novim letom se je zaradi odhoda Blaža Ručigaja iz Heliosa pokazala možnost, da bi ta krilni igralec, ki je v preteklosti že igral za Elektro in bil v sezoni 2003/04 tudi kapetan Elektre, ponovno zaigral za ekipo, ki jo sam dobro pozna, ekipa pa njega. Na nekaj pripravljalnih treningih je pokazal voljo in znanje, da se lahko kljub jesenski poškodbi uspešno vključi v ekipo in ji pomaga že na preostalih šestih tekmah prvega dela 1. A SKL.

Tako bo 199 cm visoki krilni igralec Blaž Ručigaj zaigral v dresu Elektre že na derbiju 13. kroga 1. A SKL proti drugo uvrščeni ekipi Krke iz Novega mesta. Tekma bo še toliko zanimivejša, saj je ravno Krka zadnja v tej sezoni premagala Elektro, za kar se ji bodo igralci Elektre zagotovo poskušali oddolžiti in s tem ohraniti vodstvo na prvenstveni lestvici.

Šah

Končano je tekmovanje v tretji slovenski šahovski moštveni ligi. V ligi je nastopilo 22 moštev. Po devetih krogih je zmagalo moštvo iz Bistrice ob Dravi s 37,5 točkami, drugo mesto je osvojilo moštvo Ptuja s 37 in tretje mesto Šoštanj s 35 točkami. V višjo ligo se je uvrstilo le prvo moštvo. Čeprav je pred zadnjim kolom kazalo Šoštanjčanom najboljše, so v želji za najboljše pogoreli, a kljub temu dosegli odlično 3. mesto.

27. decembra 2004 je bil odigran tradicionalni novoletni turnir, ki je hkrati štel za občinsko prvenstvo posameznikov. Med 19 šahisti je prvo mesto osvojil Marko Kurtovič. Drugi je bil Marjan Senica, tretje mesto pa je osvojil Robert Podlipnik.

Pred turnirjem so šahisti na občnem zboru pregledali rezime vseh tekmovanj v preteklem letu in si zadali nove naloge v prihajajočem letu, ki bo jubilejno, kajti 15. marca bodo praznovali 20-letnico aktivnega delovanja kluba.

Grega Rupnik

Voda namesto šampanjca

Prvega januarja so se člani Društva podvodnih dejavnosti Jezero Velenje že deseti zapored potapljali v Velenjsko jezero. Menda so ob tem pod vodo zvrnili tudi pozarček šampanjca. Ob lepem vremenu si je ta zanimivi podvig ogledalo lepo število sprehalcev in prijateljev potapljačev, ki so s tem pri-

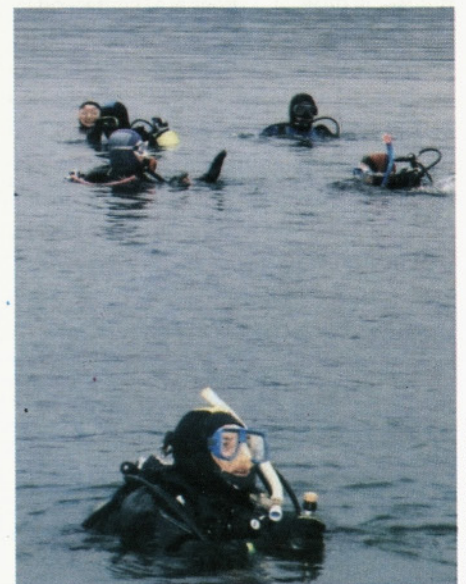

Foto: Jože Miklavc

čeli novo sezono dejavnosti pod vodo. Nekateri so menili, da je bilo kljub sončnemu vremenu pod vodo topleje kot na površju.

E.

Jože Miklavc

Slovenski zdomci z Reke na obisku v Gaberkah

"Kako si mi lepa, dežela domača, daleč od tebe zdaj v duši trpim, spomin na dom v radost me vrača, kot rožo cvetočo te videt želim."

Slavko Arbiter: Zdomec

V soboto, 15. januarja, je imela Kulturnica Gaberke v gosteh slovensko Kulturno prosvetno društvo Bazovica z Reke na Hrvaškem. Prve stike smo navezali na lanskim Linhartovih dnevih v Gaberkah, ko je bil g. Lojze Usenik član komisije za oceno gledaliških predstav. Že takrat so stekli prvi pogovori o medsebojnem sodelovanju.

Foto: A. Grudnik

Gasilsko garažo so spremenili v »piknik plac« in sredi gozda sta polna takšnih ali drugačnih misli.

Gostje so nam v gaberški gasilski garaži odigrali že 117. uprizoritev komedije Piknik s tvojo ženo, avtorja Andreja Jelačina. Ta predstava je bila v 20 letih igranja predstavljena po vsej Sloveniji ter tudi med Slovenci po svetu. Glavni akterji so: ON (srečno poročen) Alojz Usenik, ONA (srečno poročena) Loredana Jurkovič ter vsi prisotni na pikniku (gledalci).

Vsebina komedije je enostavna in vedno aktualna, saj obravnava težave sodobne ženske, njen položaj v družini ter njeno željo po enakopravnosti in pomembnejši vlogi v družbi. Na kratko bi lahko takole opisali zgodbo. Na piknik na podeželje se odpravita dva poročena para. Po dogovoru gresta lastnik »piknik parcele« in prijateljeva žena naprej, saj naj bi druga dva imela še neke opravke. Ta parcela pa je v odročnih krajih, kjer še kraljujejo divje živali, ki žensko prestrašijo. To pa je dobra priložnost za moškega, ki se skuša s tolažbo ženski prikupiti ter jo na ta način osvojiti. Vendar naleti

na trd oreh. Ženska se namreč upira z različnimi izgovori, a nazadnje le popusti. Na žalost enega ali obeh pa se ravno takrat zamudnika pripeljeta na piknik. In zastor pade. Zanimivost predstave je tudi v tem, da se del predstave odvija tudi med gledalci, ki pač nimajo druge izbire, kot da sodelujejo. Pa to niti ni tako slabo, saj so nagrajeni s kozarcem pijače in čevapčiči, ki jih igralca pečeta na odru (na pikniku).

Po končani igri smo goste s Hrvaške postregli s popoldansko malico, naše druženje pa se je zavleklo v pozen večer. Ob tem je iz grl zazvenelo tudi nekaj slovenskih pesmi. Člani Kulturnice Gaberke smo to priložnost izkoristili tudi za to, da smo gostom predstavili namen in delovanje Kulturnice Gaberke, pokazali pa smo jim tudi naše prostore ter knjižnico. Razšli smo se z obljubo, da bomo še sodelovali. Sedaj smo na vrsti mi, da se oglasimo pri njih na Reki, kjer jim bomo tudi mi uprizorili eno komedijo.

Foto: A. Grudnik

Štefka dej, dej, dej, Štefka dej, povej.

Na koncu pa še kratka predstavitev Kulturno prosvetnega društva Bazovica na Reki, ki je povzeto po besedilu prof. Gabrijele Babič. Društvo letos obeležuje že 58. obletnico delovanja. Vanj so se po koncu druge svetovne vojne vključili naši rojaki, ki so v iskanju boljših življenjskih razmer in lepše prihodnosti šli s trebuhom za kruhom na Reko. Mesto je tedaj z velikimi možnostmi razvoja in zaposlitve pritegnilo približno 20 tisoč Slovencev.

Jeseni leta 1947 se je skupina slovenskih rojakov zbrala z eno samo željo, ohraniti in občutiti delček domačega kraja tudi v mestu, kamor jih je pripeljala usoda. Takoj so se odločili tudi za ime društva – Bazovica – v spomin na slovensko vas pri Trstu, kjer so padle prve slovenske žrtve fašističnega nasilja. "Bazovica" je kmalu postala eden izmed pomembnejših nosilcev ljubiteljske dejavnosti na Reki. Društvo so radi obiskovali slovenski kulturni in javni delavci ter z literarnimi večeri, znanstvenimi predavanji in potopisi prispevali k boljšemu spoznavanju nas samih in predstavitvi enega

naroda pripadnikom vseh drugih v istem kraju.

Sedaj, po osamosvojitvi Slovenije in Hrvaške, je društvo postalo pravo središče za slovenske rojake: najprej kot prvi sedež Zveze Slovencev na Hrvaškem, skupne krovne organizacije slovenskih društev v novi državi (1992-1996), zatem pa še kot organizator rednih Konzularnih dni, v sodelovanju z Veleposlaništvom Republike Slovenije v Zagrebu. Na teh srečanjih s konzularnimi predstavniki, ki potekajo že trinajsto leto, se naši rojaki seznanijo z vsemi aktualnimi informacijami iz matične domovine.

V društvu deluje več sekcij. Ob sami ustanovitvi društva je kot prva sekcija zaživel pevski zbor z imenom Mešani pevski zbor slovenskega doma KPD Bazovica in v zelo kratkem času privabil dovolj pevcev in pevk. Sedaj zbor šteje okoli 40 članov. V njem prepevajo že vnuki prvih pevcev, tako da lahko najdemo v zboru tudi cele družine. Celotno društvo in zbor sta bila

Foto: A. Grudnik

Kulturnica Gaberke IN PKD Bazovica - Reka.

vedno odprta za vse ljudi dobre volje in ljubitelje ustvarjalnosti, zato so med pevci tudi številni domačini. Repertoar zbora je sestavljen predvsem iz slovenskih ljudskih in umetnih pesmi, napevov istrskega in dalmatinskega melosa ter tudi domačih pesmi v italijanskem jeziku. Zbor nastopa na vseh pomembnejših prireditvah v mestu in okolici, za kar je prejel številna priznanja in pohvale. Prav tako zbor gostuje tudi drugod po Hrvaškem in v Sloveniji, med drugim na srečanjih Primorska poje in Tabor slovenskih pevskih zborov.

Dramska skupina KPD Bazovica na Reki je začela delovati zelo zgodaj, kmalu po ustanovitvi društva, predvsem s pomočjo Slovencev, takratnih članov Hrvaškega narodnega gledališča Ivan Zajc, ki so radi prevzeli tudi zahtevno vlogo režiserjev. Kvaliteta skupine se je leta 1971 s prihodom Alojza Usenika kot režiserja občutno dvignila. Repertoar se je spreminjal s časom, v osemdesetih letih so bile zelo priljubljene satire na temo gospodarskega in političnega življenja, zatem so prišle na vrsto

komedije. V zadnjih letih nastopa skupina z naslednjimi predstavami: Piknik s tvojo ženo Andreja Jelačina, Glej, kako lepo se začel dan Zvonimira Bajsića in Eros v offu mladega režiserja in avtorja Siniše Posarića.

Slovenske narodne plesne so na društvenem odru plesali že od samega začetka delovanja društva. Leta 1971 pa je zaživela organizirana folklorna skupina z imenom Folklorna skupina KPD Bazovica, ki je delovala 14 let. Plesali so valčke in polke, moderne in klasične plesne ter za svoje nastope prejeli vrsto priznanj. Ob koncu obdobja te uspešne folklorne skupine, sredi osemdesetih let, je začela delovati tudi otroška skupina. Sedaj delujeta dve skupini, v prvi so srednješolke, v drugi pa učenci osnovnih šol.

Društvo skrbi tudi za izobraževanje potomcev v maternem jeziku, ki lahko na ta način še bolj občutijo stike z rojstnim krajem svojih staršev in starih staršev. Na začetku je bilo veliko težav pri ustanavljanju slovenske šole in ko je bila končno ustanovljena, je pouk v njej trajal le tri leta. Po osamosvojitvi obeh držav se je spomladi leta 1994 v sodelovanju z Ministrstvom za šolstvo in šport Republike Slovenije v "Bazovici" začel dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture.

Za Kulturnico Gaberke A. G. in Z. M.

Mavrca zasije v vseh barvah

Zavod za kulturo Šoštanj in društvo Mavrca - društvo za pomoč ljudem v stiski Šoštanj, sta organizirala v sredo, 26. januarja 2005, ob 19. uri v Kulturnem domu Šoštanj dobrodelni koncert, na katerem je sodelovalo več znanih slovenskih pevk in pevcev zabavne glasbe kot so Nuša Derenda, Alenka Godec, Dani Gregorc in Sanja Mlinar.

Koncert je navdušil približno 200 gledalcev. Spremnno besedo in vodenje koncerta sta organizatorja zaupala izvrstni Katarini Kerk iz Celja.

Glavni govornik je bil župan Občine Šoštanj Milan Kopusar, ki je v govoru izrazil navdušenje nad odzivom občanov in da je stari pregovor, da prijatelja spoznaš v stiski v Šoštanju doma. Seveda pa se je tudi zahvalil organizatorjema za odlično pripravljen koncert.

Za ozvočenje je poskrbela družina Tesovnik, za dekoracijo na odru pa Mestna cvetličarna Langus. Vsi nastopajoči in sodelujoči so se za

ta dogodek odpovedali honorarju, zato se jim organizatorja iz srca zahvalujeta in pa seveda vsem, ki so včeraj ali že prej prispevali za otroke.

Sredstva, zbrana s prostovoljnimi prispevki obiskovalcev bodo v višini 150.000,00 sit nakazana obema osnovnima šolama v Šoštanju pri zagotavljanju zimske šole v naravi. Ravna-

Nuša Derenda, Sanja Mlinar, Dani Gregorc in Alenka Godec.

Nuša Derenda.

Župan Občine Šoštanj Milan Kopusar in predsednik društva Mavrca Mumi Novljica.

Predsednik Mavrce izroča simbolični ček ravnateljema osnovnih šol v Šoštanju, Zdenku Klamferju in Darku Menihu.

telja obeh šol sta slavnostno prejela ček ter se zahvalila društvu Mavrca za posluh in pomoč otrokom.

Vsi občani občine Šoštanj so lahko ponosni, da ima tudi Šoštanj društvo, katerega namen je pomoč otrokom in da svoj namen tudi uresničuje s konkretnimi dejanji. Zato upamo, da se nam bo v prihodnje pridružilo še več ljudi, tako da bo Šoštanj znan kot občina, ki svoje otroke, svojo prihodnost ne pusti na cedilu.

Direktor Zavoda za kulturo Šoštanj
Kajetan Čop

Z Zarjo v Novo leto

Ob nenehnem dogajanju smo nekateri že kar pozabili na čas pred novim letom. Gotovo pa nismo pozabili na koncert, ki ga vsako leto pripravi Pihalni orkester Zarja iz Šoštanja. V posebej pripravljenih prostorih Športne dvorane Šoštanj je letošnjega orkester pripravil s številnimi gosti, ki so k prazničnemu vzdušju orkestra dodali svoj kanček izvirnosti. Irena Vrčkovnik pa šoštanjska Svoboda, Agata Šumnik Zgonc, Dani Gregorc, Ansambel Gregorji in Grega Avsenik pa tudi najmlajše mažorete so že vnaprej obljubljali, da bo glasbeni in tudi sicer program pester in zanimiv, na samem koncertu pa so prekosili sami sebe. S pomočjo odličnega občinstva, pove pošteno idejni in programski vodja, avtor številnih aranžmajev ter dirigent Zarje v eni osebi - Jani Šuligoj.

Koncert, ki se je začel ob sedmi uri zvečer, je številne zbrane dostojno povedel v dogajanje s koračnico, ki se je ne bi sramovali na dunajskem novoletnem koncertu. V nadaljevanju so jim s plesnim korakom pomagale šoštanjske mažorete, ki so se pojavile v vlogi palčkov ob trostavčni suiti Zaklad v kraški jami Vilenici. Po tem nekoliko pravljичnem uvodu so občinstvo razvajali Gregorji, najprej ob spremstvu orkestra v polki Po Gorenjski, nato pa še sa-

Foto: Dejan Tonkli

mostojno. Za Gregorji je nastopil še en Grega, tokrat Avsenik, z dvema skladbama. Prvi del

programa je dopolnil nastop Danija Gregorca in Irene Vrčkovnik skupaj v country stilu in s pridihom Elvisa Presleya, dodatno pa razgibale pesmi vokalne skupine ob spremljavi kitare. V samostojni točki se je predstavil še enkrat pevec Dani Gregorc, nato pa so sta oba vokalista skupaj z godbeniki obudila spomin na ansambel Vesna v skladbi Tisto noč.

Dobro ogreto občinstvo je skozi koncert še vzpodbujal voditelj Franci Podbežnik, ki je v drugem delu na oder prišel z zborovodkinjo Anko Jazbec. Že tako odlično predstavitev Mešanega pevskega zbora Svoboda je nadgradila še odpeta Aleluja s solistko Ireno Vrčkovnik in ob dodatni pomoči orkestra.

Pesem, posvečena Mariji Rožnenski, je premierno zazvenela skozi vokala Irene Vrčkovnik in Agate Šumnik Zgonc ob spremljavi orkestra in zbora in če je bil slučajno še kdo v dvorani, ki ga praznično vzdušje še ni povsem prevzelo, ga je zagotovo ob tem.

Zaključna pesem Glej, zvezdice božje, aranžma zanjo je napisal Jani Šuligoj, v izvedbi vseh prej naštetih vokalstov ter Aleša Slivnika, zbora in pihalnega orkestra, je zaključila prirediteljev, ki se je bodo mnogi spominjali. Očitno pa se umetniki med seboj podpirajo in si pomagajo, saj so se nastopajoči odpovedali honorarju v prid nosilcu koncerta, Pihalnemu orkestru Zarja, za kar se jim fantje tako kot tudi vsem, ki so pripomogli, da je koncert uspel, iskreno zahvaljujejo.

Milojka Komprej

Japonska

V Kulturnem domu Šoštanj so v petkovem večeru 13. januarja številni zbrani lahko prisluhnili zanimivemu predavanju o Japonski, ki ga je pripravila gospa Seiko Araki, Japonka iz Akite, ki že sedem let živi v Celju. Predstavila je predvsem mesto Tokio, japonske vrtove, predavanje pa je popestrila z zgodovinskimi zanimivostmi, običaji ter rokopisi in knjigami v japonsščini. Ob predvajanju diapozitivov je predavanje teklo sicer v angleščini, a je

Seiko Araki.

za prevod poskrbel njen mož Tomaž. Zbrane je gospa Seiko presenetila z darilci, ki jih je sama pripravila. Ob tem je povedala, da na Japonskem častijo novo leto tako kot pri nas božič in zato je za vsakega obiskovalca pripravila darilce, origami in vrečko s piškoti.

Gospa Seiko Araki poučuje japonsščino v jezikovni šoli v Celju. V študentskih letih se je na Japonskem ukvarjala z borilno veščino Kenda, za katero ima osvojen prvi dan. Tudi v Sloveniji je njeno znanje dobrodošlo.

Milojka Komprej

Jezus je...

Razstava Zlatka Kraljiča

Odprtje razstave slikarja Zlatka Kraljiča, ki jo je pripravil Zavod za kulturo Šoštanj, je bilo v sredo, 12. januarja v večernih urah. Kulturni dogodek sta popestrila solistka Sara Beriša in pesnik Josip Bačić Savski, ki je prebiral pesmi iz zbirke Compernije istega avtorja, ki očitno uspešno krmari po umetniških vodah. Vsaj tako bi bilo razbrati iz besed literarnih in likovnih kritikov, ki so o tem slikarju, ki prihaja iz Martina na Muri in že od leta 1985 živi in ustvarja v Velenju, spregovorili pozitivno in vzpodbudno. Razstava, ki je v prostoru in širše zbudila veliko zanimanje, je na ogled do konca januarja.

Slikarska dela Zlatka Kraljiča so nekateri kritiki označili za vsebinsko zahtevna, šokantna, virtuozna, notranje napeta, erotična in

Pesnik Josip Bačić - Savski je umetniški sopotnik slikarja.

Sara Beriša.

Zlatko Kraljič, sproščen med obiskovalci razstave.

seveda prepoznavna. Prav gotovo se z njimi lahko strinjamo tudi ob tokratni ekspresionistični razstavi z naslovom Jezus, moj prijatelj. Kraljič se je na razstavljenih slikah podal na pot skupinske figuralike, kjer je nizanje posameznih likov vpel v kompaktne tvorbe in groteskne portrete. Njegov kolorit je tudi na teh delih značilni kovinsko hladen, vendar občudovalca prav gotovo ne pusti hladnega.

Kraljič je tudi član Društva šaleških likovnikov, s svojimi deli se je uveljavil na številnih razstavah in od leta 1991 prejel več prvih nagrad Ex tempore, certifikate kakovosti za perorisbo in slikarstvo ter grafiko, odkupno nagrado, častno priznanje, zlato paletto, posebno priznanje ZLDS in odkupno nagrado. Zadnji sta bili prva nagrada EX tempore Manžan 2002 in tretja nagrada XIII. mednarodni slikarski EX tempore Izola 2002. Uspešnost njegovega slikarskega ustvarjanja pa vsekoli dopolnjuje literarni izraz.

M.K.

Madžar v Topolšici

V zdravilišču Topolšica v Hotelu Vesna priporočamo ogled slikarske razstave, ki jo je v prvem nadstropju tega objekta postavil madžarski slikar Jozsef Zsupan iz Czesztreg. Izrazit krajinar z značilnim koloritom in veduto identično predstavlja pokrajino panonske nižine in nasploh ravninskega dela te zanimive dežele. Nekaj je tudi slik, ki pona-

zarjajo letne čase, predvsem zimske bodo povabile gledalca med zasnežene breze. Zsupan je tudi portretist in predvsem ljubitelj svetlih, živahnih tonov, ki jih vnaša v svoja dela, da prenašajo razpoloženje na občudovalce. Slika po spominu v ateljeju doma v Csesztregu.

Znan je po Madžarski, Nemčiji, Avstriji in tudi Franciji. Pri nas je razstavljal v Murski Soboti in Mariboru, nameravamo pa ga povabiti tudi v Šoštanj.

M.K.

Foto: Lisi

Foto: Lisi

Za pravo predpraznično vzdušje so poskrbeli člani lokoviškega prosvetnega društva z bogatim kulturnim programom. Samostojno ali v manjših zasedbah so se predstavili mladi instrumentalisti in pevci. Za obuditev spominov na stare navade je poskrbela povezovalka programa Stanka Čremožnik, ki je predstavila pomen in simboliko praznikov od adventa pa vse do svetih treh kraljev. Tako smo lahko vsi navzoči izvedeli, kdo je prvi postavljaj jaslice,

Foto: J. K.

Voščilo

Čeprav je že novo leto, je v nas še vedno veselje, ki smo ga doživeli ob darilih, ki nam jih je prinesel dedek Mraz. Ker imamo v Topolšici pogosto prireditve in proslave, za katere pripravimo šolarji program, smo si želeli, da bi dobili ozvočenje, ker bi tako lahko vsi slišali, kaj smo se naučili. Vedeli smo, da je to zelo drago darilo, zato smo prosili sponzorje, ki so dedku Mrazu velikodušno priskočili na pomoč. Zadnji šolski dan v prejšnjem letu smo ozvočenje postavili v šoli in zaplesali ob prijetnih zvokih, ki so bili dovolj glasni, da smo plesali po vsej šoli. Hvala dedku Mrazu in vsem, ki ste darovali denar, da smo to darilo dobili. To so bili: AVTOSHOP PODGORŠEK, BOLNIŠNICA, KS TOPOLŠICA, LESNA TRGOVINA VRABIČ, LIMA S. P., REDNAK PROIZVODNJA IN TRGOVINA, SEBA D. O. O., TOPLICA CENTER ZA ZDRAVJE MALIH ŽIVALI, TURISTIČNO DRUŠTVO TOPOLŠICA, TURINEK ROBERT S. P.

Dedek Mraz je posebej obdaril še najmlajše v šoli. Za ta darila pa so poskrbeli na ERI, zato

se tudi njim lepo zahvaljujemo.

Vsem skupaj pa želimo, da se jim vsak dan v novem letu zgodi kaj lepega.

učenci in učiteljice OŠ Karla Destovnika
Kajuha Šoštanj, podružnica Topolšica

Praznični koncert v Lokovici

Nekaj dni pred božičem, v nedeljo, 19. decembra, je bil v Lokovici tradicionalni božično-novoletni koncert.

zakaj božično drevo, katere jedi so se v preteklosti znašle na mizi na dan novega leta, zakaj tepežkanje ob dnevu nedolžnih otrok in še mnogo zanimivih podatkov o nekdanjih in sedanjih običajih.

Predstavila sta se še domači ženski in moški pevski zbor, ki sta v zaključnem delu koncerta združila moči za nekaj skupnih pesmi. Člani prosvetnega društva in njegov predsednik Drago Koren so vsem navzočim zaželeli še lepe praznike in srečno novo leto, nato pa se je združenemu zboru pridružil še manjši orkester in iz grl vseh nastopajočih je zazvenela večno živa in skrivnostna Sveta noč.

Jerica Koren

*Glej, ko te bo spet prijelo,
da bi se igral,
da bi mi dal,
se meni ne bo hotelo.*

(Mila Boža)

Šentjursko literarno društvo in Šaleško literarno društvo Hotenja
vabita na predstavitev zbirke erotične literature

11. februar 2005 ob 21. uri v hotelu Žonta v Šentjurju

12. februar 2005 ob 21. uri v Maxklubu v Velenju

Povezovalka programa predstavitev knjige Tina Gorenjak
Pianist: Igor Seme

K Sv. Antonu za zdravje prašičev

Zapisa Špela Janežič

Začenjamo z novo rubriko, ki nosi naslov Iz prejšnjega stoletja. V njej bodo zapisane pripovedi, s katerimi so si naši predniki krajšali dolge zimske večere. Resnično ali izmišljeno, morda predrugačeno – takšno izročilo se je do danes ohranilo o tem, kako je bilo včasih ...

Sv. Anton se opira na palico, ki označuje njegovo visoko starost; dočakal je 105 let. Zvonec na palici naj bi predstavljal svetnikovo sposobnost izganjanja zlih duhov. Prašič, ki spremlja sv. Antona, pa pomeni demone pohote in požrešnosti ter svetnikovo zmago nad grehom. Včasih so imeli prašiči, ki so jih menihi redili za bolnišnične potrebe, okrog vratu obešene zvonce, kar je kazalo na njihov poseben status, da so se lahko prosto pasli kjerkoli. Te zvonce so ljudje jemali kot nekakšen talisman, ki naj bi varoval njihovo živino.

Sedemnajstega januarja goduje sv. Anton Puščavnik, kateremu je posvečena podružnična cerkev v Skornem pri Šoštanju. Cerkev je gotovo stala že v 16. stoletju. Po ljudskem izročilu pa je nastala takole: nekoliko pod mestom, kjer je danes cerkev, so v gozdu sušili smrekovo lubje. Uporabljali so ga pri predelavi usnja. Ko so posušeno lubje razkladali, so v kupu našli sliko sv. Antona. Grofica z gradu Pakenštajn v Šmartnem ob Paki pa je menda zaradi najdene slike v Skornem dala postaviti cerkev.* Ker je zavetnik cerkve sv. Anton Puščavnik med drugim zaščitnik domačih živali, se ljudje že od nekdaj množično prihajajo v Skorno pripočat za zdravje prašičev.

Pri cerkvi pod lipo je na antonovo popoldan licitacija krač, blagoslovljenih v cerkvi pri

Cerkev sv. Antona na antonovo. Zgradili so jo na meji treh lastnikov: Močevnika in Končnika iz »šoštanjskega« Skornega ter Župana iz »paškega« Skornega. Zvonik je na zemljišču, ki spada v šmarško župnijo, oltar cerkve pa je na šoštanski strani.

Ilustracija: R. Poles

Krača med licitacijo ...

Foto: Š. Janežič

Foto: Š. Janežič

... in po njej.

Foto: Š. Janežič

sv. maši. Licitacija krač je obujen običaj, ki so ga opustili med 2. svetovno vojno. Ljudje od povsod prinesejo svinjske krače, domače ali kupljene, dimljene ali že kuhane, nekateri pa tudi druge mesnine. Ključarja jih prodajata najugodnejšim ponudnikom oz. po sistemu kdo dá več. Včasih kdo odkupi nazaj kračo, ki jo je sam prinesel. Zgodi se tudi, da najboljši ponudnik že hoče plačati, pa ga tik pred zdajci prehitijo še boljše ponudba. V živahnem vzdušju zbran denar je namenjen za obnovo cerkve. Nekateri odnesejo krače domov, večina pa jih po uspešni licitaciji posede za mize v farofu, ki se šibijo pod težo dobrot. K slastni svinjski krači se poda svež domač kruh, ki ga priskrbita ključarja, nariban hren in zlahtna kapljica.

Lipa pri cerkvi, pod katero poteka licitacija krač, je bila posajena namesto podrtje mogočne lipe z dvema vrhovoma. Stara lipa je rastla pri vhodu v mežnarijo. Slovela je po tem, da so se dekleta vanjo butala z glavo, če so želela dobiti ženina. Butniti pa je bilo menda potrebno tako silovito, da se je upognil vrh lipe in udaril dekle po zadnjici. Če je dekletu to uspelo, se je še v tistem letu poročilo. Isto je menda veljalo tudi za fante.

Ilustracija: R. Poles

Tista, ki se je dovolj močno z glavo butnila v lipo – da jo je vrh lipe udaril po zadnjici – se je še isto leto poročila.

V bližini cerkve naj bi nekoč prebivale divje žene. Topograf Janisch je v 19. stoletju zapisal, da naj bi živele pod cerkvijo v dveh ozkih in nizkih povezanih votlinah. Tam naj bi imele divje žene gostišče ...

* Pripovedoval je Jože Kugonič, po domače Župan, Skorno.

Knjižne novosti in dogodki v mestni knjižnici Šoštanj

Maja Rezman

Upam, da se je lepo začelo in da se bo še lepše nadaljevalo ... Spet bodo tu nove knjige; novi bralni in raziskovalni izzivi. Za začetek leta sem izbrala tele knjige.

Prva za najmlajše nosi naslov *Tiho, tiho dete, spi*. V knjigi so zbrane uspavanke različnih slovenskih avtorjev od Milene Batič do Daneta Zajca. Če otroku nagajivi škrti odnašajo spanec, mu najlepše sanje slej ko prej prinese pesmica, ki mu jo preberemo ali zapojemo ob zibelki ali postelji.

Pa ne le uspavanka, vsaka otroška pesmica pomeni košček sončka v življenju naših malčkov. Tako je bilo nekoč, tako je tudi danes in tako naj bo vedno ...

Paul Jennings je najbolj priljubljen in najbolj prodajan otroški pisatelj v Avstraliji. Napisal je več kot sto zgodb, po svetu pa so prodali več kot šest milijonov njegovih knjig.

Delo *Neznosno!* (ki ga imam trenutno pred sabo) je bilo večkrat nagrajeno, med drugim je leta 1993 dobil nagrado za najboljšo avstralsko mladinsko knjigo (YAB-BA). Mladi bralci pa so knjigo istega leta izbrali za najboljšo avstralsko mladinsko delo po izboru bralcev (KOALA).

Jenningsove zgodbe – smešne, strašljive, poredne, včasih nagnusne, vedno odštekane in zmeraj z nepričakovanim koncem – požirajo bralci vseh starosti. Nekatere od njih je priredil za televizijo in tako je nastala v Avstraliji in Veliki Britaniji izredno priljubljena serija *Zgode in nezgode Twistovih (Round the Twist)*, za katero je prejel številne nagrade.

Odlomek: »...Bilo je neznosno. Lehman je strmel v svoje roke. Nohti so mu zrasli do

komolcev. Tudi noge je imel z nohti poraščene do kolen. Neznosno nenavadno ... Imas najbolj smrdljive noge na svetu. Za kosilo so muhe. Koza pogoltne tvoj opal. In živel si že pred tem življenjem.«

Priročnikov za življenje v naravi je napisanih že toliko, da enostavno ne vemo, katerega bi prijeli v roke. Mogoče imate katerega celo doma, pa ga še sploh niste pogledali? Kaj pa, na primer, Priročnik za prvo pomoč, zbirka *Moje sobne rastline*, 100 kvačkarskih vzorcev, Kitajska prehrana ali priročnik za uporabo bele tehnike? Ste kaj takega že uporabljali? In v čem je razlika med knjižico *Bodi pripravljen*, ki jo držiš v roki, in ostalimi?

Pri temle je branje na kavču prepovedano. Ker je majhen in prepogljiv, ga lahko brez težav odnesete s seboj na potepe po naravi. Ker je plastificiran, nanj lahko pade kakšna kapljica dežja. Ker so ga pisali izkušeni skavti, ko so prišli z izletov, in ne po tem, ko so gledali TV program Discovery ...

Res je sicer, da vreme še ni najbolj primerno za bivačkanje ... bo pa kmalu. V priročniku najdemo tudi krasne recepte za pripravo kobilic, mravelj, žab in polžev. Njam.

»Zelena knjižnica« je knjižna zbirka za današnji čas, ko se iz leta v leto, iz dneva v dan bolj zavedamo nevarnosti, ki ...

Da bi se teh vprašanj začeli zavedati tudi otroci in mladina, jim »Zelena knjižnica« predstavlja pomembne okoljske teme s preprosto besedo in nazornim slikovnim gradivom.

Posamezne knjige govorijo o vodi, o odpadkih in recikliranju, o energiji prihodnosti, o podnebnju v krizi ... Ste vedeli, da se za izdelavo enega izvoda časopisa porabi 100 litrov vode; da je današnja voda na Zemlji že milijone let in da je samo 0,01 % vode na svetu primerne za pitje? Tudi o tem govori knjiga *Naš žejni planet*; poleg nje je doslej izšla še knjiga *Odpadki in recikliranje*.

Zdravnik **Norman W. Walker**, doktor znanosti, je skoraj sedemdeset let proučeval, kaj vpliva na človekovo sposobnost, da bi živel bolj zdravo in dlje. Z osebnim zgledom je dokazal, da je mogoče tudi v pozni starosti živeti zadovoljno in zdravo, če gojimo pozitivne misli,

se pozitivno hranimo in skrbimo za telo. Bil je eden najpomembnejših zdravilcev in učiteljev naravnega življenja v dvajsetem stoletju. V svojih delih je opisal svojo pot do sijočega zdravja, energije in živahnosti, ki jih je ohranil do starosti 110 let. Stari rek, da lahko najbolj zaupamo zdravniku, ki je najprej ozdravil sebe, najbrž še zmeraj velja.

Pred seboj imam eno njegovih del z naslovom *Zdrava prehrana in solate*; v njem boste našli kopico koristnih nasvetov za prehranjevanje ter veliko okusnih receptov za solate vseh vrst ...

Dušan Čater je napisal še eno izmed mnogih biografij o *Marilyn Monroe*. Od njene skrivnostne smrti so minila že tri desetletja.

Danes bi bila stara sedemdeset let, kar bi bilo z vidika mita, ki ga je Hollywood ustvaril o njej, banalno in blasfemično. Mit je star trideset let in ni videti, da bi mu čas kaj škodoval. Nasprotno. Na novo dobiva mitske razsežnosti. Vsekakor v Hollywoodu, tej ameriški tovarni sanj, ni bolj pretresljive in hkrati bolj tragične zgodbe, kot je ta o neponovljivi in enkratni Marilyn Monroe, celuloidni boginji s popolnim telesom ženske in načeto dušo vedno preplašenega otroka.

Če boste spomladi kolesarili po glavi Slovenije, pa ne pozabite na *Kolesarski vodnik po Pomurju z okolico*, ki sta ga pripravila **Sergej Kaučevič** in **Lilijana Pozdrec**. V priročniku so zbrani zemljevidi v razmerju 1 : 50.000, opisanih je 520 kilometrov poti trinajstih izbranih kolesarskih prog.

Samo bicikel še pripravite, pa hajdi na pot ...

Lepo in radi se imejte!

pripravila Ajda Prislan

ČEZ URŠLJO GORO

Hit številka ena na Koroškem in v vsej Sloveniji je FREDI MILER, rudar iz Črne na Koroškem. Kar živim in spremljam slovensko glasbeno sceno, ne pomnim, da bi bil kdo od slovenskih pevcev tako množično ponuján in prodajan tudi obrobno, ne samo glasbeno.

Kajti vsaj na medmrežju lahko najdemo najrazličnejše stvari z njegovimi izjavami, fotografijami ali zabavnimi logotipi: majice, melodije za mobitele in drugo. Fredi Miller je fenomen, ki so ga naredili šaljivci z interneta. Zgrabila pa ga je, in to čisto zares, ne samo kot norčijo, tudi publika drugih medijev. Nekaj let stare pesmi, ki jih je Fredi s čistim srcem, iskrenostjo in veliko ljubeznijo do glasbe naredil že pred nekaj leti in so ležale pozabljene v predalih, se zadnje tedne zelo pogosto vrtijo po radijskih postajah, na televizijah in spletnih straneh na medmrežju. Fredi, zmagal si, čeprav sem te slišala skromno priznati, da pravzaprav ne veš čisto natančno, kaj oziroma zakaj se zdaj to dogaja. Kakovosti tvoje glasbe ne bom ocenjevala, o okusih pa se tako ne razpravlja, kaj ne? Skupaj še z nekaterimi ti privoščim uspeh in se postavljam v protitež tistim, ki se zahrbtno okoriščajo s tvojim delom. Naša pravna država bo te stvari verjetno pravično uredila.

Pri slovenjgraški založbi Cerdonis je izšla knjiga znanega slovenjgraščana profesorja TONETA TURČNIKA z naslovom Pogovori: »Do zamisli je prišlo naključno. Ko sem pregledoval stare zapise, ki so izhajali v revijah za leposlovje in kulturo Odsevanja, sem tu in tam pogledal, kaj je kdo kdaj rekel. Pa sem naletel na zelo zanimive odgovore, ki so me vzpodbudili k nadaljnjemu pregledovanju. Ugotovil sem, da so v teh pogovorih marsikateri misli, za katere bi bilo škoda, če bi ostale v predalih.« Tako je nastala knjiga Pogovori, ki razkriva, kdaj, kje, kako in

seveda kdo je sodeloval v slovenjgraškem umetniškem, kulturnem, organizacijskem in drugem utripu. Opremljena je z življenjepisnimi podatki sogovornikov, ki jih predstavlja. Zajema čas od leta 1979, ko je izšla prva številka Odsevanj. V knjigi se je znašlo 25 pogovorov in eden, ki je izšel decembra 2004. Najstarejši je pogovor z dirigentom in glasbenim pedagogom Jožetom Leskovarjem, zadnji z upokojenim režiserjem Janezom Žmavcem, ki je v letu 2004 praznoval 80 let. Najmlajši sogovornik je star 30 let, najstarejši 95. Naslovnico knjige je izdelal akademski slikar Karel Pečko (je idejni zasnutek njegovega mozaika, ki je danes v avli Srednje gostinske in lesarske šole v Slovenj Gradcu).

Zasebno glasbeno šolo GLASBENO IZOBRAŽEVANJE KATICA, kjer poučujejo po ljubiteljskem programu, vodi Katica Korošec. Otroci imajo veliko svobodo izbirati, predlagati svoje pesmi in jih igrati na sintisazerjih in drugih glasbilih. Zelo radi pojejo, imajo tudi svoj ansambel. Pouk poteka enkrat tedensko v prostorih

osnovnih šol Dravograd, Šentjanž, Vuzenica in Trbonje. Učiti se začnejo z ritmičnimi vajami, seveda spoznavajo note. Nekateri otroci obiskujejo program že od četrtega leta svoje starosti, nekateri že sedem let zapored. Za božični koncert so izbrali kar nekaj mirnejših in tudi divjih popevk. Tudi sami se poizkušajo v skladanju, vendar odločajo sami, ali ustvarjeno pokažejo javnosti ali ne. Vsako leto imajo božični koncert, koncert ob zaključku šolskega leta, pa tudi ob drugih priložnostih, kajti zelo radi pridejo, kamor koli jih povabijo.

VMLADINSKEM KULTURNEM CENTRU v Slovenj Gradcu so zelo aktivni. Zgodil se je zanimiv kuharski tečaj, ki so ga organizirali s Srednjo gostinsko šolo Slovenj Gradec. Skrbijo tudi za najmlajše. Na otroški ustvarjalni delavnici so poslali steklene posodice za čajne svetilke. Delavnice potekajo vsako prvo in tretjo soboto v mesecu.

Ena od zadnjih dejavnosti je bila delavnica tam-tam bombov. Zgodila se je tudi ponovitev KANTfesta. Ta kantavtorski festival se je letos junija že drugič zapovrstjo zgodil v Rušah v koprodukciji Centra za mlade Ruše CEZAM

in Kluba kulturnih ustvarjalcev Ku-ku. Po predvajanju filmov je nastopilo osem izvajalcev iz različnih glasbenih svetov: Peter Andrej, Toxic Freak, Marko Grobler, Jure Ješovnik, Xenia Jus, Blaž Prapotnik in Tadej Vesenjajak.

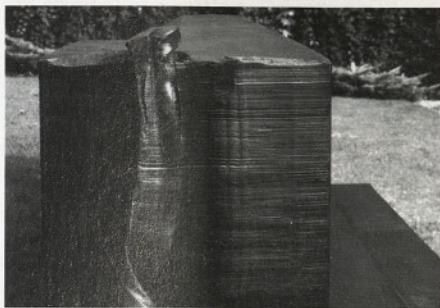
Na prvem KANTfestu v MKC Slovenj Gradec decembra 2004 so po ogledu amaterskega filma Groza ju jitzu zombijev, avtorjev Plan 9 iz Ljutomera (skupina 13 ljudi), nastopili ekstravagantni in glasbeno zelo samosvoji, težki, črni in počasni Ljubljancani Deca debilane. Premierno se je predstavila tudi uporniška najstniška »ska-cor-punk z domačim dodatkom« skupina The Boilers iz Slovenj Gradca, pa Aleš s svojim bendom. Zelo pozitivno je presenetila tudi skupina Polimorf z Raven na Koroškem. Že njeno ime pove, da pet članov igra avtorsko mnogo obrazno rock glasbo s poetičnimi besedili.

Tudi glasbeniki društva METULJI so v Sunset klubu na Ravnah na Koroškem praznično obarvali dni pred božičem. Predstavili so nove zgodbe iz elektronskega sveta. Vsi glasbeno aktivni člani društva Metulji so vteli najnovjšo tujo produkcijo tech house in house glasbe.

Za ljubitelje dobre break beat electro glasbe so poskrbel trio Elektricitutes. Ker so Metulji društvo za razvoj ne samo audio, ampak tudi video kulture, je bil program prijeten tudi za oko. Likovna ustvarjalca Vesna je v vlogi VJ na velikem platnu predstavila svoja najnovjša dela.

VKoroški galeriji likovnih umetnosti Slovenj Gradec so odprli razstavo najnovjših skulptur iz broná in iz železa zelo uveljavljenega kiparja MATJAŽ POČIVAVŠKA. Živi in dela v Ljubljani, kjer tudi poučuje na Akademiji za likovno umetnost. Ena od njegovih jeklenih

skulptur stoji tudi na prostem na Javorniku na Ravnah na Koroškem. Kustus v slovenjgraški galeriji JERNEJ KOŽAR je povedal, da je o vsebini Počivavškovih del težko govoriti. Skulpture so na nek način že postmoderne, vzpodbujajo gledalčevo domišljijo ne samo z obliko, ampak predvsem s strukturo. »Na taki skulpturi je pomemben vsak detalj, ki pelje gledalca v druge svetove, sicer ne natančno določeno, kot so morda nekateri navajeni, ampak zelo široko in subtilno.«

V kulturnem domu v Starem trgu pri Slovenj Gradcu je bilo predavanje iz niza klubskih večerov »Iz davne preteklosti«. Arheologinja SAŠA DJURA JELENKO je govorila o COLATIJU. Predstavila je izkopavanja ljubiteljskega arheologa Hansa Winklerja. Zanimivosti je stopnjevala z rezultati izkopavanj v Starem trgu, ki so potekala decembra 2004, ko so raziskovali del zgodnjeantičnega grobišča. Našli so 15 preprostih žganih grobov, 3 zidane temelje grobnic in dva skeletna grobova z okostjema. »V enem izmed njih smo odkrili dve v celoti ohranjeni steklene posodici, ki bosta pomagali datirati grob, ko bosta zlepljeni. Zaenkrat domnevamo 3. ali prva polovica 4. stoletja. Zelo zanimivo je, da smo v JZ delu izkopavališča naleteli na ostanke neke arhitekture, neko delavnico, za kar govorijo številni odlomki staljene žlindre in staljenega stekla. Na tem mestu, v predelu zgodnjeantičnega najdišča, zato lahko pričakujemo tudi obrtne delavnice.«

Nekatere najdbe nakazujejo, dajo slutiti obstoj še starejše, močne keltske naselbine, ki naj bi bila na tem območju pred rimsko.

Organizator predavanj »Iz davne preteklosti« je Kulturno društvo Stari trg, znotraj njega jih organizira Marko Košan. Prvi tak večer se je zgodil pred tremi meseci, ko so pregledali kulturno zgodovino kraja od najstarejših časov do 19. stoletja. Na drugem so osvetlili morda najslavnejši del slovenjgraške zgodovine, vladavino grofov Andeških v 12. in 13. stoletju. Nazadnje je okrog 50 poslušalcev slišalo tudi nova dognanja o rimskem Colatiu, ki je bil velik kot današnji Stari trg, če ne celo večji. Marko Košan dodaja, da bo naslednje predavanje tretjo sredo v

februarju, in pravi, da bodo takrat posvetili pozornost burnemu dogajanju v 16. stol, ki so ga zaznamovali protestanti. »Luteranstvo je takrat pri nas doživelo velik uspeh, Slovenj Gradec je bil pravo protestantsko gnezdo. Kar sto let so tukaj potekali ostri spopadi med katoličani na eni in protestanti na drugi strani. Z reformacijo in dejavnostjo ljubljanskega škofa Tomaža Hrena je zmagalo tradicionalno katolištvo.«

Turistično društvo MURN je organiziralo že 4. tradicionalni nočni pohod po MEŠKOVI POTI. Več kot sto popotnikov je odšlo na 14 km dolgo pot od cerkve sv. Roka do cerkve sv. Neže na Vrhah. To je lep sprehod po gozdovih in travnikih mimo kmetij. Postojanki sta pri kmetiji Breznik in pri Krošlevi bajti. Zaključijo ga v gostilni pri Neži, kjer so tudi tokrat zapeli in dobili topli obrok - enolončnico.

Predsednica Turističnega društva MURN je ANICA LAUK. Povedala je, da je po tej poti nekoč hodil peš maševat k sveti Neži tudi župnik s Sel in pisatelj FRAN KSAVER MEŠKO. To pa je tudi romarska pot. Nekoč so hodili k sv. Neži prosit za dež.

Nočni pohod po Meškovi poti so priredili v sklopu praznovanja krajevnega praznika Sel - Vrh. Dogajalo pa se bo do konca januarja.

Več kot dvesto pohodnikov pa se je udeležilo 4. tradicionalnega nočnega pohoda na GRUBERJEV VRH. Odšli so od doma Zveze borcev v Šentjanžu, ljubitelji Gruberjevega vrha pa so pred tem že drugo leto postavili jaslice. Prijazni domačini na kmetijah Skrinjar, Rudolf in Napotnik so ponudili pohodnikom okusne domače dobrote. Pohoda se je udeležil domačin Janez Stočko, ki je bil na Gruberjevem vrhu že več kot tisočkrat. Predsednik KS Šentjanž Srečko Podojsteršek mu je zato izročil kipec pohodnika, ki je tako kot kipci v kapeli delo Jožeta Potočnika.

Na Gruberjevem vrhu so domačini s prostovoljnim delom in prispevki v letu 2003 po načrtih arhitekta Marjana Vrtovca iz Ljubljane postavili kapelo, v katero so kasneje postavili kipe svetnikov sv. Izidorja, Huberta, Marije in oltar.

Organizaciji Občine Dravograd so s prazničnim decembrskim dogodkom odprli razstavo Božičnih jasic FRANJA MAROŠKA iz Dravograda. Avtor je štirinajst lesenih skulptur, velikih približno 50 cm, za prireditev, ki bi postala tradicionalna, rezbaril z dleti enajst mesecev v svojem ateljeju na Goriškem vrhu. Razstavljene so v ambientu cerkvice sv. Vida v Dravogradu, eni od najstarejših romanskih sakralnih stavb v Sloveniji.

Program je vodila Aleksandra Gradišnik. Nastopila sta Dravogradski oktet in Ajda Kljajič.

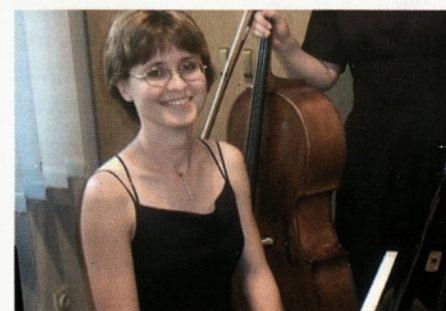
Organizaciji JSKD OI Slovenj Gradec je v cerkvi sv. Elizabete nastopil znameniti SLOVENSKI OKTET. V petdesetih letih delovanja so zapeli več kot štiri tisoč koncertov ter nastopil na odrih v dvainštiridesetih državah, posneli mnogo gramofonskih in laserskih plošč ter nekaj televizijskih oddaj in filmov. Dvakrat je oktet prejel Prešernovo nagrado, pred petintridesetimi leti red zaslug za narod, leta 1996 pa zlati častni znak svobode Republike Slovenije. Vodi ga muzikolog dr. Mirko Cuderman.

Slovenski oktet tudi v tej sezoni nadaljuje s svojimi nastopi doma in v tujini in pripravlja gradivo za izid nove zgoščenke. Po decembrskih koncertih v Slovenj Gradcu, Kranju, Cirkovcih in Gorenji vasi je nastopil tudi v Logarski dolini v Hotelu Plesnik.

ker imajo najmanj stroškov in birokratskih komplikacij, knjižnice na Koroškem verjetno najraje prirejajo POTOPIŠNA PREDAVANJA z diapozitivi. V Knjižnici v Radljah ob Dravi je Ali Ulaga predstavil nekaj utrinkov z enoletnega jadrnanja okoli sveta. »S katrcem po Franciji« je bil naslov potopisa Gorenjca Matjaža Jerana v Knjižnici Drvograd. Opisal je prepletanje klasične in eksotične Francije, dogodivščine treh študentov, ki jih je katrca vodila skozi topli Mediteran, dišečo Provanso, zasnježene Alpe, Pariz, do Loire in gradov proti Pirenejem in še naprej. V Knjižnici Ksaverja Meška Slovenj Gradec pa je moč slišati potopis z diapozitivi Katje Gobec in Damjana Ješovnika o Novi Zelandiji.

Dvorani slovenjgraške glasbene šole, ki je rojstna hiša skladatelja Huga Wolfa, ima dom tudi Wolfov koncertni abonma. Večkrat je tam nastopila tudi pianistka SREBRENKA POLJAK, ki je diplomirala na Glasbeni akademiji v Zagrebu, kasneje tam tudi magistrirala, udeleževala pa se je tudi več mojstrskih tečajev in festivalov doma in po svetu. V januarju je v Slovenj Gradcu igrala Prokofjeva in skladbe Črta Sojar Voglarja.

Voda - največji čudež

Janez Pelko

Čudeži so v vsakdanjem svetu tisti pojavi, ki so po svoji neobičajnosti drugačni od naših pričakovanj; kot misterije smatramo tisto, kar je delno ali povsem zavito v tajinstvenost. Okoli nas imamo v neposredni bližini toliko čudežev in misterijev, da jih moramo vedno na novo proučevati, čeprav so že zdavnaj razloženi. Mnogi smo lahko presenečeni, ko spoznamo, da je običajna voda največji čudež, ki ga poznamo. Nobena znana substanca ni zavita v toliko neobičajnosti, misterijev in paradoksov, kot je voda.

V zadnjih desetih letih je bilo s področja vode kar precej pojasnjene in razložene, izsledki so postali uporabni. Niti fizika, kemija ali biologija niso bile dovolj za proučevanje vode, ker so raziskovale le s svojega zornega kota in svojih izsledkov niso povezovale. Nova znanost, ki jo imenujemo hidronika, na celovit način proučuje vodo in njene fenomene in vse, kar je povezano s temi fenomeni, verjetno pa se bodo pojavili še novi. O vodi je tudi že v e l i k o napisanega, v pričujočem tekstu želim le osvežiti nekaj pojmov in razlag.

LASTNOSTI VODE

Vsi vemo, da je voda kemijska spojina H_2O , brez barve, okusa in vonja, da se pojavlja v treh agregatnih stanjih: tekočem, trdnem (led) in plinastem (para), da ima gostoto 1 kg na 1 l volumna, da je vseprisotna na Zemlji, pokriva njene površine in tvori približno enakih telesne mase živih organizmov, tudi človeka, kar je lahko slučajno ali pa ne. Ocenjeno je, da je 98 % vode v oceanih in morjih in ta je slana, 2 % vode pa je sladke vode v jezerih, ledenikih, rekah, ki pa tudi ni vsa uporabna za življenje. Voda ima izredno sposobnost kroženja, stalno potuje zaradi klimatskih razmer, ki jih tudi ustvarja, včasih je ujeta v čvrstih materijah ali v ledu, vendar podzemni in nadzemni tokovi zaradi gravitacije povzročajo stalno premikanje vode. Kroženje vode ni teritorialno lokalizirano in lahko rečemo, da ni molekule vode, ki ne bi že večkrat obšla Zemljo ali že bila kdaj ujeta v kakšni rastlini, živali ali človeku.

Voda je tudi najmočnejše splošno topilo, saj raztaplja več kot 135 snovi in tudi kamenine, kar je med drugim dokazala v naravi s tvorbo in spreminjanjem reliefa Zemlje.

Specifična toplota vode je nadaljnja drugačnost vode od večine drugih substanc, ta lastnost se uporabljata v tehnologijah hlajenja in ogrevanja. Tudi znoj, ki ga izločamo, je v največji meri iz vode in je zato odlično naravno sredstvo za ohlajanje organizma.

Ena od anomalij vode je sprememba njene gostote pri ohlajevanju; bolj je hladna, bolj se krči, kar velja sicer tudi za ostale tvarine. Toda za vodo to velja le do $+4\text{ }^{\circ}\text{C}$; če jo ohlajamo še bolj, se voda začne širiti in ko pri $0\text{ }^{\circ}\text{C}$ postane led, je njen volumen za 9 % večji, postane lažja in zato led plava na vodi, kar omogoča, da voda v globinah ne zmrzne in s tem ohranja v vodi življenje.

Voda za osvežitev.

Pomemben je tudi hidrostatični paradoks, ki sicer velja tudi za ostale tekočine, kar pa seveda ne zmanjšuje paradoksalnosti vode. Tehnično povedano, hidrostatični paradoks je v tem, da je pritisk tekočine na dno posode odvisen le od višine nivoja tekočine v posodi in ne od njene oblike in torej ni odvisen od celokupne količine tekočine. To je nekako skregano z našim razumevanjem prave logike razuma, toda v praksi je tako.

VPLIVANJE NA VODO

Na vodo, ki teče skozi zemljo, vpliva zemeljsko magnetno polje in ima taka voda večji potencial kot kamnine in rudnine, s tem pa se ustvarjajo določene spremembe v vodi, spreminjajo se fizikalne lastnosti vode. Voda, ki teče skozi geomagnetno polje, pridobiva proste elektrone, kar vpliva, če takšno vodo pijemo, na uravnavanje telesnega magnetizma, ta pa spet nadalje stimulira biokemične procese, ki

so osnova telesnim komunikacijskim sistemom in samozdravljenju telesa. Veliko znanstvenih študij, ki so proučevale uporabo naravne magnetizirane vode, je pokazalo izboljšanje zdravstvenega stanja pri mnogih boleznih in tudi boleznih, ki so vezane na starost in staranje. Naravno magnetizirana voda pozitivno vpliva na živčni sistem, uravnava krvni pritisk in vpliva na hitrejši proces zdravljenja in celjenja ran.

S pojavom elektromagnetizma so se pojavile zamisli in možnosti za umetno magnetiziranje vode. Raziskovalci so odkrili izredno blagodejne vplive vode, ki je bila prepuščena skozi magnetno polje, na žive sisteme, to je na razne rastline in živali. Uvedli so sistem magnetiziranja vode in uporabo le-te v poljedelstvu, kjer so dosegali vidne rezultate pri prirastu poljščin in kaljivosti semen. Tudi živali, napajane z magnetizirano vodo, imajo večji prirast, večjo zdravstveno odpornost, kokoši dajejo več jajc, poveča se mlečnost krav. Zelo dobri rezultati se z magnetiziranjem vode dosegajo na področju tehnike, predvsem v kotlovskih sistemih in vodovodnih instalacijah, kjer se skoraj ne pojavlja več tvorba vodnega kamna, s čimer se zmanjšujejo stroški čiščenja in vzdrževanja. Tudi nafta, ki se prepušča skozi magnetno polje, ne tvori več oblog na stenah cevovodov, pomembno je tudi odkritje, da je beton, napravljen z magnetizirano vodo, precej odpornejši na razne atmosferske vplive, kot so običajni betoni. Natančnejših in znanstvenih izsledkov o vplivu umetno magnetizirane vode na človeka še ni, znano pa je dokazano, da ima naravno magnetizirana voda veliko pozitivnih učinkov na počutje in zdravje.

Kadar znanost nečesa še ne zna ali ne more pojasniti, zadevo rada ignorira ali spregleda, kot da pojava sploh ni. Danes že kar dosti govorimo o tem, da ima voda spomin, da si zapomni mnogo informacij in jih prenaša. In to je še eden izmed fenomenov vode, s katerim se v svetu ukvarjajo mnogi posamezniki in tudi največji instituti.

Uspehe homeopatije je v osnovi iskati predvsem v obdelavi vode, ki ji dodamo zdravilno sredstvo in večkrat potenciramo, to je, razredčimo in vsakič dobro pretresemo. To pomeni, da si bo voda zapomnila prisotnost razredčene snovi tem bolj, čim večkrat se snov razredči in dobro pretrese. Dokazano je, da v velikokrat potencirani raztopini ni več niti molekule prvotne snovi, pa vendarle deluje in zdravi. Voda, v kateri se to dogaja, si zapomni zdravilnost kot informacijo in jo, ko pride v telo, preda telesnemu informacijskemu sistemu in telo se začne zdraviti po načelu samozdravljenja.

Voda pa si zapomni tudi glasbo, lepe ali grde besede, to so v bistvu različne vibracije, ki jih voda oblikuje v različne kristale, te pa lahko celo slikamo s posebnim fotografskim postopkom. Ali pa lahko voda tudi »pozabi« pridobljene informacije? S poskusi so dokazali, da lahko, da se informacije zbršejo pod vplivi močnega magnetiziranja vode, s pregrevanjem vode nad 65 °C, da pa se informacije lahko potem ponovno vnesejo. Torej imata hidromagnetizem in spomin vode isto fizikalno svojstvo, to je, da sta bazirana na elektromagnetizmu.

Voda doživlja spremembo v svoji strukturi tudi, ko jo zamrznemo in nato odmrznemo. Raziskave kažejo, da tako spremenjena voda pozitivno deluje na biokemične procese v živih organizmih in dosega podobne učinke kot magnetizirana voda. Rastline, zalivane s takšno odmrznjeno vodo, lepše in hitreje rastejo, živali, ki jim ponudimo običajno in odmrznjeno vodo se bodo raje odločale za pitje odmrznjene vode. Sicer pa je zmrzovanje in otopitev ledu povsem naraven in reden pojav na našem planetu in zaradi kroženja vode lahko rečemo, da ni kaplje vode, ki ne bi bila že kdaj zamrznjena.

Pogosto slišimo za izraz mrtva voda, ki ne vzpodbuja več življenja in v kateri življenje zamre. To se zgodi z vodo, ki jo segrejemo nad 65 stopinj, voda v biološkem smislu umre. Če takšno vodo izpostavimo sončnim žarkom za več dni, bo ponovno biološko oživela. Takšno vodo so poimenovali dinamizirana voda in opazili, da ima takšna voda izredno dober vpliv na rast določenih poljščin. Včasih je treba vodo zaradi onesnaženja prekuhati, s tem sicer izgubi precej svojih lastnosti, je pa še vedno uporabna za druge namene.

V naravnem procesu kroženja je voda vedno zastavljena sončnim žarkom in se tako na svoji poti sama dinamizira.

Piramide, kot oblika, imajo in dajejo svoje znane in manj znane efekte. Znan in patentiran je efekt, da se britvica v piramidi, položena nekaj časa na 1/3 višine, sama naostri. Čeprav ta efekt znanstveno še ni razložljiv, ga je znanost sprejela in so ga mnogi preizkusili na več načinov. Tja položena hrana se na tej višini veliko pozneje kvari, sadje ne zgine, temveč se posuši – mumificira. Eden najbolj zanimivih piramidnih efektov je nastanek piramidne vode, ki jo dobimo tako, da vodo v posodi za nekaj dni postavimo na 1/3 višine piramide. Voda spremeni del svoje strukture in postane zdravilna, v prvi vrsti pomaga pri vzpostavljanju psihičnega ravnotežja in pospešuje eliminacijo negativnih emocionalnih stanj; pomaga pri študijskih in športnih aktivnostih, izredno dobro pospešuje rast rastlin. Spet pa se njen učinek izgubi, če tako vodo segrevamo nad 65 stopinj, ni pa tudi znano, kako dolgo piramidna voda zadrži svoje lastnosti. Za testiranje, raziskovanje vode in odkrivanje novih spoznanj je torej še veliko možnosti.

Stališče hidronike, znanosti, ki se celovito ukvarja s fenomenom in raziskovanjem vode, je, da je pri vplivu

energetskih polj okoli živih organizmov prav voda osnovni nosilec avre. To potrjujejo posnetki vodnih kapljic s kirlianovo kamero, ki ji je dodan posebej pribor za slikanje tekočin. V avri, energetskem polju vode, je obilo informacij in opazne so razlike med različnimi vrstami vod in tudi to, kakšnim vplivom je bila izpostavljena. V laboratorijih ugotavljamo običajno fizikalne in kemijske lastnosti vode, zanima pa nas, ali ima voda tudi energetske lastnosti in kakšne informacije so v njej. Ali lahko slikamo tudi spomin vode in izvemo, kakšne informacije nosi? Upamo, da bodo prizadevanja raziskovalcev in razvoj novih tehnologij kmalu omogočili pridobivanje teh informacij iz vode. Sedaj vemo že, da imajo čiste, lepe in dobre vode lepe avre in pravilno formirane kristale.

ZDRAVJE IN VODA

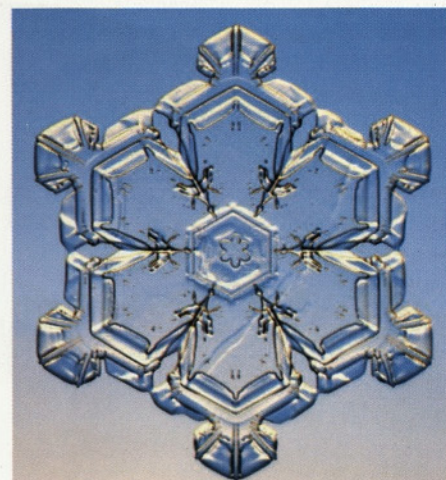
Pojem živa voda je že preveč posplošen in zavednoten. Danes ni več vsaka voda, ki preteče sedem kamnov, živa in čista voda. Pod pojmom živa voda razumemo vodo, kakršna je v živih organizmih. Poznanih je mnogo načinov, kako izboljšati kvaliteto »urbanih« pitnih voda v naših cevovodih. Razni filtri, magneti, kristali, membrane, kombinacije vseh teh naprav sicer izboljšujejo in oplemenitijo pitno vodo, da je bolj prijazna in koristna za naše telo, rastline in živali. Vendar najbolj čisto in najbolj koristno vodo za naše telo najdemo le še na nekaj lokacijah na Zemlji. Znane so po tem, da tam živi največ stoletnikov in dobro kondicioniranih ljudi, gre za posebno ledeniško vodo, ki ima posebej prirejeno sestavo mineralov v zelo drobnih oblikah, in anionski vodik, ki daje vodi antioksidantske sposobnosti. Taka voda, znana pod imenom voda tipa Hunza (Hunza so ljudstvo, ki živi v ledeniški dolini v Himalajskem pogorju), je še najbolj podobna živi vodi, kakršna je v živih organizmih.

Voda za zdravje, Voda je zdravje, Brez vode ni zdrava in še več je naslovov, ki nas vedno in dobro namerno opozarjajo na redno pitje večjih količin vode dnevno, najmanj od 1 do 2,5 litra na dan. Radi bi pili najboljšo vodo, potrebujemo pa kakršno koli, poleti več, otroci sorazmerno več kot odrasli, podnevi več kot ponoči, pri težjih delih na vročini več kot doma. Tudi vrsta prehrane vpliva na potrebe po vodi, prav tako, če pijemo alkoholne in kofeinske pijače, ki vežejo veliko vode, tudi ni vseeno, kdaj pijemo vodo. Koristno jo je piti pred obrokom, manj pa med jedjo in takoj po njej, prebavni sokovi so tudi tekočine in če hkrati pijemo in jemo, razredčimo prebavne sokove in upočasnimo prebavne procese. Sadni sokovi niso pijača, to je hrana, čaj, alkohol in umetni kofeinski napitki niso tista voda, ki jo potrebujemo. Približno 2/3 vode dobimo vase s pitjem, ostalo s hrano, najbolj primerna hrana so sadje in zelenjava, nekaj vode pa proizvede naše telo samo, z oksidacijo vodika in hranilnih snovi. Vodo, ki jo popijemo, pa mora telo najprej spremeniti v tako obliko, ki najbolj ustreza celicam.

In kako se naše telo odzove, če ne uživamo dovolj vode? Vsako dolgotrajnejše pomanjkanje vode v telesu se sčasoma razvije v bolezen. Telo ima sicer za vodo svoj varčevalni sistem, ki pa lahko vztraja le določen čas. Najprej dobijo vodo možgani, potem šele ostali organi. Alarmni znaki, ki jih daje telo ob pomanjkanju vode, so znižan krvni pritisk, kar občutimo kot omotico, lahko pride do odpovedi ledvic,

Napetost vode.

Kristal vode.

Čudežna kapljica.

možganske kapi, srčnega infarkta. Že manjša dehidracija povzroča upad psihofizičnih sposobnosti, zmanjša se sposobnost obvladovanja stresa, poveča se razdražljivost, poviša se telesna temperatura, kar še povečuje nadaljnjo izgubo vode iz telesa.

Bi bili radi bolj zdravi? Torej pijte in pijte vodo, dobra voda v pravih količinah je najboljša splošno zdravilo.

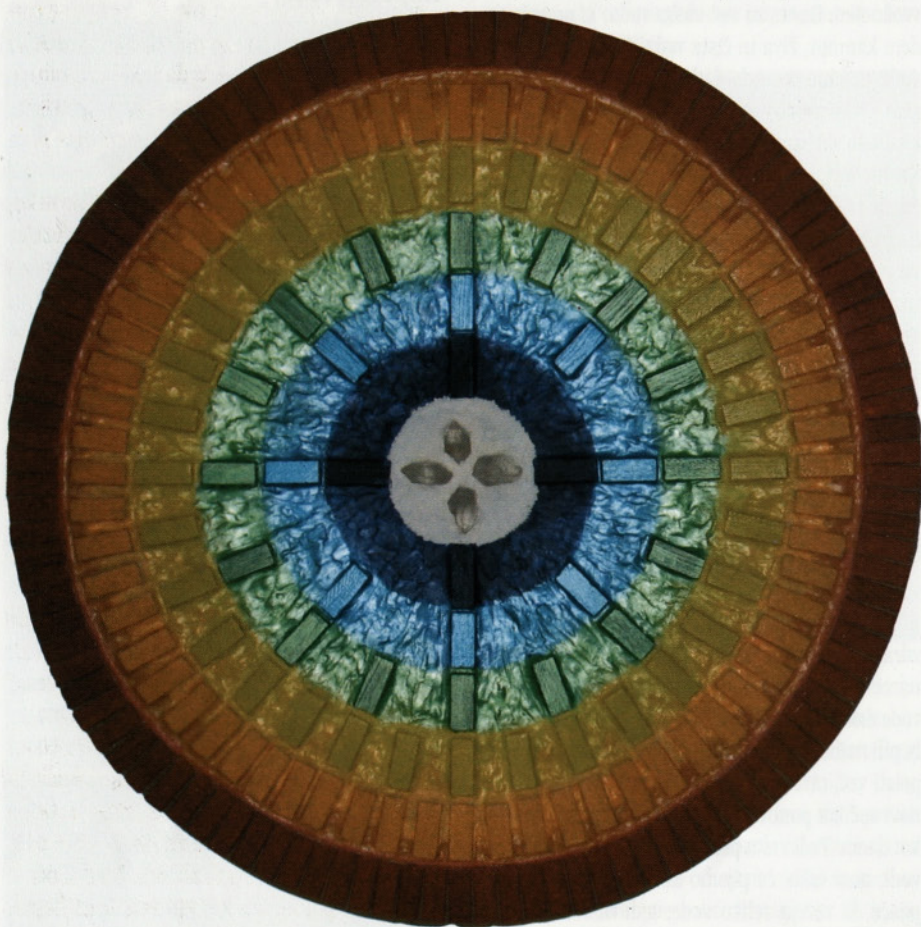
Svetloba

Meditacija

Karma predstavlja naravni zakon, po katerem posameznik za vsako dejanje utрпи posledico. Posledica je lahko dobra ali slaba. Karma je zakon vzroka in posledice. V fiziki se kaže kot zakon ravnotežja, izravnave, v pravu pa kot zakon pravice. Pravilna dejanja tvorijo dobre karme, slaba dejanja pa ustvarjajo slabe karme. Prejmeš tisto, kar zaslužiš, in požanješ, kar poseješ. Še tako nepomembno dejanje, kot je samo dih ali drobno delo, ne uide ustrezni karmi. Ko

vsako živo stvar v neskončnih vesoljnih prostranstvih. Vsi ljudje na Zemlji smo ujeti v karmo, od najmanjše amebe do najvišje razvitih možganov. Vsi ljudje pa trpijo zaradi storjenih dejanj. Karma je prevladujoča sila v vesolju in nas goni sem ter tja kot zmedene ovce. Obstajajo tri vrste karme, s katerimi je obremenjen človek, ko se rodi. Neposredno pri vstopu v življenjsko sfero se v njem nahaja ogromna pretekla shranjena karma, ki se je v njem zbirala daljša obdobja. Da do rojstva sploh lahko pri-

je pa dobro pogledati v svet in videti. Videti pomeni, biti inteligenten in se zavedati. Pogledajmo v današnje bolnice in videli bomo. Otroci že ob rojstvu dobivajo izredno težke bolezni, čeprav še nikoli niso sploh dodobra zagledali luč sveta. Vsake toliko časa se dogajajo težke nesreče, vojne, potresi in vsemogoče katastrofe in ne smemo misliti, da je to zgolj slučaj in posledica vetra ali nekega naključja. Ne, to je vse posledica našega bivanja v ujetosti minljivega. Univerzalnost karmičnega zakona je poglavitni dejavnik, ki ohranja in povezuje vsako življenje, tako človeško kot živalsko, v nekakšno družinsko celoto v medsebojnem prepletenem zgodovinskem in karmičnem okolju. Prav iz tega vzroka človek ne sme ubijati in se hraniti z živalmi ali jih kako drugače mučiti. Tako ustvarimo dolg, ki ga bomo morali plačati. Temu nobeden ne uide, Bog pa je neskončno usmiljen in odlaga z odplačili. Takoj ko se tega zavedamo, lahko preidemo v stanje poti v meditacijo in pričnemo z odplačili. Dana nam je možnost poplačati, kar nam gre, zato je to obnem blagoslov, po drugi strani pa je potrebno naloženo pretrpeti. Kdor ni pripravljen, mu je dovoljeno odlagati več obdobji, a na kraju ga venomer ujame zanka zakona, ki traja več ali mnogo življenj. Dejanja vedno potujejo s človekom, tega pa se večina ne zaveda ali pa namerno odklanja. Zanje se s smrtjo vse konča. Tisti, ki se zavedajo, vedo, da se morajo računati poplačati in da se tu ne da varati kot v poslovnem svetu. Slej ko prej mora priti do poravnave in če se računani niso poravnali v tem življenju, se mora posameznik ponovno vrniti, da jih poravna. Ko bodo današnji ljudje v svetu spregledali in postavili zakon karme na svoje mesto, bo prišlo do učinkovitega premika, prej ne. V nadaljevanju nespremenjenega stanja sveta, v katerem se karma ignorira, bo vsekakor prišlo do poravnave, z razliko, da bomo ustvarili več tiste slabe karme, ki jo bomo morali zopet pretrpeti. Ko izboljšamo sebe, izboljšamo svet. Ker smo ves čas (ne)popolni, delujemo iz nezavednega in ustvarjamo napake. Na napakah se učimo in tudi trpimo tako dolgo, dokler ne postanemo bolj zavedni. V večjem zavedanju manj trpimo in gledamo ter ustvarjamo boljši svet. Ko je Svetloba najmočnejša, je Bog človek in obratno.

spustimo teniško žogico na tla, zemlja ni več takšna, kot je bila pred tem, vse se spremeni. V vsakem gibu roke, v vsaki kretnji, v vsaki misli je skrita posledica. Takoj ko nekomu podarimo besedo, se nam ta vrne v enaki meri čez čas. Akcija in reakcija se izražata na dva karmična načina. To velja od najmanjšega lističa v vetru do gibanja planeta po njegovi orbiti. Zavezuje kuščarja, ki požira hrošča, kakor tudi profesorja, ki poučuje svoje učence. Karma je univerzalni zakon, ki se nanaša na

de, se človeku naloži samo del te karme, ki se imenuje karma usode, to je druga vrsta karme, ki jo mora človek v enem življenju do trenutka smrti odplačati. Smrtni čas je že določen in tudi število vdihov in izdihov. Karmo usode ne moremo spremeniti. Človek jo mora odslužiti z veseljem ali z največjo žalostjo. Poleg te vrste karme, ki jo moramo sproti predelati, nam je dovoljeno ustvarjati novo, sprotno karmo, nova semena, ki predstavljajo tretjo vrsto karme. V to, kar je napisano, ni potrebno verjeti,

Zen Aj

Februar 2005

OONA

Oven

Pred vami so dnevi neobičajnih srečanj in romantike, lahko pa bi srečali osebo, o kateri ste doslej samo sanjali. Konec meseca malo popazite na zdravje. Več počitka potrebujete. Vse je lažje, če imate prijatelje!

Bik

Velik kaos v vaših poslovnih načrtih. Okrog valentinovega vas čakajo romantični trenutki, čeprav boste že naslednji dan zadevo gledali z drugačnimi očmi. Vse do 15. pazite, kaj govorite, varujte se opravljevc in laži.

Dvojčka

Učenje, izpiti in prijetna družjenja so pred vrati. V družbi boste priljubljeni in vse vam bo šlo kot po maslu. Spoznali boste, da sta znanje in izobrazba zelo pomembna za vašo kariero. Čuvajte svoje živce.

Rak

Denarna vprašanja bodo v središču pozornosti. Lahko bi dobili ugoden kredit. Tudi v ljubezni vas čakajo lepši trenutki, čeprav boste ozavestili svoje kritične točke. Premislite, preden delujete. Privlačilo vas bo okultno.

Lev

Ljubezen se bo znašla na preizkušnji, ljubosumni in sumničavi boste. V mnogih situacijah boste napačno reagirali, prepričani boste na dnevnem redu. Poslovne relacije bodo tudi ogrožene vse do 15. Sprijazniti se boste morali, da vam usodo krojijo drugi.

Devica

Glavna skrb in naloga tega meseca bo posel, urejanje hiše in zdravje. V ljubezni boste v glavnem samo flirtali in o tem razglabljali s prijatelji. Za zdravje poskrbite malo bolj. Proti koncu meseca bo več energije.

Tehnica

Vse se bo vrtele okoli ljubezni. Delo bi lahko trpelo, če boste med delovnim časom govorili samo o ljubezni. Razpoloženje bo spremenljivo. Mnogi se boste odločali med dvema oseba; vsaka vam bo po svoje všeč. Če niste čisto prepričani, počakajte!

Škorpijan

Precejšen nered in nerazumevanje v družini in sorodstvu. Spori okoli denarja ali dediščine. Vse preveč agresivni boste, primanjkovalo vam bo taktosti in tolerance. Vaše negativne lastnosti bodo imeli drugi čast opazovati! Vzemite se v roke!

Strelec

Energije bo na pretek. Stalno se boste neke gibali, aktivno življenje v službi vas čaka v prvi polovici meseca. Druga polovica meseca bo malce napornejša, soočiti se boste morali z nekaterimi privatnimi in družinskimi težavami.

Kozorog

Reševanje finančne situacije vam bo vzelo nekaj časa. Ugoden kredit lahko dobite. Uspešni boste. V načrtovanju in reševanju poslovnih situacij bi vam lahko pomagal partner. Ljubezenski dogodki se bodo obrnili v zeleno smer. Strast in prijateljstvo.

Vodnar

Privlačni in zanimivi boste. Pravi čas za osvajanje je. Nekdo, ki živi malce neobičajno, vas bo tudi neobičajno privlačil. Všeč vam bo vse, kar je malo drugačno. Svojo usodo boste končno vzeli v roke.

Ribi

Zaupate svoji intuiciji. Delovali boste mirno, čeprav bo v vas divjal nemir. Spremenljivega razpoloženja boste. Iskra privlačnosti bi se lahko zaiskrila z osebo, ki vam je na nek način nedostopna ali živi v drugem kraju in predvsem drugače od vas.

Odmor

pred uro resnice

Hej, študentarja!

Zopet se vam javljam. Lahko me preverite, še vedno študentka. Vendar s to razliko - da sem zdaj zamenjala lokacijo. Ampak nič ni izgubljenega. Prej lahko rečem, je veliko pridobljenega, saj pravijo, da vsaka šola nekaj stane. Res stane, a vse skupaj pomaga, da se kaj naučimo. Bom raje zaključila z moraliziranjem.

Mimo so brucovanja in spoznavna srečanja. Mimo je veseli december in z njim skoraj vse zabave. Konec je lahkotnega obdobja, ko so bila obvezna samo predavanja in obiski vaj. Prvo izpitno obdobje je tukaj. V zraku se čuti, da se približuje preverjanje znanja. Vse se je umirilo. Redko komu se še da hoditi na zabave. Se pravi iti ven, na žur. Ozračje je pripravljeno na resnico, koliko smo zares naredili za prvo izpitno obdobje.

Ne vem, če lahko delim nasvete, kako in kaj se učiti ter tako pripomoči k boljšim rezultatom. To veste najbolj vi. Saj vem, da se grozno sliši, ampak če se še zdaj niste začeli učiti, vam že primanjkuje časa. Če pa je že prepozno, vas bo pekla vest. Ali pa tudi ne. Morda se boste samo spraševali, zakaj niste že prej sedli za mizo in delali. Če pa niti tega niste naredili si še to ne boste mogli očitati. A kdo sem jaz, da vam težim? Naj vam raje težijo vaši doma.

Takšen čas je in v teh dneh bi bilo dobro izključiti mobilne telefone, skriti daljinske upravljalnike.

Znanka mi je pred kratkim sporočila, da si je pospravila sobo in pisalno mizo. „Aha!“ sem si mislila. „Zakaj že? Za učenje, seveda!“ Tudi jaz sem se ji pohvalila, da tudi sama pospravim. Vsak mesec. Vedno z istim namenom. Zato vam razlagam, zakaj je dobro izključiti in skriti vse zapeljive elektronske igračke. Če pa vseeno še nimate energije za uk, je bolje oditi ven. Na sprehod. Sveži zrak vam bo dal novih moči. To je pametneje kot ves dan dezinficirati pisalno mizo.

Kdo pa sem jaz, da vam lahko solim pamet? Kot da že nimate dovolj skrbi. Zato bom končala. Kako že? Vsem želim uspešne dneve v tem prvem obdobju, kot sem vam voščila ob novem letu. Ponavljam! Naj se vam dobro iztečejo vsi kolokviji, izpiti in zagovori.

In če ne bo šlo? Dobro je kakšen petek zvečer ostati doma. Se zabubiti in izginiti iz obličja dosegljivosti. Pomaga! Preverjeno.

KatjaR

Občina Šoštanj objavlja na podlagi 16. člena Statuta Občine Šoštanj (Uradni list Občine Šoštanj št. 10/2000), sklepa Sveta Občine Šoštanj in Komisije za vodenje in nadziranje postopkov o pridobivanju in razpolaganju s stvarnim premoženjem občine z dne 18. 8. 2004 na podlagi 40. člena Uredbe o pridobivanju, razpolaganju in upravljanju s premoženjem države in občin (Uradni list RS št. 12/3)

JAVNO ZBIRANJE PONUDB za prodajo nepremičnin

1.

Naziv in sedež organizatorja javnega zbiranja ponudb: Občina Šoštanj, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj, telefon 03/89 84 300, fax 03/ 89 84 333

2.

Opis predmeta prodaje

a) Poslovno-stanovanjska stavba z dvoriščem v skupni izmeri 301 m², ki stoji na zemljišču parc. št. 1060/2, vpisana v vložku 300 v k. o. Šoštanj (**Objekt Trg svobode 3 v Šoštanju - BIVŠA KOVINOTEHNA**). Nepremičnina predstavlja večji, dvoetažni, prazen, poslovno-stanovanjski objekt v mestnem jedru, ki ga bo treba obnoviti. Kupec bo moral pri obnovi ali nadomestni gradnji upoštevati določila UN Šoštanj, z obnovitvenimi deli ali nadomestno gradnjo pa pričeti najkasneje v roku dveh let od podpisa kupoprodajne pogodbe in vsaj zunanost objekta urediti najkasneje v roku štirih let od podpisa pogodbe, sicer se pogodba razveljavi, kupnina pa vrne v nominalnem znesku brez obresti. V primeru, da kupec z obnovitvenimi deli ne bo pričel v navedenem roku in bo želel nepremičnino prodati, si prodajalec pridržuje predkupno pravico. V primeru, da prodajalec ne bo uveljavljal predkupne pravice, lahko kupec proda nepremičnino tretji osebi le pod pogoji, določenimi v tej točki.

b) Zemljišče parc. št. 68/1 – gozd v k. o. Skorno pri Šoštanju. **Zemljišče predstavlja gozd z imenom »grajska planina«**, ki se razteza levo od lokalne ceste Florjan–Bele Vode in meri po katastrskih podatkih 48,1694 ha.

3.

Izklicna cena za nepremičnino znaša:

- pod točko a) 12.000.000,00 SIT,
- pod točko b) 55.173.022,00 SIT.

4.

Pogoji razpisa in dokumenti, ki morajo biti v posamezni ponudbi priloženi:

a) Ponudbe lahko predložijo fizične in pravne osebe iz držav EU. Zastopniki pravnih oseb se morajo na javnem odpiranju ponudb izkazati s pooblastilom za zastopanje. Ponudba mora vsebovati: ime in priimek oziroma ime pravne osebe in točen

naslov, ponujeno ceno za nepremičnino, plačilne pogoje, dokazilo o plačilu varščine, pisno izjavo, da ponudnik sprejema razpisne pogoje.

- b) V ponudbi za nakup poslovno-stanovanjske stavbe pod a) mora biti naveden tudi predlog predvidene dejavnosti oziroma namembnost obnovljenega objekta in predvideni rok pričetka in zaključka obnove objekta.
- c) Ponujena cena je lahko najmanj enaka ali višja od izhodiščne, plačilni pogoji pa le za prodajalca ugodnejši od v razpisu določenih.
- d) Nepremičnina se prodaja v celoti po načelu "videno – kupljeno".
- e) Vsi stroški in dajatve v zvezi s prenosom lastništva bremenijo kupca.
- f) Interesenti morajo vplačati varščino v višini 10 % izklicne cene nepremičnine, ki jo dražijo, na področju EZR Občine Šoštanj, št. 01326-0100018560, s pripisom »Za javno zbiranje ponudb« do vključno 2. 2. 2005.
- g) Izbrani ponudnik mora skleniti pogodbo najkasneje v roku 15 dni po prejemu sklepa o izbiri in plačati kupnino v roku 8 dni od sklenitve pogodbe, pri čemer je plačilo celotne kupnine bistvena sestavina pogodbe.
- h) V primeru, da izbrani ponudnik ne sklene pogodbe v roku, se mu vplačana varščina ne vrne. Vplačano varščino bo prodajalec uspelemu ponudniku vračunal v kupnino, neuspehim ponudnikom pa vrnil v 15 dneh od dneva odpiranja ponudb brez obresti.

5.

Ponudbe morajo biti predložene v zaprti kuverti na naslov: Občina Šoštanj, Trg svobode 12, Šoštanj, z oznako »Javno zbiranje ponudb za prodajo nepremičnin« najkasneje do dne 2. 2. 2005 do 15. ure.

6.

Javno odpiranje ponudb bo v **sredo, dne 02.02.2005 ob 16. uri**, v sejni sobi Občine Šoštanj, Trg svobode 12, Šoštanj.

7.

Prodajalec na podlagi te javne ponudbe ni zavezan k sklenitvi pogodbe o prodaji nepremičnine najugodnejšemu ponudniku oziroma lahko začeti postopek do sklenitve pravnega posla ustavi.

8.

O tem, kdo je najugodnejši ponudnik, bodo ponudniki obveščeni v roku 8 dni po odpiranju. Izbran bo ponudnik, ki bo izpolnjeval vse zahtevane pogoje in ponudil najvišjo ceno, pri enakih ponudbah pa ponudnik, ki bo ponudi krajši rok obnove objekta.

9.

Izračitek nepremičnine in prenos lastništva se opravi po plačilu celotne kupnine.

10.

Vsa dodatna pojasnila in informacije lahko zainteresirani ponudniki dobijo na zgoraj navedenem naslovu vsak delovni dan med 10. in 12. uro na tel.: 03 89 84 300, kontaktna oseba Sonja Novak. Ogljed nepremičnin je možen po predhodnem dogovoru.

ELEKTRO STARS

Velenje
SP Do 35
LIST
2005

352(497.4 Šoštanj)

9002879.1

COBISS

KNJIZNICA VELENJE

Sodelujejo lahko vsi ustvarjalci elektronike, ki še niso izdali svojega albuma, s katero koli zvrstjo elektronike. Faktorji, kot so leta, spol, starost, zvrst glasbe in podobno, nas ne zanimajo - zanima nas samo dobra elektronika.

Prednost bodo imela dela, ki vključujejo slovenski jezik (kar seveda ne velja za instrumentalne). Opazili smo namreč, da je v domači elektroniki slovenščina že praktično izumrla, kar se nam zdi alarmantno glede na to, da je prav jezik tisto, kar nas naredi edinstvene. Pomislite samo, da nas je manj kot dva milijona in da imajo na svetu največjo vrednost prav tiste stvari, ki jih je malo! Morali bi se torej bolj zavedati, kako čudovito je, da smo med redkimi izbranci, ki nam je dano govoriti ta redek in dragocen jezik! Zato vse sodelujoče pozivamo, naj v svoja vokalna dela vsaj delno vključijo besedila v slovenskem jeziku! Edini poudarek je torej na slovenščini, seveda pa nam lahko pošljete tudi verzije v angleščini ali kakšnem drugem jeziku.

Izbrana dela bodo ob koncu leta izšla na kompilaciji, skozi vse leto jih bomo tudi predstavljali v oddaji Nova elektronika ter poskrbeli tudi za širšo promocijo projekta in izbrancev doma in v tujini.

Dela pričakujemo na naslovu:

Radio Slovenija, Nova elektronika, za Elektro Stars, Tavčarjeva 17, 1000 Ljubljana.

(Na priloženi fotografiji: Mateja Klarič - voditeljica Nove elektronike, avtor fotografije: Rajko Bizjak)

Poslanska pisarna Državnega zbora RS je odprta vsak ponedeljek od 8., do 10. ure v 3. nadstropju (terasa) občinske zgradbe na Trgu Svobode 12, Šoštanj.

N.Si
Nova Slovenija
Krščanska ljudska stranka

**RAZVOJNA
ENERGIJA
ŠALEŠKE
DOLINE**

Razvoj prinaša priložnosti skupnega načrtovanja prihodnosti

Brez dvoma je usklajen načrtovani razvoj okolja, ki ga s svojim delovanjem sooblikuje gospodarstvo Savinjsko-Šaleške doline, dokaz, da smo partnerji v tem procesu pripravljeni sprejeti odgovornost tudi za njeno prihodnost. Le-ta se kaže v tem, da imamo ves čas pred očmi vizijo slike časa, ki šele prihaja.

Naša dolžnost je, da z razvojem že danes ustvarimo priložnosti, na katerih lahko odgovorno gradimo prihodnost.

Zastarele tehnologije se nezadržno uklanjajo modernizaciji. Ne le zavoljo ekonomske konkurenčnosti, temveč v enaki meri tudi zaradi zahtev po optimalnejši obremenitvi in posledično ohranitvi naravnega okolja. Gre za proces selitve resursov na trgu brez meja, na katerega je vstopila tudi Slovenija.

Procesa globalizacije se ne da zavirati, kaj šele ustaviti. Prav pa je, da predvidimo socialne nevarnosti, ki jih s seboj prinašajo naložbe v razvoj in z odgovorno zastavljenimi programi že danes ustvarimo vse potrebno za njihovo ublažitev. Načrtovana modernizacija proizvodnih kapacitet v TEŠ gotovo prinaša stabilnost in veliko dobrega. Ne le za zaposlene v energetiki in partnerje, med katerimi gre posebej izpostaviti poslovno partnerstvo s Premogovnikom Velenje. Nove naložbe bodo prinesle neposredne pozitivne učinke ter številne prednosti in priložnosti za celotno regijo. Tudi na nacionalnem nivoju se bodo pokazali številni razvojni izzivi, za katere bo šele treba najti vse odgovore.

Nosilci razvoja imamo pomembno prednost pred ostalimi. Lastno prihodnosti aktivno ustvarjamo sami. Če bomo pametno izkoristili vse priložnosti, se lahko veselimo, da bo prihodnost takšna, kot si jo želimo vsi, ki tu živimo in ustvarjamo.

Dr. Uroš Rotnik, direktor TEŠ

Razvojni načrt je garancija za vse nas

Strategija in razvojna pot, ki sta zastavljeni danes, bi morali biti že pred desetimi leti. Brez strategije, ki si jo je v naslednjih letih zastavila TEŠ in ki sta ji prislughnili tudi vlada in posredno Holding Slovenske elektrarne, ne bi bilo perspektive za to dolino in širše.

S sprejetjem razvojnega načrta pa je vzpostavljena dolgoročna varnost delovnih mest in uspešno poslovanje za Premogovnik Velenje in Termoelektrarno Šoštanj. Zelo žalostno je, da zaradi zastarele tehnologije v starejših blokih termoelektrarne in slabih izkoristkov že nekaj časa mečemo stran milijon ton premoga.

Nova tehnologija bo prinesla mnogo boljše izkoristke, tudi do 43 odstotkov, manj onesnaženja in konkurenčno ceno električne energije, ki se bo pojavila ne samo v Sloveniji, ampak tudi na evropskem trgu.

Uspešen razvojni načrt pa ni samo uspeh in garancija za zaposlene, ampak tudi garancija za vse občane Šaleške in Savinjske doline, posredno pa tudi celotne Slovenije. Pri vsem tem pa bo zelo pomembna tudi popolna podpora lokalnih skupnosti in ne samo vodstva Termoelektrarne in Premogovnika.

Seveda pa je že danes, pri izvajanju te strategije, potrebno razmišljati dolgoročno, in sicer kaj bo po štiridesetih letih, ko bodo za zapiranje Premogovnika in odpravo morebitnih problemov v TEŠ potrebna ogromna finančna sredstva.

Ivan Atelšek, predsednik nadzornega sveta TEŠ

Odgovorni smo za našo prihodnost

Premogovnik Velenje je pomemben in zanesljiv člen v proizvodnji električne energije. Zavedamo se svojih posegov v okolje in se trudimo dati dolini tisto, kar ji zaradi naše dejavnosti jemljemo. Prav tako vemo, kako pomembna so delovna mesta, povezana z našo dejavnostjo. Svoje znanje in sposobnosti bomo zato še naprej usmerjali v ekonomsko uspešnost družbe in posledično ohranitev čim več delovnih mest, tudi s podaljšanjem življenjske dobe premogovniške dejavnosti in razvijanjem novih. V Šaleški dolini smo pomemben gospodarski subjekt in skupaj z drugimi soustvarjamo podobo doline tudi v socialnem smislu.

Poslanstvo Premogovnika Velenje je dolgoročno pridobivanje premoga za proizvodnjo električne energije in razvojno prestrukturiranje družbe. Strateški cilji podjetja so usmerjeni v racionalizacijo pridobivanja premoga, varnost in humanizacijo delovnih razmer v jami, učinkovito razreševanje okoljskih problemov ter intenzivno prestrukturiranje povezanih družb in ustanavljanje novih podjetij.

V velenjskem odkopnem polju je na voljo še 150 mil. bilančnih rezerv lignita. Pridobiti bo mogoče še od 100 in 110 mil. ton premoga. S tem bo velenjsko odkopno polje izčrpano, razpolagali bomo še z 59 mil. ton rezerv premoga v šoštanjskem odkopnem polju. Tem rezervam smo se za sedaj odpovedali, saj z obstoječimi tehnologijami rudarjenja ni mogoče slediti načelom trajnostnega razvoja, predvsem pa ekonomsko eksploatacija ni upravičena.

Razpoložljive zaloge premoga smo skupaj s HSE in TEŠ uskladili z investicijskimi načrti Termoelektrarne. Skupni načrti bodo zagotovo uspeli, saj bomo za njihovo uresničitev vsi prispevali svoje znanje in sposobnosti, ter tako sprejeli svoj del odgovornosti za prihodnost.

Pred nami je obdobje, ki bo pomembno vplivalo na razvoj Šaleške doline. V energetiki smo pripravili kvalitetno razvojno vizijo. Prepričan sem in verjamem, da bomo tudi na drugih področjih znali strniti vrste in z našimi dejanji poskrbeli za uravnotežen razvoj doline in regije.

Dr. Evgen Dervarič, direktor Premogovnika Velenje

Čim prej do konkurenčne energije

Uspešno poslovanje Skupine HSE v preteklih štirih letih je dokaz, da je bila odločitev o združitvi in skupnem nastopu hidro in termoelektrične energije pravilna. V tem času sta se Premogovnik Velenje in Termoelektrarna Šoštanj pokazala kot pomembna, predvsem pa zanesljiva stebra Holdinga Slovenske elektrarne.

Kljub odpiranju trga in vzpostavitvi povsem novih poslovnih odnosov med proizvajalci in porabniki je bila preskrba z električno energijo ves ta čas varna in zanesljiva. V zadnjem času gredo v prid proizvajalcem trendi zviševanja cen, ki jih je možno zaslediti na evropskih in svetovnih borzah z energijo. Vendar nas te trenutno visoke cene električne energije ne smejo uspavati. Še naprej je potrebno vlagati napore v racionalizacijo poslovanja in optimiranje proizvodnih stroškov. To je zelo zahtevna naloga za oba nosilca energetske dejavnosti v Šaleški dolini.

V TEŠ je nujno čim prej pričeti z izgradnjo bloka 6, ki bo z najsodobnejšo tehnologijo omogočil okoljsko sprejemljivo ter konkurenčno proizvodnjo električne energije. V Premogovniku Velenje pa je nujno treba dokončati postopek prestrukturiranja, ki smo ga pričeli že v začetku devetdesetih let. Intenzivirati je potrebno izločanje dejavnosti, ki niso nujno potrebne za osnovni proces pridobivanja premoga in izpeljati privatizacijo hčerinskih družb, predvsem z namenom zagotavljanja kvalitetnih delovnih mest tudi v prihodnje. Vzpostavitev popolne konkurenčnosti na slovenskem trgu z električno energijo je dejstvo, ki smo ga sprejeli tudi v Holdingu Slovenske elektrarne. V strateške dokumente smo zapisali nujnost naše internacionalizacije in aktivnega udejstvovanja na tujih trgih. Razmišljamo o izgradnji novih in zakupu obstoječih kapacitet na območju JV Evrope. To je velika priložnost za angažiranje strokovnih kadrov, ki jih imata termoelektrarna in premogovnik. Še posebej je to priložnost za družbe, ki bodo izšle iz poslovnega sistema Premogovnik Velenje. Poznavanje rudarske dejavnosti in dosedanja tesna povezanost z elektroenergetskim sistemom v Sloveniji sta lahko njihovi veliki konkurenčni prednosti.

Dr. Milan Medved, predsednik nadzornega sveta Premogovnika Velenje, poslovni direktor HSE

Skupna odgovornost za razvoj naše doline in njene prihodnosti

Skozi zgodovino živimo ljudje v tesni soodvisnosti z naravo. Brez prave želje, da z njo navežemo kakršenkoli dialog. Ne poslušamo je, čeprav nam tisočletja govori svojo zgodbo. Ne pogovarjamo se z njo, saj nikoli nismo razumeli njenega jezika.

Nič drugače ni danes, ko živimo v tehnološko razviti družbi. Razpeti smo med zaščitniško željo, da ohranimo naravo, in željo, da živimo sodobno življenje. Samo po sebi se nam torej zdi umevno, da so nam daleč od oči, a vsak trenutek, na voljo vse tiste stvari, brez katerih si več ne znamo predstavljati življenja. Med njimi je brez dvoma tudi električna energija.

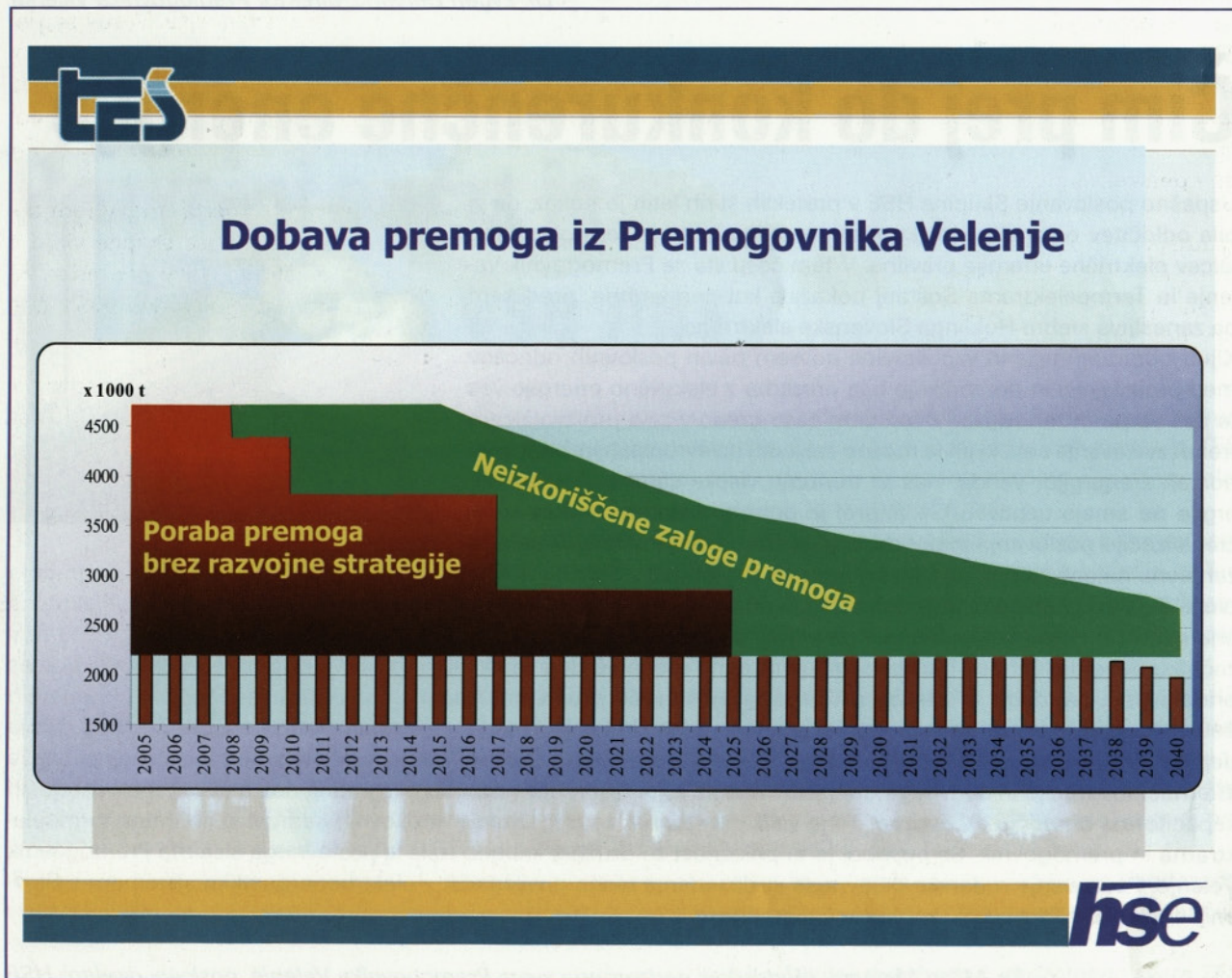
Dobrina, ki je skozi več kot stoletno zgodovino energetike v Šaleški dolini dajala kruh ljudem več generacij. Dobrina, ki je zaradi bogatih nahajališč lignita pod Šaleško dolino postala za vse nas, ki tu živimo, pomemben strateški kapital.

In tako bo še leta. Razveseljivi podatki kažejo, da do leta 2040. Vse do tega časa bo Premogovnik Velenje

lahko izkopal in dobavljal premog Termoelektrarni Šoštanj kot osnovni energent za proizvodnjo električne energije.

TEŠ - eden najpomembnejših stebrov slovenske energetike

Vedno večji izziv pa pred nas postavlja poraba električne energije, ki je v svetu iz dneva v dan večja. Tudi v Sloveniji, za katero se za naslednje leto napoveduje ponovno povečanje za približno dva odstotka. Zaradi porabe električne energije, ki raste iz dneva v dan, je v našo dolino uprtih vse več oči. Termoelektrarna Šoštanj namreč v sušnih mesecih prispeva tudi do polovico pridobljene električne energije v Sloveniji. V letu 2006 bo minilo že pol stoletja, odkar Termoelektrarna Šoštanj zavzema mesto enega od

TEŠ DO DANES

Leto 1956	Blok 1	30MW
Leto 1956	Blok 2	30MW
Leto 1960	Blok 3	75MW
Leto 1972	Blok 4	275MW
Leto 1978	Blok 5	345MW
Leto 1994	RDP 4	
Leto 2000	RDP 5	

Skupaj 755MW

najpomembnejših stebrov energetike in gospodarstva. Ne le v dolini, temveč širše, v Sloveniji.

Da bi ohranili konkurenčnost, smo vsa ta leta zastarelosti naših naprav kljubovali z veliko delovno vneto vseh zaposlenih. Vendar na vedno bolj zahtevnem energetskem trgu, ki postaja bolj in bolj tudi globalen, danes to preprosto ni dovolj.

Hkrati je pred elektrarno še velika prelomnica, ko se bo treba od prvih treh blokov posloviti, saj se bo njihova življenjska doba kmalu iztekla, pa tudi ekološkim kriterijem ne ustrezajo več. Najprej bosta mesto v zgodovini

našla blok ena in dva, ki sta najstarejša. Veseli pa dejstvo, o katerem so enotnega mnenja tudi vsi strokovnjaki, da Slovenija potrebuje nove kapacitete. Dodatne naložbe, na katere se energetsko gospodarstvo intenzivno pripravlja, bodo prinesle bolj konkurenčno proizvodnjo.

Razvojno strategijo smo skrbno načrtali tudi v Termoelektrarni Šoštanj, saj so projekti naše skupne vizije s Premogovnikom Velenje našli prostor v prvi prioriteti strateških naložb v kapacitete za proizvodnjo električne energije v Sloveniji.

Prvi je projekt modernizacije bloka 5 s prigraditvijo dveh plinskih turbin, na katerega se v tem času intenzivno pripravljamo. Gradbena dela bomo začeli izvajati leta 2007, zaključili pa predvidoma v letu 2008.

Z modernizacijo ne bomo zgolj nadomestili prvih dveh blokov, temveč bomo močno izboljšali našo konkurenčnost na trgu. Posebej pa ob tem veseli še dejstvo, da bomo s tem projektom zadostili vsem strogim okoljskim predpisom in dokazali našo zavezanost k varovanju okolja. Plin, kot novi energent, bo Šaleški dolini zagotovo prinesel številne nove razvojne priložnosti, ljudem v njej pa omogočil boljšo kakovost življenja.

Drugi razvojni projekt je časovno malce bolj oddaljen in iz številnih vidikov še bolj zahteven. To je izgradnja novega elektrarniškega bloka 6, ki ne bo končana pred letom 2011. Za njegovo realizacijo bodo potrebna še številna načrtovanja in usklajevanja.

Prav tako bo treba v dialogu skrbno proučiti še vse tiste izzive, ki jih bomo morali skupaj izkoristiti, če želimo v Šaleški dolini zagotoviti dolgoročno socialno stabilnost vse do leta 2040.

Rudarili bomo do leta 2040

Tudi v Premogovniku Velenje smo svoj razvojni načrt naravnali na predvidene investicije v Termoelektrarno Šoštanj. Do leta 2040 ji je Premogovnik sposoben za-

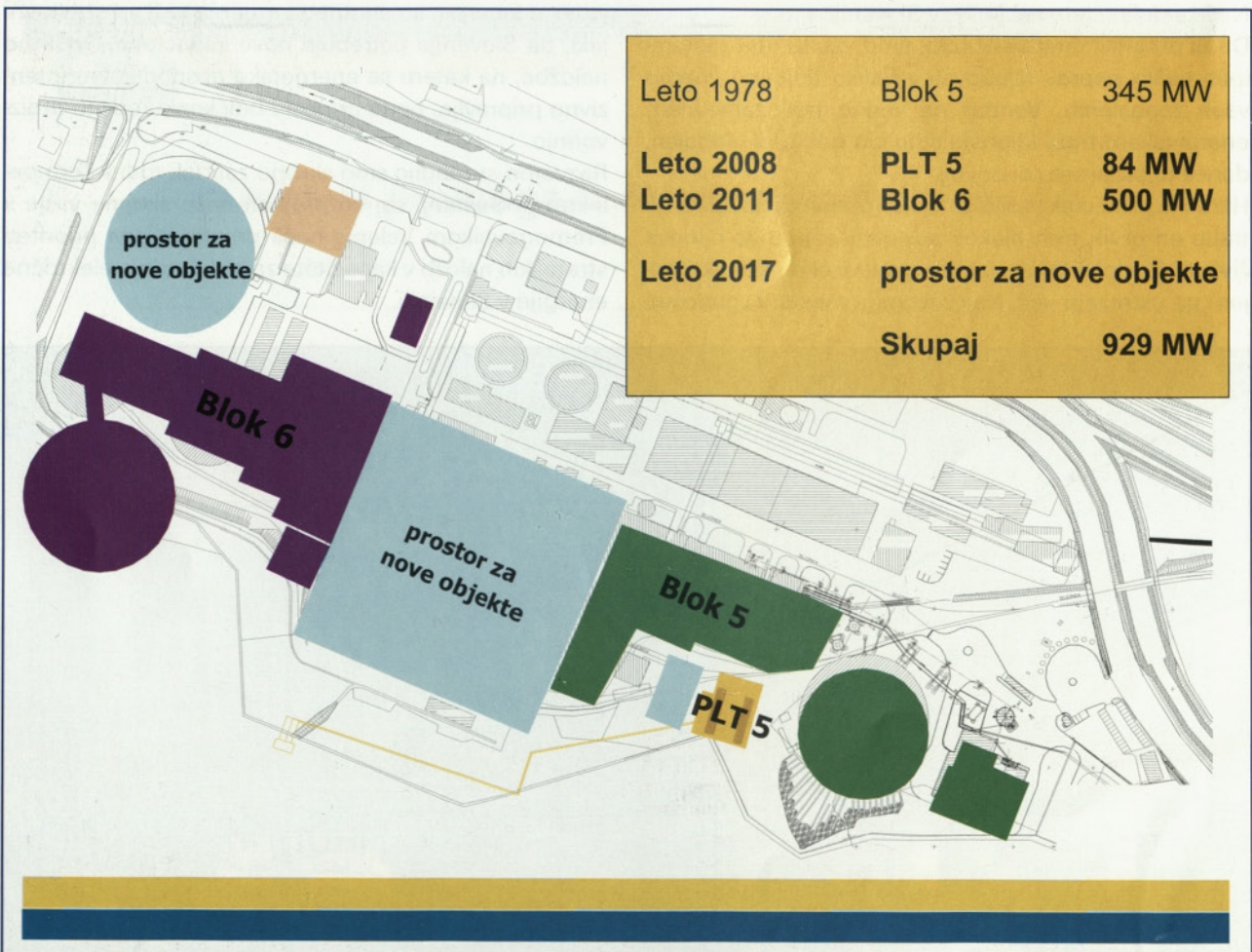
gotavljati potrebne količine premoga, te pa so v skladu tudi z nacionalnim energetskega programom oziroma z letnimi energetskimi bilancami Slovenije.

Ceno premoga nameravamo znižati tako, da bo pridobljena električna energija iz Šaleške doline na trgu konkurenčna, proces pridobivanja premoga pa optimirati in investicijska vlaganja usmeriti v racionalnejšo in varnejšo proizvodnjo.

Z racionalizacijo pridobivanja premoga bomo pri tem procesu potrebovali manj delovnih mest, vendar ta ne bodo ugasnila, temveč jih bodo nadomestila nova delovna mesta v povezanih družbah poslovnega sistema ali izven njega, v samostojnih podjetjih.

Razvojni načrt Premogovnika Velenje postavlja pred zaposlene mnoge izzive, ki pa jih ni nemogoče udejanjiti, če nastopamo skupaj, z jasno vizijo ter željo po napredku in razvoju.

Premog je med fosilnimi gorivi edini vir, ki bo na energetskem trgu zaradi enormnega obsega zalog po vsem svetu najdlje prisoten. Največje breme premoga so emisije ogljikovega dioksida. Raziskave na tem področju tečejo izjemno intenzivno in razvoj čistih tehnologij pridobivanja in uporabe premoga bo zagotovo dolgoročno pripeljal do zelenih izkoristkov termoelektrarn in proizvodnje električne in toplotne energije brez emisij ogljikovega dioksida v ozračje. Tudi razvojni načrti in cilji Termoelektrarne Šoštanj in Premogovnika Velenje so tako naravnani.

Vsi, ki smo prevzeli vlogo nosilca razvoja v Šaleški dolini, se zavedamo, da smo hkrati že danes nase prevzeli tudi veliko odgovornost. Odgovornost, da upravičimo naša pričakovanja na ekonomskem, ekološkem in socialnem področju. Odgovornost povezovanja vseh partnerjev, ki stremimo k skupnemu cilju. Prevzeli smo skupno odgovornost za razvoj naše doline in njene prihodnosti!

Razvojna energija Šaleške doline, priloga internih glasil Pretok in Rudar ter časopisov List in Naš čas.
Izdala Premogovnik Velenje in Termoelektrarna Šoštanj, fotografije arhiv TEŠ in Premogovnik Velenje
ter I. H. Avberšek, oblikovanje Ivo Hans Avberšek, tisk Eurograf Velenje, naklada 11.000 izvodov, december 2005

Velenje
Sp Do 35
LIST
2005

352(497.4 Šoštanj)

9002879, PRIL. 1

COBISS o

KNJENICA VELENJE

